

ความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอาชีพอนามัยกับพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานของ
พนักงานเก็บขนขยะในเขตเทศบาลนคร อำเภอสรีราชา จังหวัดชลบุรี

พนิดนันท์ แซ่ลิ่ม

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการพยาบาลเวชปฏิบัติชุมชน

คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

2564

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

ความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอาชีพอนามัยกับพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานของ
พนักงานเก็บขยะในเขตเทศบาลนคร อำเภอสรีราชา จังหวัดชลบุรี

พนิตนันท์ แซ่ลิ่ม

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการพยาบาลเวชปฏิบัติชุมชน

คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

2564

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

THE RELATIONSHIPS BETWEEN OCCUPATIONAL HEALTH LITERACY AND SAFETY
BEHAVIOR AMONG GARBAGE COLLECTOR IN CITY MUNICIPALITY SIRACHA
DISTRICT, CHONBURI PROVINCE

PANITTANAN SEALIM

A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF
THE REQUIREMENTS FOR THE MASTER DEGREE OF NURSING SCIENCE
IN COMMUNITY NURSE PRACTITIONER
FACULTY OF NURSING
BURAPHA UNIVERSITY

2021

COPYRIGHT OF BURAPHA UNIVERSITY

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์และคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ได้พิจารณา
วิทยานิพนธ์ของ พนิดนันท์ แซ่ลิ้ม ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลเวชปฏิบัติชุมชน ของมหาวิทยาลัย
บูรพาได้

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

.....

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิสากร ชีวะเกตุ)

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

.....

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมสมัย รัตนกรีกากุล)

.....

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรชัย อุลเมตต์)

วันที่ 25 เดือน ๗๓. พ.ศ. 64

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธาน

(รองศาสตราจารย์ ดร.แอนน์ จิระพงษ์สุวรรณ)

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิสากร ชีวะเกตุ)

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมสมัย รัตนกรีกากุล)

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ยุวดี ลีลัคณาวิระ)

..... คณบดีคณะพยาบาลศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของ
การศึกษาตามหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลเวชปฏิบัติชุมชน ของ
มหาวิทยาลัยบูรพา

.....

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร.นุจรี ไชยมงคล)

วันที่ 1 เดือน ๗๓๓๗ พ.ศ. 2564

61920074: สาขาวิชา: การพยาบาลเวชปฏิบัติชุมชน; พย.ม. (การพยาบาลเวชปฏิบัติชุมชน)

คำสำคัญ: ความฉลาดทางอาชีวอนามัย/ พฤติกรรมความปลอดภัย/ พนักงานเก็บขยะ

พินิตนันท์ แซ่ลิ้ม : ความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอาชีวอนามัยกับพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานของพนักงานเก็บขยะในเขตเทศบาลนคร อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี. (THE RELATIONSHIPS BETWEEN OCCUPATIONAL HEALTH LITERACY AND SAFETY BEHAVIOR AMONG GARBAGE COLLECTOR IN CITY MUNICIPALITY SIRACHA DISTRICT, CHONBURI PROVINCE) คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์: นิสากร ชีวะเกตุ, ศ.ค., สมสมัย รัตนกริชากุล, ศ.ค. ปี พ.ศ. 2564.

พนักงานเก็บขยะมีความเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุจากการเก็บขยะอย่างต่อเนื่อง สาเหตุจากพฤติกรรมไม่ปลอดภัยในการทำงาน การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาหาความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอาชีวอนามัยกับพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานของพนักงานเก็บขยะในเขตเทศบาลนคร อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี จำนวน 204 คน คัดเลือกโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามที่ตอบด้วยตนเอง โดยมีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงาน เท่ากับ 0.86 การเข้าถึงข้อมูลด้านอาชีวอนามัยและปลอดภัย เท่ากับ 0.94 การได้รับการอบรมด้านอาชีวอนามัยและปลอดภัย เท่ากับ 0.97 ความตระหนักด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย เท่ากับ 0.76 และทักษะการตัดสินใจด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย เท่ากับ 0.73 หากค่าความเชื่อมั่นความรู้ด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัยด้วยสูตร Kuder-Richardson (KR-20) เท่ากับ 0.58 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

ผลการศึกษาพบว่าพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานของพนักงานเก็บขยะ โดยรวมอยู่ในระดับดี (Mean = 3.02, SD = 0.47) โดยความฉลาดทางอาชีวอนามัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานของพนักงานเก็บขยะ ได้แก่ ทักษะการตัดสินใจ การเข้าถึงข้อมูล และการได้รับการฝึกอบรมด้านอาชีวอนามัยและปลอดภัยมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (p-value < .001) ความตระหนักและความรู้ด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัยมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (p-value < .01) ผลการวิจัย มีข้อเสนอแนะว่า พยาบาลอาชีวอนามัยและผู้ที่เกี่ยวข้องควรสนับสนุนในการจัดเตรียมอุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลให้เพียงพอ จัดกิจกรรมส่งเสริมทักษะการตัดสินใจ บอร์ดข่าวสารความปลอดภัยในการทำงาน เพื่อให้พนักงานมีความรู้และเข้าถึงข้อมูลได้สะดวก

61920074: MAJOR: COMMUNITY NURSE PRACTITIONER; M.N.S.
(COMMUNITY NURSE PRACTITIONER)

KEYWORDS: OCCUPATIONAL HEALTH LITERACY/ SAFETY BEHAVIOR/
GARBAGE COLLECTORS

PANITTANAN SEALIM : THE RELATIONSHIPS BETWEEN
OCCUPATIONAL HEALTH LITERACY AND SAFETY BEHAVIOR AMONG GARBAGE
COLLECTOR IN CITY MUNICIPALITY SIRACHA DISTRICT, CHONBURI PROVINCE.
ADVISORY COMMITTEE: NISAKORN JIVACATE, Dr.P.H., SOMSAMAI
RATTANAGREETHAKUL, Dr.P.H. 2021.

Garbage collectors are constantly at risk of accident. This was caused by unsafe behavior. The purposes of this research were to ascertain the relationships between occupational health literacy and safety behavior in 204 garbage collectors in city municipality siracha district, Chonburi province. Recruited by using a proportionate simple random sampling. Data were collected with self-administered questionnaire. The Cronbach's alpha reliability coefficient value of safety behavior, access to occupational, training and safety, awareness, occupational and safety education and decision skill were 0.86, 0.94, 0.97, 0.76, 0.58 (KR 20) and 0.73, respectively. Descriptive statistic analysis and Pearson's correlation coefficient.

Results revealed that the overall safety behavior of the garbage collectors good level (Mean = 3.02, SD = 0.47). The related safety behavior were decision skill and access to occupational, training and safety at the level of p-value < .001, awareness and occupational and safety education at the level of p-value < .01. This study finding suggest that occupational health nurse and those work for the health should support personal protective equipment. Organize activities safety board, promote decision skills to provide garbage collectors with knowledge and easy access to occupational and safety.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงลงด้วยความกรุณาและความช่วยเหลือเป็นอย่างดีจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิสากร ชีวะเกตุ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมสมัย รัตนกริธากุล อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ที่กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำแนวทางที่ถูกต้อง ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความละเอียดถี่ถ้วนและเอาใจใส่ด้วยดีเสมอมา ผู้วิจัยมีความซาบซึ้งเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ทั้งสองท่านเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.แอนน์ จิระพงษ์สุวรรณ คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล เป็นประธานสอบปากเปล่าและผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ยุวดี ลีลัคณาวิระ ที่ให้คำแนะนำในการแก้ไขวิทยานิพนธ์เป็นอย่างดี รวมทั้งกราบขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่กรุณาตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือที่ใช้สำหรับการทำวิจัย

ขอขอบพระคุณเจ้าหน้าที่กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมของเทศบาลนครแหลมฉบังและเทศบาลนครเจ้าพระยาสุรศักดิ์ ที่อนุญาตให้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลและขอขอบพระคุณพนักงานเก็บขนขยะของเทศบาลนครทั้งสองแห่งที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการตอบแบบสอบถามเพื่อใช้ในการทำวิจัยครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ท้ายที่สุดนี้ประโยชน์และคุณค่าของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบให้บิดา มารดา ที่ได้ให้การอบรม เลี้ยงดู ปลูกฝังให้ได้จนถึงทุกวันนี้ และขอขอบพระคุณกำลังใจจากทุกท่าน ที่มีได้กล่าวนามา ณ โอกาสนี้ ที่มีส่วนร่วมช่วยให้วิทยานิพนธ์ สำเร็จลุล่วงด้วยดี

พนิตนันท์ แซ่ลิ้ม

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง	ฅ
สารบัญภาพ	ฉ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	6
สมมติฐานของการวิจัย	7
กรอบแนวคิดในการวิจัย	7
ขอบเขตของการวิจัย	8
นิยามศัพท์	9
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	11
อาชีพพนักงานเก็บขยะ	11
พฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงาน	23
แนวคิดเกี่ยวกับความฉลาดทางอารมณ์กับพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงาน	27
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	34
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	34
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	35
การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัย	39

การพิทักษ์สิทธิ์ตัวอย่าง.....	41
การเก็บรวบรวมข้อมูล	41
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	42
บทที่ 4 ผลการวิจัย	43
ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล	43
ส่วนที่ 2 พฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงาน.....	47
ส่วนที่ 3 ความฉลาดทางอารมณ์.....	49
ส่วนที่ 4 ความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์กับพฤติกรรมการ ทำงาน	55
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	57
สรุปผลการวิจัย	57
อภิปรายผลการวิจัย.....	58
ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้	65
ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป	66
บรรณานุกรม	67
ภาคผนวก	72
ภาคผนวก ก.....	73
ภาคผนวก ข	75
ภาคผนวก ค	80
ประวัติย่อของผู้วิจัย	102

สารบัญตาราง

หน้า

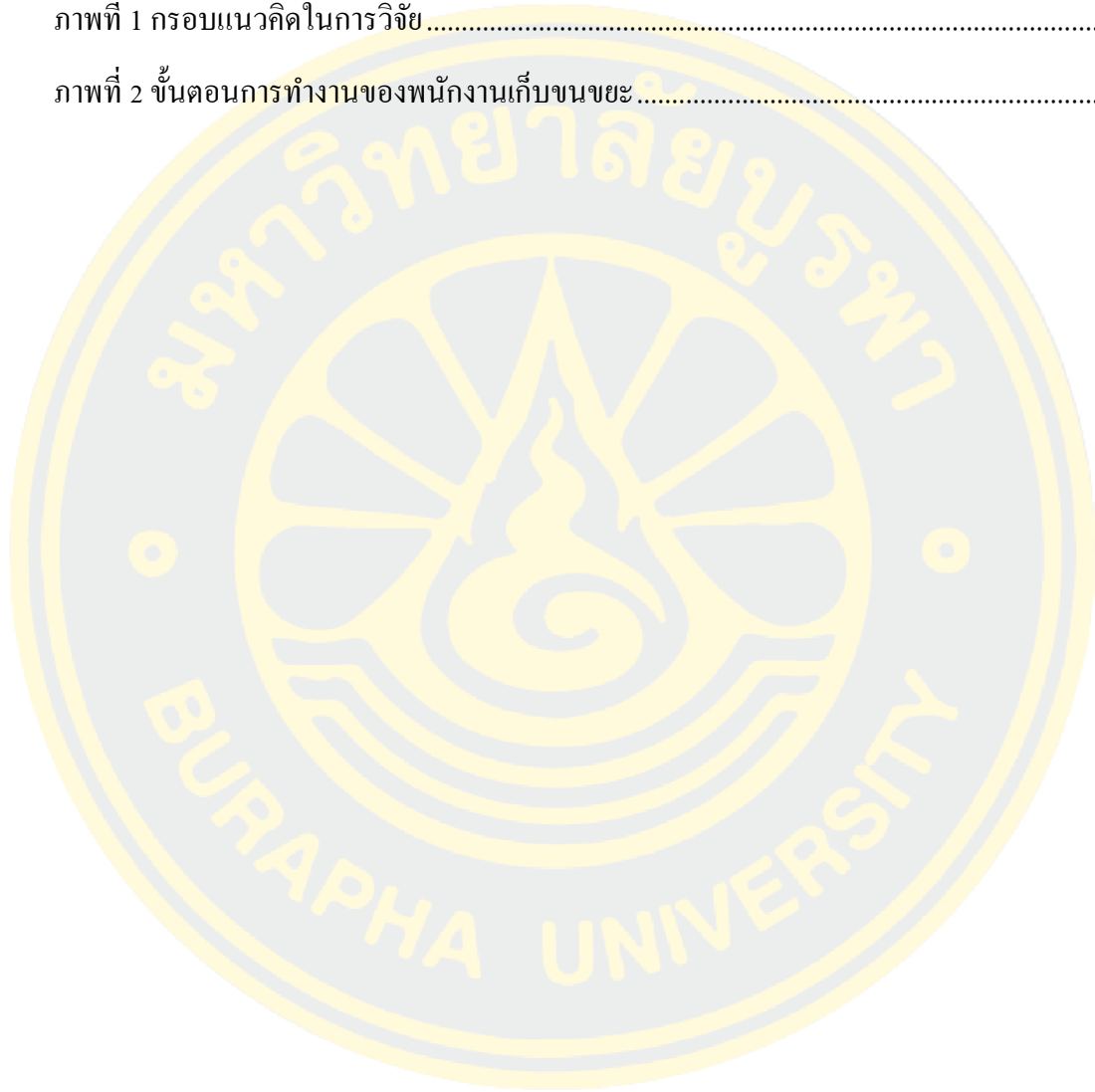
ตารางที่ 1 วิเคราะห์กิจกรรมการทำงาน ความเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุและอุบัติเหตุที่อาจเกิดขึ้นในการปฏิบัติงานของพนักงานเก็บขนขยะ	18
ตารางที่ 2 จำนวนพนักงานตามสัดส่วนขนาดตัวอย่างในแต่ละเทศบาลนครทั้ง 2 แห่ง.....	35
ตารางที่ 3 จำนวนและร้อยละของพนักงานเก็บขนขยะ จำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคล ($n = 204$)	43
ตารางที่ 4 จำนวนและร้อยละของพนักงานเก็บขนขยะ จำแนกตามข้อมูลเกี่ยวกับการทำงาน	45
ตารางที่ 5 จำนวนและร้อยละของพนักงานเก็บขนขยะ จำแนกตามประสบการณ์การได้รับอุบัติเหตุในรอบ 1 ปีที่ผ่านมา ($n = 204$)	46
ตารางที่ 6 ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) พฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานในรอบ 1 เดือนที่ผ่านมาของพนักงานเก็บขนขยะ ($n = 204$) (ค่าเฉลี่ยที่เป็นไปได้ 1.00 ถึง 4.00) ...	47
ตารางที่ 7 ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) การเข้าถึงข้อมูลด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัยของพนักงานเก็บขนขยะ ($n = 204$) (ค่าเฉลี่ยที่เป็นไปได้ 0.00 ถึง 3.00)	49
ตารางที่ 8 จำนวนและร้อยละของพนักงานเก็บขนขยะ จำแนกตามการได้รับการฝึกอบรมด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย ในรอบ 1 ปีที่ผ่านมา ($n = 204$)	51
ตารางที่ 9 จำนวนและร้อยละของพนักงานเก็บขนขยะ จำแนกตามการได้รับการฝึกอบรมด้านอาชีวอนามัย และความปลอดภัย ในรอบ 1 ปีที่ผ่านมา จำแนกตามจำนวนครั้งที่ได้รับการอบรม ($n = 204$)	52
ตารางที่ 10 ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ความตระหนักด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัยของพนักงานเก็บขนขยะ ($n = 204$) (ค่าเฉลี่ยที่เป็นไปได้ 1.00 ถึง 3.00)	52
ตารางที่ 11 จำนวนและร้อยละของพนักงานเก็บขนขยะ จำแนกตามระดับความรู้ด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย ($n = 204$)	53
ตารางที่ 12 ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ทักษะการตัดสินใจด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัยของพนักงานเก็บขนขยะ ($n = 204$) (ค่าเฉลี่ยที่เป็นไปได้ 0.00 ถึง 3.00)	54

ตารางที่ 13	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แสดงความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์กับพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานของพนักงานเก็บขยะ ($n = 204$).....	55
ตารางที่ 14	จำนวนและร้อยละของพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานในรอบ 1 เดือนที่ผ่านมา.....	91
ตารางที่ 15	จำนวนและร้อยละของการเข้าถึงข้อมูลด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย ($n = 204$).....	93
ตารางที่ 16	จำนวนและร้อยละของความตระหนักรู้ด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย ($n = 204$).....	96
ตารางที่ 17	จำนวนและร้อยละของพนักงานเก็บขยะที่ตอบถูกและตอบผิดเกี่ยวกับความรู้ด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย ($n = 204$).....	98
ตารางที่ 18	จำนวนและร้อยละของพนักงานเก็บขยะ จำแนกตามทักษะการตัดสินใจ ด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย ($n = 204$).....	99
ตารางที่ 19	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ตัวแปรต้นกับพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานของพนักงานเก็บขยะ ($n = 204$).....	101

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	8
ภาพที่ 2 ขั้นตอนการทำงานของพนักงานเก็บขยะ.....	16

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พระราชบัญญัติกระทรวงสาธารณสุข พ.ศ. 2535 กำหนดให้เทศบาลแต่ละแห่งมีหน้าที่กำจัดสิ่งปฏิกูลและกำจัดขยะมูลฝอยในเขตพื้นที่ที่ตนเองรับผิดชอบ (กรมอนามัย, 2561) ซึ่งอำเภอศรีราชามีนิคมอุตสาหกรรมและโรงงานอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ตั้งอยู่ในพื้นที่หลายแห่ง เป็นพื้นที่ที่มีปริมาณขยะมูลฝอยเพิ่มขึ้นทุกปี เนื่องจากจำนวนคนที่มาอาศัยอยู่มาก เพื่อทำงานในพื้นที่นิคมอุตสาหกรรม โดยพบว่าในเขตเทศบาลนครแหลมฉบังมีปริมาณขยะมูลฝอย ปี พ.ศ. 2560 เท่ากับ 3,859.37 ตัน ปี พ.ศ. 2561 เท่ากับ 4,080.82 ตัน และปี พ.ศ. 2562 เท่ากับ 4,472.09 ตัน (เทศบาลนครแหลมฉบัง, 2562) แม้มีกระบวนการจัดการขยะจากโรงงาน แต่ยังมีขยะพิษ สารเคมีของโรงงานปะปนมากับขยะครัวเรือน โดยพบว่าขยะอันตรายในถังขยะชุมชน ปริมาณ 11.60 กิโลกรัมต่อวัน หรือ 4.23 ตันต่อปี (กองช่างสุขาภิบาล, 2556) จากจำนวนขยะที่เพิ่มขึ้นทุกปีทำให้พนักงานเก็บขนขยะต้องทำงานหนัก การปฏิบัติหน้าที่ต้องสัมผัสกับขยะเป็นประจำทุกวัน และขยะมูลฝอยส่วนใหญ่ไม่มีการแยกประเภทของขยะมาก่อน ส่งผลให้พนักงานเก็บขนขยะมีความเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุและเชื้อโรคจากขยะ ได้แก่ การเกิดอุบัติเหตุจากเศษวัตถุหรือสิ่งของที่มีความคมทิ่มตำ การสัมผัสกับสารเคมีหรือสารพิษที่เป็นอันตราย และการสัมผัสกับเชื้อที่ก่อให้เกิดโรคในระบบต่าง ๆ ของร่างกาย (นริศรา เลิศพรสวรรค์, ชวพนพรรณ จันทร์ประสิทธิ์ และธานี แก้วธรรมานุกูล, 2560)

โรคและการบาดเจ็บจากการทำงานที่เกิดขึ้นกับพนักงานเก็บขนขยะมากที่สุดคือ การประสบอุบัติเหตุต่าง ๆ จากการเก็บขนขยะ และอาการผิดปกติระบบกล้ามเนื้อและกระดูก ดังเช่น การศึกษาของ นราทิพย์ รักษ์เดช และคณะ (2561) ที่พบว่า พนักงานเก็บขนขยะเกิดอุบัติเหตุจากการถูกบาดและทิ่มแทงจากของมีคม ร้อยละ 42.1 รองลงมา คือปวดเมื่อย ลำต้ามกล้ามเนื้อ ร้อยละ 38.9 และการศึกษาพนักงานเก็บขนขยะเทศบาลจังหวัดนครปฐม พบว่าอาการปวดเมื่อยกล้ามเนื้อ พบมากที่สุด ร้อยละ 58.0 รองลงมาคือ การได้รับอุบัติเหตุ ถูกของมีคมบาด ร้อยละ 55.8 (ศิริพรรณ ศิริสุกุล, 2554) อย่างไรก็ตาม ผลกระทบที่เกิดจากอุบัติเหตุจากการทำงานมีความรุนแรง (เสียชีวิต ทูพพลภาพ สูญเสียอวัยวะ และหยุดงานเกิน 3 วัน) มากกว่าผลกระทบจากอาการผิดปกติระบบกระดูกและกล้ามเนื้อ (กรมอนามัย, 2561)

จากการทบทวนวรรณกรรมในรอบ 10 ปีที่ผ่านมา พบว่าพนักงานเก็บขนขยะมีโอกาสเสี่ยงต่อการประสบอุบัติเหตุจนทำให้เกิดแผลมีขนาดสูงเป็น 3.8 เท่า เมื่อเทียบกับประชากรอาชีพอื่น (Schriftenreihe & Boden, 1999) ดังเช่นผลการศึกษาในพนักงานเก็บขนขยะอำเภอบางละมุงที่เคยได้รับอุบัติเหตุจากการทำงานในรอบ 3 เดือน ร้อยละ 42.20 ในจำนวนนี้ได้รับอุบัติเหตุอยู่ในช่วง 1-5 ครั้ง ร้อยละ 84.21 และเคยได้รับอุบัติเหตุจากการทำงานจนต้องหยุดงาน ร้อยละ 60.53 สาเหตุจากวัตถุบาด/ ทุ้มแทง ร้อยละ 59.42 ถูกรถเฉี่ยวชน ร้อยละ 36.23 (นพรัตน์ เทียงคำดี, ฉันทนา จันทวงศ์ และพรนภา หอมสินธุ์, 2558) เช่นเดียวกับการศึกษาในพนักงานเก็บขนขยะเทศบาลอุบลราชธานี พบว่าอุบัติเหตุจากของมีคมทุ้ม/ ต่ำ บาด/ แทง เป็นอุบัติเหตุที่พนักงานเก็บขนขยะประสบมากที่สุดร้อยละ 64.2 รองลงมา ร้อยละ 33.0 คือวัตถุกระเด็นเข้าตา (สิทธิชัย ใจงาน และวารภรณ์ พันธุ์ศิริ, 2562) นอกจากนี้การศึกษาของ นริศรา เลิศพรสวรรค์ และคณะ (2560) พบพนักงานเก็บขนขยะประสบอุบัติเหตุจากการทำงาน ร้อยละ 41.54 โดยสาเหตุเกิดจากถูกเครื่องมือหรืออุปกรณ์ของมีคมบาด ทุ้มแทง ร้อยละ 61.64 ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นกับพนักงานเก็บขนขยะประเทศอินเดีย เกิดจากการถูวัตถุหรือสิ่งของทุ้มแทง/ บาด ร้อยละ 73.2 (Jayakrishnan, Jeeja, & Bhaskar, 2013) นำมาซึ่งโอกาสการติดเชื้อเอชไอวี ไวรัสตับอักเสบบี ไวรัสตับอักเสบบี โรคพิษสุนัขบ้า และเชื้อบาดทะยัก โดยพบว่าพนักงานเก็บขนขยะติดเชื้อเอชไอวีจากการปฏิบัติงานประมาณร้อยละ 0.3 ไวรัสตับอักเสบบี ร้อยละ 3.0 (Cointreau, 2006)

สาเหตุที่ก่อให้เกิดอุบัติเหตุจากการทำงานของพนักงานเก็บขนขยะ เมื่อวิเคราะห์จากกระบวนการทำงานของพนักงานเก็บขนขยะ จากสภาพการทำงานที่ไม่มีที่นั่งท้ายรถเก็บขนขยะทำให้พนักงานเก็บขนขยะจำเป็นต้องยืนบนแพลตฟอร์มหลังรถ หรือการห้อยโหนไปกับรถ ขณะที่รถขับเคลื่อนไปยังจุดต่าง ๆ โดยไม่มีเข็มขัดนิรภัยรัดร่างกาย การปฏิบัติงานเป็นช่วงเวลาดกลางคืนทำให้การมองเห็นไม่ชัด และการคัดแยกขยะเพื่อนำไปขาย ณ จุดเก็บขยะก่อนนำขยะขึ้นรถ ส่งผลให้เกิดการเจ็บป่วยหรืออุบัติเหตุจากการทำงานได้ นอกจากนี้ ยังเกิดจากพฤติกรรมของพนักงานเก็บขนขยะที่ไม่ปลอดภัยต่อสุขภาพได้แก่ การไม่สวมแว่นตาป้องกันสิ่งแปลกปลอมกระเด็นเข้าตา การขึ้นหรือลงจากรถขนขยะที่จอดไม่นิ่งสนิท และการฝืนมาทำงานเมื่อเป็นไข้หรือมีอาการไม่สบาย (สิทธิชัย ใจงาน และวารภรณ์ พันธุ์ศิริ, 2562) สอดคล้องกับการศึกษาของสุภาณี จันทรศิริ, สิทธิชัย ใจงาน และธัญวรรณ คำใส (2561) พบว่าพนักงานเก็บขนขยะไม่สวมใส่อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลจนกว่าจะเห็นอุบัติเหตุเกิดขึ้น ซึ่งมาตรการความปลอดภัยในการทำงานของพนักงานเก็บขนขยะ กรมอนามัย (2561) กำหนดนิยาม พฤติกรรมความปลอดภัย คือ การปฏิบัติงานตามวิธีปฏิบัติงานทุกขั้นตอน ตามระเบียบความปลอดภัยของการทำงาน การใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลที่จำเป็นตลอดระยะเวลาการปฏิบัติงาน และการดูแลตนเองเพื่อป้องกันไม่ให้เกิด

อุบัติเหตุ (พีรพงษ์ จันทราเทพ และสุนิสา ชายเกลี้ยง, 2553) ดังนั้นพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานของพนักงานเก็บขยะในการศึกษารุ่นนี้ ประกอบด้วย การปฏิบัติงานตามขั้นตอนความปลอดภัยในการทำงาน การใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล และการดูแลตนเองเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดอุบัติเหตุ

การศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานที่ผ่านมาประกอบไปด้วยหลายปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคล สภาพการทำงาน และการออกแบบทางวิศวกรรม การศึกษาของ ชญาดา พูลศรี ลักษณะ เหล่าเกียรติ และเพ็ญศรี วัฒนละญาณ (2562) ที่ศึกษาในพนักงานเก็บขยะสังกัดเทศบาลนครพิษณุโลก พบว่าเพศที่ต่างกัน มีพฤติกรรมความปลอดภัยในการปฏิบัติงานไม่แตกต่างกัน พนักงานเก็บขยะที่มีอายุมากขึ้น และมีประสบการณ์การได้รับอุบัติเหตุมาก จะมีพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานที่ดี (นพรัตน์ เทียงคำดี และคณะ, 2558) ซึ่งปัจจัยส่วนบุคคล สภาพงานและการออกแบบทางวิศวกรรมนั้นเปลี่ยนแปลงได้ยาก จำเป็นต้องใช้ระยะเวลาและงบประมาณสูง ทั้งนี้ถึงแม้ว่าจะมีการออกแบบโดยใช้หลักวิชาการวิศวกรรมมาอย่างดี แต่หากพนักงานเก็บขยะไม่มีความรู้ ไม่ได้รับการฝึกอบรมถึงขั้นตอนความปลอดภัยในการทำงาน ขาดความตระหนักและไม่เห็นความสำคัญของการใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล ก็จะส่งผลให้เกิดอุบัติเหตุจากการทำงานได้ (เกียรติศักดิ์ บัตรสูงเนิน, 2557) ดังนั้นการพัฒนาความฉลาดทางสุขภาพของบุคคล เป็นการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาได้ง่ายและมีประสิทธิภาพสูง สามารถที่จะปฏิบัติพฤติกรรมความปลอดภัยนั้นไปได้ตลอดเพื่อการป้องกันอุบัติเหตุและเสริมสร้างความปลอดภัยในการทำงานของพนักงานเก็บขยะได้อย่างยั่งยืน

หลักการในการป้องกันอุบัติเหตุที่ใช้เพื่อการเสริมสร้างความปลอดภัยในการทำงาน โดยการให้ความรู้ การฝึกอบรมหรือคำแนะนำ และการกำหนดวิธีการทำงานอย่างปลอดภัย มีมาตรการควบคุมบังคับให้คนงานปฏิบัติตามเป็นระเบียบปฏิบัตินั้น สามารถป้องกันและลดอุบัติเหตุในการทำงานได้ เนื่องจากหลักในการให้ความรู้และการฝึกอบรมแก่พนักงานเป็นการพัฒนาความฉลาดทางสุขภาพของบุคคล ทำให้เกิดความตระหนักและมีการปรับเปลี่ยนทัศนคติมีความสำคัญในการป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงานที่เกิดจากกระบวนการส่วนบุคคลและความสามารถในการสื่อสารและตัดสินใจใช้ข้อมูลประกอบการปฏิบัติพฤติกรรมที่ปลอดภัยในการทำงานได้ซึ่งใกล้เคียงกับความหมายของความฉลาดทางสุขภาพที่เป็นตัวแปรสำคัญต่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการดูแลตนเอง แนวคิดของ Nutbeam (2008) กล่าวว่า ความรอบรู้ด้านสุขภาพนั้นมีผลต่อพฤติกรรมทางด้านสุขภาพ กล่าวคือ บุคคลที่มีความฉลาดทางสุขภาพอยู่ในระดับดี ส่งผลให้มีพฤติกรรมทางด้านสุขภาพดีตามไปด้วย การศึกษาพฤติกรรมป้องกันการตั้งครก

ในวัยรุ่นของนักเรียนหญิง พบว่า นักเรียนวัยรุ่นหญิงที่มีความฉลาดทางสุขภาพต่ำ มีแนวโน้มที่จะเลือกใช้ประสบการณ์เดิม ความคิดหรือความรู้สึกมากกว่าการคิดวิเคราะห์เชิงวิจารณ์ญาณในการตัดสินใจในการเลือกปฏิบัติพฤติกรรมเหล่านั้น ส่งผลให้เกิดการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น (ยูวดี งามสงัด, รุ่งรัตน์ ศรีสุริยเวศน์ และพรนภา หอมสินธุ์, 2562)

สำหรับแนวคิดความฉลาดทางสุขภาพในการประกอบอาชีพหรืออาชีวนามัยและความปลอดภัย เรียกว่า ความฉลาดทางอาชีวนามัย (Occupational health literacy) นั้น ซึ่งได้พัฒนามาจากแนวคิดความฉลาดทางสุขภาพและให้ความหมาย หมายถึง การที่บุคคลมีความสามารถในการทำความเข้าใจข้อมูลพื้นฐานของกระบวนการทำงานและข้อมูลด้านความปลอดภัย รวมถึงบริการที่จำเป็นด้านอาชีวนามัยเพื่อการตัดสินใจที่เหมาะสม โดยคำนึงถึงสุขภาพและความปลอดภัยในการทำงาน ประกอบไปด้วย 4 องค์ประกอบ คือ (1) การเข้าถึงข้อมูลด้านอาชีวนามัยและความปลอดภัย (2) การได้รับการฝึกอบรมด้านอาชีวนามัยและความปลอดภัย (3) ความตระหนักด้านอาชีวนามัยและความปลอดภัย (4) ความรู้ด้านอาชีวนามัยและความปลอดภัย (Rauschera & Myersa, 2014) ผู้วิจัยได้ประยุกต์แนวคิดดังกล่าวร่วมกับแนวคิดความฉลาดทางสุขภาพของ ดอน นัทบีม (Nutbeam, 2008) ในระดับวิจารณ์ญาณคือ เน้นทักษะการตัดสินใจ (Decision skill) เพื่อนำไปสู่การกระทำของปัจเจกบุคคล (Individual action) เป็นทักษะทางปัญญาและสังคมที่สูงขึ้น สามารถประยุกต์ใช้ข้อมูลข่าวสารในการวิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบ และควบคุมจัดการสถานการณ์ในการดำรงชีวิตประจำวัน รวมถึงการทำงานที่มีความเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุที่สามารถป้องกันได้ และสามารถนำมาประยุกต์กับพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานของพนักงานเก็บขนขยะได้

การเข้าถึงข้อมูลและการได้รับการฝึกอบรมด้านอาชีวนามัยและความปลอดภัยจากแหล่งข้อมูลทั้งในและนอกสถานที่ทำงาน โดยพบว่า การได้รับข้อมูลจากบุคคลในครอบครัว ญาติพี่น้อง เพื่อน เพื่อนร่วมงาน ผู้บังคับบัญชา ในเรื่องการปฏิบัติงานตามขั้นตอนความปลอดภัยในการทำงาน การใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล และการดูแลตนเองเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดอุบัติเหตุ ทำให้พนักงานเก็บขนขยะเกิดความตระหนักและมีปฏิบัติพฤติกรรมในการทำงานด้วยความปลอดภัย (สมจิรา อุดสาหะวงศ์, 2559) สำหรับความรู้ด้านอาชีวนามัยและความปลอดภัยช่วยก่อให้เกิดความเข้าใจ เกิดแรงจูงใจที่จะปฏิบัติพฤติกรรมและเกิดความสามารถในการที่จะปฏิบัติพฤติกรรมที่ถูกต้อง ดังการศึกษาพนักงานเก็บขนขยะ อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี พบว่าพนักงานเก็บขนขยะที่มีความรู้ด้านอาชีวนามัยมากมีพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานในระดับดี (นพรัตน์ เทียงคำดี และคณะ, 2558) และหากพนักงานมีความตระหนักด้านอาชีวนามัยและความปลอดภัยจะส่งผลให้เกิดอุบัติเหตุจากการทำงานลดลง (Rauschera & Myersa, 2014) นอกจากนี้ พนักงานเก็บขนขยะที่มีทักษะการตัดสินใจเลือกที่ดีจะมีพฤติกรรมเกี่ยวกับการดูแล

ตนเองที่ดี (วิทยา จันทร์ท่า, 2559) ซึ่งความสามารถในการตัดสินใจเลือกวิธีการปฏิบัติงานที่ถูกต้อง เลือกลงอุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลอย่างมีเหตุผล และวิเคราะห์ผลดี ผลเสียเพื่อการปฏิเสธ หลีกเลี่ยงในการเตรียมความพร้อมของร่างกายเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดอุบัติเหตุจากการทำงานได้ ดังนั้นความฉลาดทางอาชีวอนามัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานของ พนักงานเก็บขนขยะในการวิจัยครั้งนี้ คือ การเข้าถึงข้อมูลด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย การได้รับการฝึกอบรมด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย ความตระหนักด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย ความรู้ด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย และทักษะการตัดสินใจด้าน อาชีวอนามัยและความปลอดภัย

การศึกษาความฉลาดทางอาชีวอนามัยกับพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานของ พนักงานเก็บขนขยะในรอบ 10 ปีที่ผ่านมาพบน้อยมาก มีเพียงการศึกษาวิจัยที่ส่งผลต่อความรู้ เรื่องสุขภาพและความปลอดภัยในการทำงานของแรงงานข้ามชาติในประเทศไทย (วรายนันท์ นามเทพ, พิมพ์พรรณ ศิลปสุวรรณ และดุสิต สุจิรารัตน์, 2561) และแรงงานข้ามชาติ ในประเทศเกาหลี (Lee & Lee, 2013) ซึ่งเน้นการทำความเข้าใจด้านภาษาและการสื่อสารเท่านั้น และการศึกษาในกลุ่มพนักงานวัยรุ่นในสหรัฐอเมริกา (Rauschera & Myersa, 2014) ที่เน้นในช่วง อายุ 15-17 ปี และเป็นเพียงการศึกษาความฉลาดทางอาชีวอนามัยกับการเกิดการบาดเจ็บจากการ ทำงาน ซึ่งไม่ได้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาพฤติกรรมความปลอดภัยโดยตรง นอกจากนี้พบการศึกษา เกี่ยวกับพฤติกรรมความปลอดภัยและความรู้ด้านความปลอดภัยในการทำงานของพนักงานเก็บขน มูลฝอยของเทศบาลอุบลราชธานี (สิทธิชัย ใจงาน และวารภรณ์ พันธุ์ศิริ, 2562) ถึงแม้จะเป็น การศึกษาในพนักงานเก็บขนขยะมูลฝอยที่ปฏิบัติงานในสังกัดเทศบาล แต่มีลักษณะงานที่แตกต่าง กัน ทั้งปริมาณมูลฝอย วิธีชีวิตชุมชน และสภาพแวดล้อมพื้นที่ในการทำงานต่างจากจังหวัดชลบุรี เนื่องจากจังหวัดชลบุรีเป็นพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก ซึ่งเป็นที่ตั้งของนิคมอุตสาหกรรม จำนวนมาก อีกทั้งการศึกษาที่ผ่านมา มักจะศึกษาถึงปัจจัยเสี่ยง ปัจจัยส่วนบุคคล และความรู้ด้าน ความปลอดภัยในแง่มุมเดียว (สิทธิชัย ใจงาน และวารภรณ์ พันธุ์ศิริ, 2562) แต่การศึกษาครั้งนี้จะ เป็นการศึกษาถึงการเข้าถึงข้อมูลด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย ความตระหนัก และทักษะ การตัดสินใจด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย ซึ่งเป็นการเติมเต็มองค์ความรู้ด้านความฉลาดทาง อาชีวอนามัยกับพฤติกรรมความปลอดภัยของพนักงานเก็บขนขยะ เขตเทศบาลนคร โดยตรง สำหรับปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ เพศ ประสบการณ์การทำงานเก็บขนขยะ และประสบการณ์การ ได้รับอุบัติเหตุจากการทำงาน มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานที่ชัดเจน และเป็นไปในทางเดียวกัน ดังนั้นในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงไม่ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยดังกล่าวอีก

อำเภอศรีราชาเป็นอำเภอหนึ่งในจังหวัดชลบุรี ประกอบด้วยองค์กรส่วนท้องถิ่น 8 แห่ง โดยมีเทศบาลนครแหลมฉบังและเทศบาลนครเจ้าพระยาสุรศักดิ์ เป็นเทศบาลนครเพียง 2 แห่ง ที่มีระดับการปกครองที่ใกล้เคียงกัน อีกทั้งยังเป็นแหล่งที่รองรับการเจริญเติบโตของเศรษฐกิจและมีนิคมอุตสาหกรรมจำนวนมาก จึงส่งผลให้มีการขยายตัวของชุมชน ทำให้มีปริมาณขยะเพิ่มมากขึ้น พนักงานเก็บขนขยะต้องทำงานหนักและมีความเสี่ยงต่อความปลอดภัยจากการทำงาน เช่น พนักงานเก็บขนขยะมีความเสี่ยงที่ต้องเก็บขนขยะที่ไม่ได้รับการคัดแยกมาก่อน และอาจสัมผัสกับขยะอันตรายที่ปะปนมาจากแหล่งอุตสาหกรรมได้ นอกจากนี้การอบรมให้ความรู้เนื้อหาส่วนใหญ่เกี่ยวข้องกับการเก็บขนขยะทั่วไป อาจไม่เพียงพอต่อพนักงานเก็บขนขยะในเขตพื้นที่ดังกล่าว และการดำเนินการเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมความปลอดภัยให้แก่พนักงาน ยังไม่ชัดเจน พยาบาลเวชปฏิบัติชุมชนที่รับผิดชอบในพื้นที่ มีบทบาทสำคัญในการประเมินความเสี่ยงต่อพฤติกรรมความปลอดภัยจากการทำงาน การรักษาโรคเบื้องต้น การสร้างเสริมสุขภาพด้านการป้องกัน และการเสริมสร้างศักยภาพในการดูแลตนเองของพนักงานเก็บขนขยะดังกล่าว (ทัศนยา บุญทอง, สุปราณี อัทธเสรี และนัทธมน สิริกุล, 2550)

จากเหตุผลที่กล่าวมาแล้วทั้งหมด ผู้วิจัยจึงมีความต้องการศึกษาความฉลาดทางอาชีวอนามัยของพนักงานเก็บขนขยะ ประกอบด้วย การเข้าถึงข้อมูลและการได้รับการฝึกอบรมด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย ความตระหนักและความรู้ด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย และทักษะการตัดสินใจด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย พฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงาน ได้แก่ การปฏิบัติตามขั้นตอนความปลอดภัยในการทำงาน การใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล และการดูแลตนเองเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดอุบัติเหตุ รวมถึงความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอาชีวอนามัยกับพฤติกรรมความปลอดภัยของพนักงานเก็บขนขยะ ผลของการศึกษานี้ จะทำให้ได้ข้อมูลที่สำคัญและเป็นประโยชน์ นำมาใช้เป็นแนวทางสำหรับเจ้าหน้าที่ความปลอดภัย ผู้บริหาร พนักงาน และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ในการวางแผนด้านการให้ข้อมูล การอบรมความรู้ด้านความปลอดภัย เพื่อป้องกันและเฝ้าระวัง การเกิดอุบัติเหตุจากการทำงานในพนักงานเก็บขนขยะในสังกัดเทศบาล อำเภอศรีราชา และอำเภออื่น ๆ ในประเทศไทยต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานของพนักงานเก็บขนขยะในเขตเทศบาลนคร อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี
2. เพื่อศึกษาความฉลาดทางอาชีวอนามัยรายด้านของพนักงานเก็บขนขยะในเขตเทศบาลนคร อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี

3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอาชีพอนามัยรายด้านและพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานของพนักงานเก็บขยะในเขตเทศบาลนคร อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี

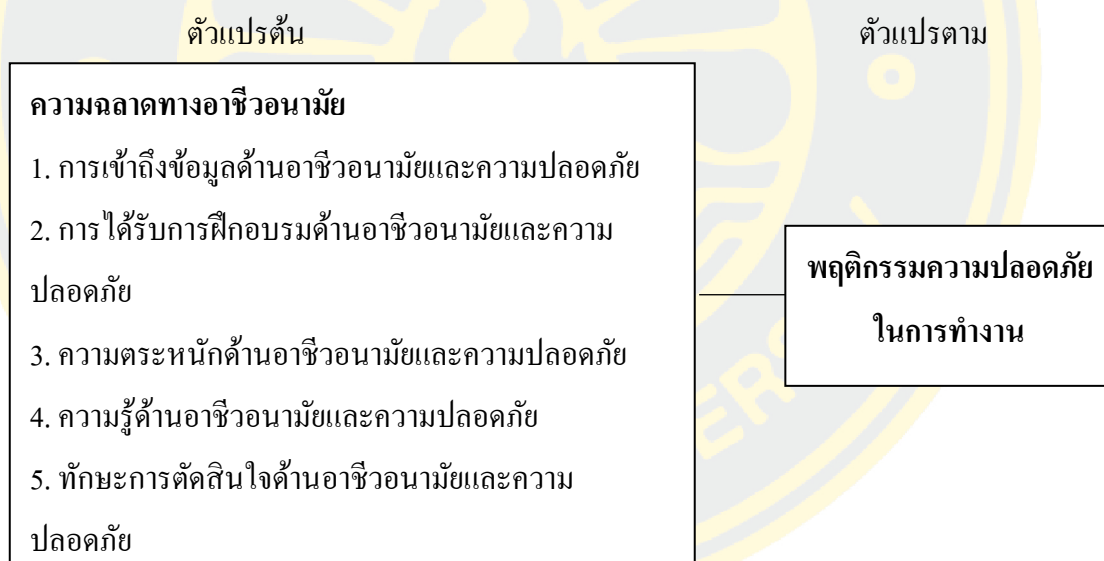
สมมติฐานของการวิจัย

1. การเข้าถึงข้อมูลด้านอาชีพอนามัยและความปลอดภัยมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานของพนักงานเก็บขยะในเขตเทศบาลนคร อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี
2. การได้รับการฝึกอบรมด้านอาชีพอนามัยและความปลอดภัยมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานของพนักงานเก็บขยะในเขตเทศบาลนคร อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี
3. ความตระหนักด้านอาชีพอนามัยและความปลอดภัยมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานของพนักงานเก็บขยะในเขตเทศบาลนคร อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี
4. ความรู้ด้านอาชีพอนามัยและความปลอดภัยมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานของพนักงานเก็บขยะในเขตเทศบาลนคร อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี
5. ทักษะการตัดสินใจด้านอาชีพอนามัยและความปลอดภัยมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานของพนักงานเก็บขยะในเขตเทศบาลนคร อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำแนวคิดความฉลาดทางอาชีพอนามัย (Occupational health literacy) ของ Rauscher and Myers (2014) ร่วมกับแนวคิดความฉลาดทางสุขภาพของ ดอน นัทบีม (Nutbeam, 2008) มาประยุกต์ใช้เป็นกรอบแนวคิด เนื่องจากแนวคิดความฉลาดทางอาชีพอนามัย และแนวคิดความฉลาดทางสุขภาพขั้นวิจารณ์ญาณ (Critical literacy level) สามารถอธิบายถึงความสามารถส่วนบุคคลในการทำความเข้าใจข้อมูล คิด วิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบและบริการที่จำเป็นด้านอาชีพอนามัยเพื่อการตัดสินใจที่เหมาะสม โดยคำนึงถึงสุขภาพและความปลอดภัยในการทำงาน และสามารถอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอาชีพอนามัยกับพฤติกรรมความปลอดภัยของพนักงานเก็บขยะได้ ประกอบด้วย 5 ด้าน คือ (1) การเข้าถึงข้อมูลด้านอาชีพอนามัยและความปลอดภัย (2) การได้รับการฝึกอบรมด้านอาชีพอนามัยและความปลอดภัย (3) ความตระหนักด้านอาชีพอนามัยและความปลอดภัย (4) ความรู้ด้านอาชีพอนามัยและ

ความปลอดภัย (5) ทักษะการตัดสินใจด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย ซึ่งความฉลาดทางอาชีวอนามัยดังกล่าวย่อมส่งผลต่อพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานของพนักงานเก็บขยะจากการทบทวนวรรณกรรม พบว่า พฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานของพนักงานเก็บขยะประกอบไปด้วย (1) การปฏิบัติงานตามขั้นตอนความปลอดภัยในการทำงาน ไม่หยอกล้อเล่นกัน การไม่ปีนป่ายหรือห้อยโหนรระหว่างการทำงาน (2) การใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล การตรวจสอบสภาพพร้อมใช้ก่อนการใช้งานและการใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลที่จำเป็นและตรงกับความเสี่ยงในการปฏิบัติงานของพนักงานเก็บขยะตลอดระยะเวลาการปฏิบัติงาน (3) การดูแลตนเองเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดอุบัติเหตุ การดูแลสุขภาพตนเองทั้งก่อน ขณะ และหลังปฏิบัติงาน (นพรัตน์ เทียงคำดี และคณะ, 2558) จากการทบทวนวรรณกรรมถึงความสัมพันธ์ของตัวแปรดังกล่าว ผู้วิจัยนำมากำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยครั้งนี้ ดังแสดงไว้ในภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงหาความสัมพันธ์ (Descriptive correlation design) เพื่อศึกษาหาความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอาชีวอนามัยกับพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานของพนักงานเก็บขยะในเขตเทศบาลนคร อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี จำนวน 204 คน ระยะเวลาที่ศึกษา ระหว่างเดือนธันวาคม พ.ศ. 2563 ถึงเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2564

นิยามศัพท์

พนักงานเก็บขยะ หมายถึง ผู้ที่อยู่ประจำรถเก็บขนมูลฝอยมีหน้าที่ในการเก็บขนมูลฝอยตามอาคารบ้านเรือน สถานที่ต่าง ๆ ที่มีที่รองรับขยะมูลฝอยในเขตพื้นที่ที่ตนได้รับมอบหมาย และขนถ่ายขยะมูลฝอยดังกล่าวไปไว้ยังที่รองรับขยะ เพื่อรอการกำจัด สังกัดเทศบาลนคร อำเภอ ศรีราชา จังหวัดชลบุรี

พฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงาน หมายถึง การกระทำที่ช่วยลดความเสี่ยงจากการเกิดอุบัติเหตุจากการทำงานของพนักงานเก็บขนขยะ 3 องค์ประกอบ ดังนี้ (1) การปฏิบัติตามขั้นตอนความปลอดภัยในการทำงาน (2) การใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล (3) การดูแลตนเองเพื่อป้องกันการเกิดอุบัติเหตุ ประเมินโดยใช้แบบสอบถามพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานของพนักงานเก็บขนขยะที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็นมาตรประมาณค่า (Rating scale) 4 ระดับ เรียงลำดับจากปฏิบัติทุกครั้ง ไปจนถึงไม่เคยปฏิบัติเลย

ความฉลาดทางอาชีวอนามัย หมายถึง ระดับความสามารถของบุคคลในการใช้ทักษะทางด้านการคิด ด้วยปัญญาและทักษะปฏิสัมพันธ์ทางสังคมในการเข้าถึง ทำความเข้าใจและประเมินข้อมูลความปลอดภัย และการได้รับการฝึกอบรมด้านความปลอดภัยจากสื่อต่าง ๆ วิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบ และเลือกใช้ข้อมูลเพื่อนำไปสู่การตัดสินใจในการป้องกันตนเองจากการทำงานที่มีความเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุ ประกอบไปด้วย 5 ด้าน คือ

1. การเข้าถึงข้อมูลด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย หมายถึง ความสามารถของพนักงานเก็บขนขยะในการค้นหาข้อมูล และ/หรือตรวจสอบข้อมูลและเปรียบเทียบจากหลายแหล่ง ทั้งในและนอกสถานที่ทำงาน ได้แก่ หัวหน้างาน เพื่อนร่วมงาน คู่มือการปฏิบัติงาน และสื่ออินเทอร์เน็ตต่าง ๆ เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติพฤติกรรม ข้อมูลด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย ได้แก่ วิธีการปฏิบัติงานตามขั้นตอนความปลอดภัย การเลือกและการใช้งานอุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล การดูแลตนเองเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดอุบัติเหตุจากการทำงาน ประเมินโดยใช้แบบสอบถามการเข้าถึงข้อมูลด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ลักษณะคำถามเป็นมาตรประมาณค่า (Rating scale) 4 ระดับ เรียงลำดับจาก ทุกครั้ง ไปจนถึง ไม่เคยเลย

2. การได้รับการฝึกอบรมด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย หมายถึง จำนวนเรื่องที่พนักงานเก็บขนขยะได้รับการถ่ายทอดความรู้ คำชี้แจง คำแนะนำเรื่องความปลอดภัยในการทำงาน ด้วยวิธีการประชุม อบรม หรือการสัมมนาซึ่งจัดขึ้น โดยหน่วยงานและเจ้าหน้าที่สาธารณสุข เกี่ยวกับความรู้เรื่องวิธีการปฏิบัติงานตามขั้นตอนความปลอดภัย การเลือกและการใช้งานอุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล การดูแลตนเองเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดอุบัติเหตุจากการทำงาน ประเมิน

โดยใช้แบบสอบถามการได้รับการฝึกอบรมด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีลักษณะเป็นข้อคำถามให้เลือกตอบ 2 ตัวเลือก เคย (ระบุจำนวนครั้ง) และไม่เคย การให้คะแนน เรื่องละ 1 คะแนน

3. ความตระหนักด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย หมายถึง ความคิดเห็น ความเชื่อ มุมมอง การรับรู้ของพนักงานเก็บขนขยะต่อการปฏิบัติพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานในเรื่องการปฏิบัติงานตามขั้นตอนความปลอดภัยในการทำงาน การใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล และการดูแลตนเองเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดอุบัติเหตุ ประเมินโดยใช้แบบสอบถามความตระหนักด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีลักษณะเป็นข้อคำถามให้เลือกตอบ 3 ตัวเลือก เห็นด้วย ไม่แน่ใจและไม่เห็นด้วย

4. ความรู้ด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย หมายถึง ความเข้าใจ ความจำที่ถูกต้องของพนักงานเก็บขนขยะต่อพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงาน ในด้านวิธีการปฏิบัติงานตามขั้นตอนความปลอดภัย การใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล และการดูแลตนเองเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดอุบัติเหตุจากการทำงาน ประเมินโดยใช้แบบสอบถามความรู้ด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัยของพนักงานเก็บขนขยะที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีลักษณะเป็นข้อคำถามให้เลือกตอบ 2 ตัวเลือก ตอบถูก และตอบผิด

5. ทักษะการตัดสินใจด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย หมายถึง ความสามารถของพนักงานเก็บขนขยะในการเลือกทางใดทางหนึ่งจากหลาย ๆ ทางที่ผ่านการคิด ไตร่ตรองและเปรียบเทียบผลดี ผลเสียอย่างรอบคอบแล้วว่าเป็นทางที่เกิดความปลอดภัยในการทำงาน หรือหลีกเลี่ยงความเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุจากการทำงานของพนักงานเก็บขนขยะ และป้องกันผลกระทบจากอุบัติเหตุจากการทำงานได้ ประเมินโดยใช้แบบสอบถามทักษะการตัดสินใจด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีลักษณะข้อคำถามแบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก โดยมีคะแนนตั้งแต่ 0-3 คะแนน ตามสิ่งที่ผู้ตอบแบบสอบถามปฏิบัติ หรือคาดว่าจะปฏิบัติหากอยู่ในสถานการณ์ดังกล่าว

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาแบบเชิงหาความสัมพันธ์ (Descriptive Correlation Design) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอาชีวอนามัยกับพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานของพนักงานเก็บขยะในเขตเทศบาลนคร อำเภอสรีราชา จังหวัดชลบุรี ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้าทบทวนวรรณกรรม เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในหัวข้อต่าง ๆ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการศึกษาวิจัย รายละเอียดดังนี้

1. อาชีพพนักงานเก็บขยะ

1.1 ความหมายและประเภทของขยะ

1.2 ขั้นตอนการทำงานและอันตรายที่เกิดจากการปฏิบัติงาน

1.3 มาตรการความปลอดภัยในการทำงานของพนักงานเก็บขยะ

2. พฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงาน

2.1 ความหมายและองค์ประกอบของพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงาน

2.2 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงาน

2.3 แนวคิดในการป้องกันอุบัติเหตุ

3. แนวคิดความฉลาดทางอาชีวอนามัย

3.1 ความหมายของความฉลาดทางอาชีวอนามัย

3.2 องค์ประกอบของความฉลาดทางอาชีวอนามัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมความ

ปลอดภัยในการทำงาน

อาชีพพนักงานเก็บขยะ

ความหมายและประเภทของขยะ

ความหมายของขยะมูลฝอย

มูลฝอย หมายถึง เศษสิ่งของที่ทิ้งแล้ว หยากเยื่อ ขยะ (พจนานุกรมฉบับ

ราชบัณฑิตยสถาน, 2525)

มูลฝอย หมายถึง สิ่งต่าง ๆ ที่ไม่ต้องการ ที่เป็นของแข็งหรืออ่อนมีความชื้น ได้แก่ เศษ

กระดาษ เศษผ้า เศษอาหาร ถุงพลาสติก ภาชนะกล่องใส่อาหาร เต้า มูลสัตว์หรือซากสัตว์รวมตลอดถึงวัตถุอื่น สิ่งใดที่เก็บกวาดได้จากถนน ตลาด ที่เลี้ยงสัตว์หรือที่อื่น (กรมอนามัย, 2558)

ขยะมูลฝอย หมายถึง สิ่งของที่ไม่ต้องการใช้แล้ว ซึ่งเหลือทิ้งจากอาคารบ้านเรือน ที่อยู่อาศัย สถานที่สาธารณะ ตลาด โรงงานอุตสาหกรรมรวมถึงสถานที่อื่น ๆ เช่น เศษผ้า เศษอาหาร เศษกระดาษ ถูพลาสติก ภาชนะที่ใส่อาหาร ซากสัตว์ รวมถึงสิ่งอื่น ๆ ที่เก็บกวาดจากถนน ตลาด ที่เลี้ยงสัตว์ หรือสถานที่อื่น ๆ (นพรัตน์ เทียงคำดี และคณะ, 2558)

ดังนั้น ขยะมูลฝอย หมายถึง สิ่งของที่ไม่ต้องการใช้แล้ว จากสถานที่ต่าง ๆ รวมถึงที่เก็บกวาดจากถนน เช่น เศษผ้า เศษอาหาร เศษกระดาษ ถูพลาสติก ภาชนะที่ใส่อาหาร ซากสัตว์ เป็นต้น

ประเภทของขยะมูลฝอย

กรมควบคุมมลพิษ (2547) แบ่งขยะตามลักษณะทางกายภาพของขยะได้เป็น 4 ประเภท ได้แก่

1. ขยะมูลฝอยย่อยสลาย (Compostable waste) เป็นขยะที่สามารถนำมาทำเป็นปุ๋ยได้ ได้แก่ เศษอาหารสดจากตลาด หรือจากครัวเรือนเป็นเศษขยะที่เหลือจากการประกอบอาหาร พบมากที่สุดถึง ร้อยละ 64 จากปริมาณขยะทั้งหมดที่พบในกองขยะ
2. ขยะรีไซเคิล (Recyclable waste) หรือมูลฝอยที่ยังใช้ได้ ได้แก่ แก้ว เศษกระดาษ เศษเหล็ก เศษอะลูมิเนียมเหลือใช้ เศษยาง เศษพลาสติก พบได้มารองลงมา ร้อยละ 30 จากปริมาณขยะทั้งหมดในกองขยะ
3. ขยะ (มูลฝอย) อันตราย (Hazardous waste) คือ ขยะที่มีการเจือปนของสารเคมีชนิดต่าง ๆ ซึ่งได้แก่ สารมีพิษ สารกัดกร่อน สารอันตรายใดต่าง ๆ ที่อาจทำให้เกิดผลกระทบ ได้แก่ หลอดไฟ ถ่านไฟฉายต่าง ๆ สารเคมีกำจัดหญ้า แมลงต่าง ๆ กระจกที่มีสารเคมีทุกชนิด และมีปริมาณขยะในกองขยะประมาณเพียงร้อยละ 3
4. ขยะทั่วไป (General waste) หรือมูลฝอยทั่วไป ได้แก่ พลาสติกถุงขนม พลาสติกถุงผงซักฟอก พลาสติกห่อลูกอม พลาสติกห่ออาหารแห้ง พลาสติกเปื้อนเศษอาหาร โฟมเปื้อนอาหาร เป็นต้น สำหรับขยะทั่วไปนี้พบประมาณร้อยละ 3 ของปริมาณขยะทั้งหมดในกองขยะ

ขยะมูลฝอยส่วนใหญ่เป็นขยะรีไซเคิลและทำปุ๋ยอินทรีย์ มีปริมาณเพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. 2561 ร้อยละ 11 ในช่วง 10 ปี ที่ผ่านมามีขยะพลาสติกเกิดขึ้นโดยเฉลี่ยประมาณ ปีละ 2 ล้านตัน โดยมีการนำกลับไปใช้ประโยชน์ประมาณ 0.5 ล้านตัน ส่วนที่เหลือ 1.5 ล้านตัน เป็นพลาสติกแบบใช้ครั้งเดียวทิ้ง (Single use plastic) โดยไม่มีการนำกลับไปใช้ประโยชน์เข้าสู่ระบบเศรษฐกิจหมุนเวียน ปี พ.ศ. 2562 มีปริมาณขยะของเสียอันตรายจากชุมชน เพิ่มจากปี พ.ศ. 2561 ร้อยละ 2 ส่วนใหญ่เป็นซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ 421,335 ตัน ร้อยละ 65 และของเสียอันตรายประเภทอื่น ๆ เช่น แบตเตอรี่ ถ่านไฟฉาย ภาชนะบรรจุสารเคมี กระจกสเปร์ย ประมาณ

226,873 ตัน ร้อยละ 35 โดยพบว่าพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (ECC) 3 จังหวัด ได้แก่ ชลบุรี ฉะเชิงเทรา และระยอง มีปริมาณขยะมูลฝอยราว 4,300 ตันต่อวัน มีกากอุตสาหกรรมทั้งหมด 5.07 ล้านตันต่อปี และกากอุตสาหกรรมที่ไม่ได้รับการกำจัดมากถึงร้อยละ 55.26 และปัจจุบันก็ยังคงมีการลักลอบทิ้งกากอุตสาหกรรมในพื้นที่ 3 จังหวัดอย่างต่อเนื่อง แม้ภาครัฐจะเน้นให้พื้นที่อีอีซีเป็นเป้าหมายพื้นที่อุตสาหกรรมใช้เทคโนโลยีขั้นสูง ไม่ก่อผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมมาก แต่โครงการต่าง ๆ ย่อมต้องดึงดูดประชากรเข้ามาทำงานในพื้นที่จำนวนมาก และยิ่งคนเข้ามามาก ขยะยิ่งทวีคูณเป็นเงาตามตัว ปัญหาขยะในพื้นที่อีอีซี ไม่ว่าจะเป็นขยะมูลฝอย กากอุตสาหกรรม หรือขยะพลาสติก ยังไม่มีการจัดการเชิงบูรณาการทั้งระบบ และโครงการต่าง ๆ ที่คณะกรรมการอีอีซีประกาศในแผนสิ่งแวดล้อมก็ครอบคลุมเฉพาะบางส่วนของขยะมูลฝอย (กรมควบคุมมลพิษ, 2561)

ประเภทของขยะในพื้นที่อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี ส่วนใหญ่เป็นขยะย่อยสลายหรือมูลฝอยย่อยสลาย รองลงมาเป็นขยะรีไซเคิล ขยะทั่วไป และขยะอันตราย ตามลำดับ ซึ่งขยะอันตรายที่พบปะปนมากับขยะครัวเรือน ได้แก่ หลอดไฟ ถ่านไฟฉาย ระเบิดสิทาบ้าน ระเบิดสปร์ย ตลับหมึกปริ้นเตอร์ และกระป๋องยาฆ่าแมลง ลงในถังขยะมูลฝอยทั่วไปในชุมชน และขยะมูลฝอยส่วนใหญ่ไม่มีการแยกประเภทของขยะมาก่อน มีปริมาณ 11.60 กิโลกรัมต่อวัน หรือ 4.23 ตันต่อปี (กองช่างสุขาภิบาล, 2556) ส่งผลให้พนักงานเก็บขนขยะมีโอกาสสัมผัสกับขยะอันตรายดังกล่าว ก่อให้เกิดผลกระทบต่อพนักงานเก็บขนขยะ เนื่องจากการปฏิบัติหน้าที่ต้องสัมผัสกับขยะเป็นประจำทุกวัน

ความหมายของพนักงานเก็บขนขยะ

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่ามีนักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ และผู้ที่ให้ความสนใจ ได้กล่าวถึงความหมายเกี่ยวกับพนักงานเก็บขนขยะ ขอเสนอ ดังนี้

พนักงานเก็บขนขยะหรือคนงานประจำรถขยะ ตามมาตรฐานการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 หมายถึง พนักงานที่ปฏิบัติหน้าที่จัดเก็บขยะมูลฝอยตามอาคารบ้านเรือนและที่รองรับขยะมูลฝอย การนำขยะกลับไปทำลาย และปฏิบัติงานอื่นที่เกี่ยวข้อง

นพรัตน์ เทียงคำดี และคณะ (2558) อธิบายความหมายของพนักงานเก็บขนขยะไว้ว่า พนักงานเก็บขนขยะ หมายถึง ผู้ที่ทำหน้าที่เก็บขยะที่อยู่ประจำรถเก็บขนมูลฝอยซึ่งต้องปฏิบัติงานเป็นผลัดและมีหน้าที่เก็บขนขยะตามอาคารบ้านเรือน และตามสถานที่ต่าง ๆ ที่มีที่รองรับขยะมูลฝอยในเขตพื้นที่ที่ตนได้รับมอบหมายและขนถ่ายขยะมูลฝอยดังกล่าวไปยังที่รองรับขยะ เพื่อรอการกำจัด

สมจิรา อุตสาหะวงศ์ (2559) อธิบายความหมายของพนักงานเก็บขนขยะไว้ว่า พนักงานเก็บขนขยะ หมายถึง พนักงานเก็บขนมูลฝอย ฝ้ายรักษาความสะอาดและสวนสาธารณะ มีหน้าที่ใน

การเก็บขนมูลฝอยตามอาคารบ้านเรือน ตลาด สถานประกอบการ โรงงานอุตสาหกรรม และมูลฝอยที่ตกค้างตามที่สาธารณะที่อยู่ในพื้นที่ที่รับผิดชอบ

ธันนารี เจนวิถิ์ และกาญจนา นาละพินธุ (2562) อธิบายความหมายของพนักงานเก็บขนขยะไว้ว่า พนักงานเก็บขนขยะ หมายถึง ผู้ทำหน้าที่เก็บขนขยะประจำท้ายรถเก็บขนขยะไม่น้อยกว่า 1 ปี ในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

กล่าวโดยสรุป พนักงานเก็บขนขยะ หมายถึง ผู้ที่อยู่ประจำรถเก็บขนมูลฝอยมีหน้าที่ในการเก็บขนมูลฝอยตามอาคารบ้านเรือน สถานที่ต่าง ๆ ที่มีที่รองรับขยะมูลฝอยในเขตพื้นที่ที่ตนได้รับมอบหมายและขนถ่ายขยะมูลฝอยดังกล่าวไปไว้ยังที่รองรับขยะ เพื่อรอการกำจัด

ข้อมูลทั่วไปของพนักงานเก็บขนขยะ

พนักงานเก็บขนขยะส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง วุฒิการศึกษาระดับประถมศึกษา มีรายได้ประมาณ 9,000-12,000 บาทต่อเดือน ช่วงเวลาการปฏิบัติงาน เวลา 02:00-12:00 น. ทำงานเป็นกะละ 8 ชั่วโมง ได้แก่ 02:00-08:00 น. 04:00-10:00 น. 06:00-12:00 น. เป็นต้น สถานภาพการจ้างงานเป็นแบบพนักงานของเทศบาลนครและพนักงานจ้างทั่วไป ความเสี่ยงทางด้านเศรษฐกิจของพนักงานเก็บขนขยะจากผลตอบแทนค่าจ้าง และสถานการณ์ที่เทศบาลได้จัดจ้างบริษัทเอกชนจากภายนอกในรูปแบบ Outsourcse เพื่อทำหน้าที่เก็บขนขยะแทนพนักงานเก็บขนขยะของเทศบาล ส่งผลให้พนักงานเก็บขนขยะของเทศบาลรู้สึกถึงความไม่มั่นคงต่ออาชีพในอนาคต เนื่องจากเกรงว่าผลของการเข้ามาของบริษัทเอกชนจะทำให้ตนเองต้องถูกออกจากอาชีพหรืองานของตนเอง (กัมปนาท เบญจนาวิ, 2561) จะเห็นได้ว่าพนักงานเก็บขนขยะมีรายได้อยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ ปัญหาค่าจ้างที่ไม่เพียงพอต่อค่าใช้จ่าย พนักงานเก็บขนขยะของเทศบาลนครหาทางออกด้วยการหารายได้เสริม เช่น การคัดแยกขยะ ณ จุดเก็บขนขยะ ก่อนนำขึ้นรถขนขยะเพื่อนำไปขาย เป็นต้น

ลักษณะการทำงานของพนักงานเก็บขนขยะ

จังหวัดชลบุรีแบ่งเขตการปกครองออกเป็น 11 อำเภอ 92 ตำบล 687 หมู่บ้าน โดยองค์การบริหารส่วนจังหวัด ประกอบด้วย เทศบาลนคร 2 แห่ง ได้แก่ เทศบาลนครแหลมฉบัง และเทศบาลนครเจ้าพระยาสุรศักดิ์

1. เทศบาลนครเจ้าพระยาสุรศักดิ์ แบ่งเส้นทางดำเนินการเก็บขนขยะมูลฝอยเป็น 10 หมู่บ้าน 5 ตำบล ดังนี้

1.1 ตำบลสุรศักดิ์ ประกอบด้วย หมู่ที่ 1,2,4,5,6,7,8,10 และ 3,9 (บางส่วน)

1.2 ตำบลบึง ประกอบด้วย หมู่ที่ 2,3,4,6,7,8 และ 1,5,9 (บางส่วน)

1.3 ตำบลหนองขาม	ประกอบด้วย	หมู่ที่ 1,2,3,4,5,9,10
1.4 ตำบลบ่อวิน	ประกอบด้วย	หมู่ที่ 1,2,5,8 และ 3,6 (บางส่วน)
1.5 ตำบลเขาคันทรง	ประกอบด้วย	หมู่ที่ 1,2,3,6 และ 8,9,10 (บางส่วน)

พนักงานเก็บขยะ จำนวนทั้งสิ้น 190 คน ปริมาณขยะจำนวน 140 ตัน/ วัน ขยะที่กำลังจัด
ได้ จำนวน 140 ตัน/ วัน กำจัดขยะโดยวิธีฝังกลบอย่างถูกสุขลักษณะ แล้วนำไปกำจัดในบ่อฝังกลบ
ของเทศบาลนครแหลมฉบัง และบริษัท อีสเทิร์นซีบอร์ดเอ็นไวรอนเมนทอลคอมเพล็กซ์ จำกัด
เทศบาลนครเจ้าพระยาสุรศักดิ์มีรถยนต์ที่ใช้จัดเก็บขยะทั้งหมด 38 คัน แบ่งเป็นรถขยะแบบอัดท้าย
จำนวน 18 คัน รถขยะแบบข้างเทท้าย จำนวน 8 คัน รถกระบะแบบปีกอ๊อฟ จำนวน 2 คัน และรถขยะ
แบบคอนเทนเนอร์ จำนวน 10 คัน

2. เทศบาลนครแหลมฉบัง แบ่งเส้นทางดำเนินการเก็บขนขยะมูลฝอยออกเป็น 5 โซน
ดังนี้

โซนที่ 1 ชุมชนบ้านไร่หนึ่ง ชุมชนบ้านหนองขาม ชุมชนบ้านหนองคล้าเก่า ชุมชนบ้าน
หนองคล้าใหม่ และชุมชนบ้านเศรษฐีในฝัน ปริมาณขยะเฉลี่ยวันละ 60 ตัน

โซนที่ 2 ชุมชนวัดมโนรมย์ ชุมชนบ้านแหลมทอง ชุมชนบ้านชากกระบอก ชุมชนบ้าน
หนองมะนาว และชุมชนบ้านจุกกระเฉด ปริมาณขยะเฉลี่ยวันละ 60 ตัน

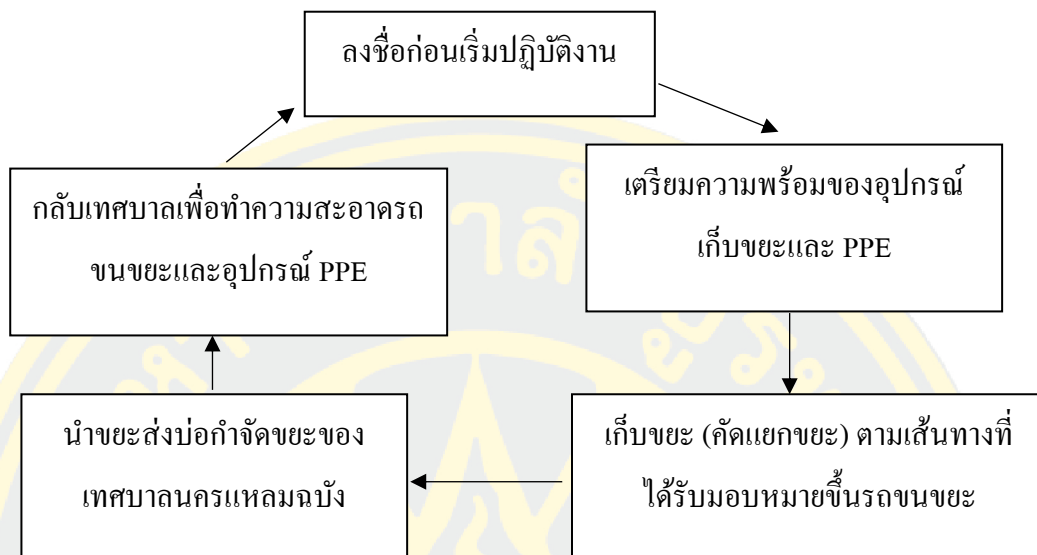
โซนที่ 3 ชุมชนวัดพระประทานพร ชุมชนบ้านชากยายจิ้น ชุมชนบ้านเขาน้ำซับ ชุมชน
บ้านห้วยเล็ก และชุมชนบ้านบางละมุง (บางส่วน)

โซนที่ 4 ชุมชนบ้านอ่าวอุดม ชุมชนตลาดอ่าวอุดม ชุมชนบ้านทุ่ง ชุมชนบ้านแหลมฉบัง
ชุมชนบ้านนาใหม่ ปริมาณขยะเฉลี่ยวันละ 60 ตัน

โซนที่ 5 ชุมชนบ้านหนองพังพวย ชุมชนบ้านทุ่งกราด ชุมชนบ้านนาเก่า ปริมาณขยะ
เฉลี่ยวันละ 40 ตัน

พนักงานเก็บขยะ จำนวนทั้งสิ้น 96 คน มีปริมาณขยะจำนวน 208 ตัน/ วัน ขยะที่กำลังจัด
ได้ จำนวน 208 ตัน/ วัน กำจัดขยะโดยวิธีฝังกลบอย่างถูกสุขลักษณะ แล้วนำไปกำจัดในบ่อฝังกลบ
ของเทศบาลนครแหลมฉบัง และบริษัท อีสเทิร์นซีบอร์ดเอ็นไวรอนเมนทอลคอมเพล็กซ์ จำกัด
เทศบาลนครแหลมฉบังมีรถยนต์ที่ใช้จัดเก็บรวบรวมขยะ จำนวน 74 คัน แยกเป็นรถขยะแบบอัด
ท้าย ขนาดความจุ 5–12 ลบ.ม. จำนวน 47 คัน รถขยะแบบเปิดข้างเทท้าย ขนาดความจุ 3-4 ลบ.ม.
จำนวน 8 คัน และรถขยะแบบคอนเทนเนอร์ ขนาดความจุ 4-8 ลบ.ม. จำนวน 19 คัน

ขั้นตอนการทำงานของพนักงานเก็บขยะเทศบาลนครแหลมฉบัง สามารถสรุปได้
ดังนี้

ภาพที่ 2 ขั้นตอนการทำงานของพนักงานเก็บขยะ

รายละเอียดของแต่ละขั้นตอนมีดังนี้

1. ก่อนเริ่มปฏิบัติงาน

พนักงานเก็บขยะเทศบาลนครแหลมฉบังปฏิบัติงานเป็นประจำทุกวัน วันละ 8 ชั่วโมง เวลา 00:30-08:30 น. ต้องเก็บขยะมูลฝอยทุกวัน โดยไม่มีวันหยุด พื้นที่ในการเก็บขยะมูลฝอย คือ ตามถนนสุขุมวิททั้งสองฝั่งในชุมชนตลาดอ่าวอุดมชุมชนบ้านนาใหม่ และพนักงานเก็บขยะเทศบาลนครเจ้าพระยาสุรศักดิ์ปฏิบัติงาน วันละ 8 ชั่วโมง แบ่งเป็น 2 ทีม โดยทีมที่ 1 เวลา 02:00-10:00 น. ทีมที่ 2 เวลา 08:00-16:00 น. พนักงานเก็บขยะจะมีการเตรียมความพร้อมของร่างกาย เสื้อผ้าที่ถูกต้องตามระเบียบและอุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลด้วยตนเองตามเห็นสมควร ได้แก่ เสื้อที่มีแขนยาว เสื้อสีสะท้อนแสง ผ้ากันเปื้อน (เอี่ยมพลาสติก) ผ้าปิดจมูก ถุงมือแบบหนา รองเท้าบู๊ต ทั้งนี้หน่วยงานไม่ได้มีข้อกำหนดหรือออกเป็นข้อบังคับกับพนักงานแต่ละคนที่จะต้องใส่อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล หากพนักงานไม่ใส่อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล หรือเลือกใช้อุปกรณ์ที่ไม่เหมาะสมกับความเสี่ยงของงานจะส่งผลให้มีโอกาสเสี่ยงที่จะเกิดอันตรายหรืออุบัติเหตุได้

2. ขณะปฏิบัติงาน

พนักงานเก็บขยะประจำรถเก็บขยะจะมีการห้อยโหน หรือนั่งห้อยขาตรงท้ายรถ เนื่องจากรถที่ใช้เก็บขยะด้านหลังไม่มีที่นั่งสำหรับพนักงานเก็บขยะ ส่งผลให้พนักงานเก็บขยะจึงมีความเสี่ยงต่อรถหรือเกิดอุบัติเหตุได้ เมื่อรถไปถึงเขตที่ได้รับผิดชอบ พนักงานเก็บขยะจะใช้วิธีการถ่วงถังขยะหรือแบกถังขยะขึ้นเหนือศีรษะหลังจากนั้นจะเหวี่ยงถังขยะขึ้นไปบนตัวรถ จากการสัมภาษณ์พนักงานเก็บขยะ พบว่าในระหว่างที่ต้องเก็บขยะตามแหล่งชุมชนที่มีการจัดวางถังขยะไว้ตามถนน พนักงานเก็บขยะต้องเดินตามรถขยะที่เคลื่อนที่ตลอดเวลาจึงเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุจากรถเฉี่ยวชนได้ ในเขตชุมชนเส้นทางการเก็บขยะที่เป็นถนนในหมู่บ้าน ประชาชนจะนำขยะมาทิ้งไว้ในถังขยะหน้าบ้าน และมีการเก็บขยะด้วยรถแบบเปิดข้างเทท้ายหรือรถปิกอัพ ขยะส่วนใหญ่ไม่มีการแยกขยะมาก่อน โดยระหว่างการเก็บขยะพนักงานจะมีการแยกขยะบางประเภทที่สามารถนำไปขายได้ เช่น ขวดพลาสติก กล่องกระดาษ เป็นต้น เพื่อนำไปขายเป็นรายได้เสริมต่อไป

3. หลังการปฏิบัติงาน

เมื่อพนักงานเก็บขยะตามเส้นทางที่ได้รับมอบหมายและนำไปทิ้งในที่จัดไว้ให้เรียบร้อยแล้วพนักงานจะกลับมาที่เทศบาลและทำการล้างรถขยะ หลังการปฏิบัติงานเสร็จสิ้นให้ล้างทำความสะอาดอุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลด้วยผงซักฟอก ล้างด้วยน้ำสะอาดและผึ่งให้แห้งทุกครั้ง (คู่มือการปฏิบัติงานไม่ได้ระบุว่าอุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลชนิดใดบ้าง) ล้างมือให้สะอาดด้วยน้ำและสบู่ทุกครั้งหลังเสร็จภารกิจ

กรณีการจัดกิจกรรมพิเศษงานหลักในอำเภอศรีราชา เช่น งานปีใหม่ งานวันสงกรานต์ งานเทศบาลตามหลักศาสนา และงานเทศกาลต่าง ๆ ที่จัดโดยจังหวัด เทศบาล หน่วยงานราชการ ประมาณ 5-6 งานพิเศษต่อปี พนักงานที่เกี่ยวข้องกับการเก็บขยะมูลฝอยต้องปฏิบัติงานในช่วงการจัดกิจกรรม และหลังเลิกกิจกรรมดังกล่าวให้เรียบร้อยแล้ว

จากกระบวนการทำงานของพนักงานเก็บขยะที่กล่าวมาแล้วข้างต้น เมื่อนำมาวิเคราะห์ระหว่างกิจกรรมการทำงาน ความเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุและอุบัติเหตุที่อาจเกิดขึ้นในการปฏิบัติงานของพนักงานเก็บขยะ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 วิเคราะห์กิจกรรมการทำงาน ความเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุและอุบัติเหตุที่อาจเกิดขึ้นใน การปฏิบัติงานของพนักงานเก็บขนขยะ

กิจกรรมการทำงาน	ปัจจัยเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุ	อุบัติเหตุที่อาจเกิดขึ้น
ก่อนเริ่มปฏิบัติงาน		
- การเลือกและเตรียมใส่ อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล		
- การขึ้นรถเก็บขนขยะ เพื่อไปปฏิบัติงาน	- รถเก็บขนขยะไม่พร้อมใช้งาน หรือรถเคลื่อนที่ขณะ พนักงานขึ้นรถ	- ถูกรถเก็บขนขยะถอยชน - พลัดตกจากรถที่รถเคลื่อนที่ขณะที่พนักงานกำลังขึ้นรถ
ขณะปฏิบัติงาน		
- การคัดแยกขยะขณะอยู่ที่จุดเก็บขยะเพื่อนำไปใส่รถเก็บขยะ	- ขยะที่เป็นสารเคมีอันตราย หรือขยะติดเชื้อ ของมีคม	- การถูกของมีคมบาด ทิ่ม ต่ำแทง ทะลุเข้าไปถูกมือและนิ้ว - การสัมผัสสารเคมีจากขยะอันตรายและขยะติดเชื้อกระเด็นเข้าตาหรือเข้าสู่ร่างกายทางบาดแผลตามผิวหนัง
- การรวบถุงขยะและโยนถุงขยะขึ้นรถเก็บขนขยะ	- พนักงานต้องก้ม ๆ เงย ๆ ในการรวบรวมถุงขยะ - มัดถุงขยะไม่แน่น	- เกิดการหกล้มจากท่าทางการทำงานที่ต้องก้ม ๆ เงย ๆ - สิ่งแปลกปลอมเข้าตาขณะเหวี่ยงถังขยะขึ้นบนรถขยะ
- เดินตามรถเก็บขนขยะไปตามถนน	- รถบนถนนเฉี่ยวชน	- ถูกรถที่จราจรบนท้องถนนเฉี่ยวชน
- ยืนบนแพลตฟอร์มหลังรถเก็บขนขยะ ขณะที่รถขับเคลื่อนไปยังจุดต่าง ๆ	- ห้อยโหนบนรถ - ไม่มีเข็มขัดนิรภัยขณะยืนหลังรถ	- พลัดตกจากรถ

ตารางที่ 1 (ต่อ)

กิจกรรมการทำงาน	ปัจจัยเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุ	อุบัติเหตุที่อาจเกิดขึ้น
หลังการปฏิบัติงาน		
- ล้างรถขยะ และทำความสะอาด	- ขยะที่เป็นสารเคมีอันตราย	- การสัมผัสสารเคมี ขยะ
สะอาดอุปกรณ์ป้องกัน	หรือขยะติดเชื้อ ของมีคม	อันตรายและขยะติดเชื้อจากการ
อันตรายส่วนบุคคล		กระเด็นขณะล้างอุปกรณ์

อันตรายที่เกิดจากการปฏิบัติงาน

จากการทบทวนวรรณกรรมที่ผ่านมา สามารถแบ่งผลกระทบจากการปฏิบัติงานเก็บขยะได้ ดังนี้

ด้านสุขภาพและการเจ็บป่วยต่าง ๆ

พนักงานเก็บขนขยะนับได้ว่าเป็นอาชีพที่ได้รับความเสี่ยงในการเกิดโรคต่าง ๆ รวมถึงอาการไม่สุขสบายและอาการไม่พึงประสงค์ด้วยและสาเหตุของผลกระทบด้านสุขภาพของการเจ็บป่วยที่มาจากขยะ ได้แก่ สารพิษและสารเคมีในขยะอันตราย เชื้อโรคและขยะติดเชื้อ กลิ่นเน่าเหม็น ก๊าซพิษ สารก่อภูมิแพ้ เสียง แสงแดด และฝุ่นละออง เป็นต้น (นราทิพย์ รัชนีเดช และคณะ, 2561) จากการศึกษาเกี่ยวกับพนักงานเก็บขนขยะในประเทศมาเลเซีย พบว่าพนักงานเก็บขนขยะมีอาการระคายเคืองตา ผื่นคันตามผิวหนัง ติดเชื้อระบบทางเดินอาหาร ติดเชื้อทางเดินหายใจและไม่สุขสบายเนื่องจากอาการไอ (Mangkau, Wee, & Mangkau, 2019) พนักงานเก็บขนขยะเสี่ยงต่อการเกิดโรคจากการปฏิบัติหน้าที่ที่ส่งผลต่อการเกิดขึ้นของโรคระบบผิวหนัง โรคเกี่ยวกับทางเดินหายใจ และโรคระบบทางเดินอาหาร (กัมปนาท เบญจนาวิ, 2561)

ด้านการเกิดอุบัติเหตุ

จากการทบทวนวรรณกรรมที่ผ่านมา พบการศึกษาในพนักงานเก็บขนขยะอำเภอ บางละมุงเคยได้รับอุบัติเหตุในรอบ 3 เดือนที่ผ่านมา ร้อยละ 42.20 ในจำนวนนี้ได้รับอุบัติเหตุอยู่ในช่วง 1-5 ครั้ง ร้อยละ 84.21 และเคยได้รับอุบัติเหตุจนต้องหยุดงาน ร้อยละ 60.53 จากวัดอุบัติเหตุ/ทีม/แหว่ง ร้อยละ 59.42 อุกรถเฉี่ยวชน ร้อยละ 36.23 (นพรัตน์ เทียงคำดี และคณะ, 2558) เช่นเดียวกับการศึกษาในพนักงานเก็บขนขยะเทศบาลอุบลราชธานี พบว่าอุบัติเหตุจากของมีคมบาด ทีม/ตำบล/แหว่ง เป็นอุบัติเหตุที่พนักงานเก็บขนขยะประสบมากที่สุดร้อยละ 64.2 รองลงมา ร้อยละ 33.0 คือวัตถุกระเด็นเข้าตา (สิทธิชัย ใจขาน และวารภรณ์ พันธุ์ศิริ, 2562) นอกจากนี้การศึกษาของ นริศรา เลิศพรสวรรค์ และคณะ (2560) พบพนักงานเก็บขนขยะประสบอุบัติเหตุจากการทำงาน

ร้อยละ 41.54 โดยสาเหตุเกิดจากถูกเครื่องมือหรืออุปกรณ์ของมีคมบาด ที่ม้แมง ร้อยละ 61.64 ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาอุบัติเหตุที่เกิดกับพนักงานเก็บขนขยะประเทศอินเดีย เกิดจากการถูกวัตถุหรือสิ่งของที่ม้แมง/ บาด ร้อยละ 73.2 (Jayakrishnan et al., 2013)

สรุปได้ว่าพนักงานเก็บขนขยะคือ ผู้ประจำรถเก็บขนมูลฝอยมีหน้าที่ในการเก็บขนขยะตามอาคารบ้านเรือน สถานที่ต่าง ๆ พนักงานเก็บขนขยะต้องประสบปัญหาความเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุจากการทำงานทั้งก่อนปฏิบัติงาน ขณะปฏิบัติงานและหลังปฏิบัติงาน อีกทั้งยังได้รับผลกระทบจากการปฏิบัติงานทั้งทางด้านสุขภาพ การเจ็บป่วยต่าง ๆ และด้านการเกิดอุบัติเหตุ ซึ่งการเกิดอุบัติเหตุจากการทำงานของพนักงานเก็บขนขยะ สาเหตุมาจากการถูกของมีคมที่ม้แมง/ บาด/ แมง และเมื่อเกิดขึ้นแล้ว ย่อมส่งผลกระทบต่อทั้งผู้ปฏิบัติงาน ครอบครัว และประเทศชาติ ก่อให้เกิดความสูญเสียทั้งทางร่างกายและจิตใจ

วิธีการปฏิบัติงานตามขั้นตอนการปฏิบัติงานของพนักงานเก็บขนขยะ

วิธีการปฏิบัติงานตามขั้นตอนการปฏิบัติงานของพนักงานเก็บขนขยะ เทศบาลตำบลบางพระ อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี จากคู่มือวิธีการปฏิบัติงานของพนักงานเก็บขนขยะมูลฝอย (กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม, 2560)

1. พนักงานเก็บขนขยะต้องแต่งกายให้ถูกต้องโดยการสวมเสื้อผ้าที่รัดกุม ใส่ถุงมือยางหนา และสวมรองเท้าบูต ใส่แว่นตา ใช้ผ้าปิดปากและจมูกตลอดระยะเวลาการปฏิบัติงาน ถ้าในการปฏิบัติงานร่างกายส่วนใดส่วนหนึ่งไปสัมผัสกับขยะติดเชื้อ ต้องทำความสะอาดร่างกายหรือส่วนที่สัมผัสขยะมูลฝอยติดเชื้อ โดยทันที
2. เก็บรวบรวมขยะมูลฝอยทั่วไป ตามวัน เวลาและเส้นทางที่กำหนด
3. การเก็บรวบรวมขยะอันตรายจากชุมชนแยะต่างหากจากขยะประเภทอื่น และต้องปฏิบัติงานด้วยความระมัดระวัง และดำเนินการให้เรียบร้อย
4. พนักงานเก็บขนขยะต้องไม่พยายามยกของที่มีน้ำหนักมากเพียงลำพัง
5. พนักงานเก็บขนขยะต้องตรวจบริเวณที่จะยกขยะ โดยรอบ เช่น ระดับพื้นต้องเสมอกัน ไม่ลื่น ไม่มีสิ่งกีดขวาง มีเนื้อที่มากพอสำหรับการยก
6. พนักงานเก็บขนขยะต้องจับถุงขยะในลักษณะกำบริเวณคอถุง ให้ห่างจากลำตัวโดยไม่ชิดลำตัวด้วยความระมัดระวัง
7. กรณีที่ขยะตกหล่นหรือภาชนะบรรจุขยะแตกระหว่างเก็บรวบรวม ห้ามหยิบด้วยมือเปล่า ต้องใช้คีมหรือหยิบด้วยถุงมือยางหนาเท่านั้น
8. หากได้รับอุบัติเหตุ เช่น เข็มตำขณะปฏิบัติงาน ต้องแจ้งหัวหน้างานและเจ้าหน้าที่โรงพยาบาล คลินิกสถานพยาบาลทันที เพื่อตรวจร่างกาย ลงบันทึกประวัติการเกิดอุบัติเหตุ

หมายเหตุ : หลังการปฏิบัติงานเสร็จสิ้นให้ล้างทำความสะอาดอุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลทุกครั้ง ทำความสะอาดด้วยผงซักฟอก ล้างด้วยน้ำสะอาดและผึ่งให้แห้ง

มาตรการความปลอดภัยของพนักงานเก็บขนขยะ

กรมอนามัย (2561) แนะนำการกำหนดมาตรการการป้องกัน อันตรายสำหรับผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการเก็บขนขยะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนจังหวัด รวมทั้งองค์กรปกครองท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ (กรุงเทพฯ และเมืองพัทยา) การดำเนินงานจัดการมูลฝอยทั่วไปหรือมูลฝอยติดเชื้อในสถานบริการสาธารณสุข จำเป็นจะต้องมีมาตรการในการดูแลสุขภาพของบุคคลผู้ปฏิบัติงาน สรุปได้ดังต่อไปนี้

1. การตรวจสอบสุขภาพ การตรวจร่างกายของผู้ปฏิบัติงานในการรวบรวมเก็บขนและกำจัดมูลฝอยในสถานบริการสาธารณสุขหรือในเทศบาล เป็นสิ่งจำเป็นที่ผู้บริหารต้องให้ความสำคัญ ทั้งนี้การดำเนินการเก็บขนขยะที่ไม่ถูกสุขลักษณะอาจเกิดผลกระทบต่อสุขภาพได้ ดังนั้น จึงต้องมีการตรวจสอบสุขภาพก่อนเข้าปฏิบัติงาน เป็นการประเมินความพร้อมของร่างกาย ความเหมาะสมกับลักษณะงาน ระหว่างปฏิบัติงานเป็นการตรวจร่างกายในช่วงที่ปฏิบัติงานอยู่อย่างน้อยตรวจปีละหนึ่งครั้ง เพราะขณะทำงานมีโอกาสเสี่ยงที่จะได้รับเชื้อโรคเข้าสู่ร่างกายทั้งทางผิวหนังและระบบหายใจ และหลังออกจากงานเป็นการตรวจร่างกายเพื่อให้แน่ใจว่าไม่ได้เกิดโรคจากการทำงานที่เกี่ยวข้องกับการเก็บขนขยะมูลฝอย โดยการตรวจสอบสุขภาพทั่วไป ตรวจสอบสมรรถภาพปอด การถ่ายภาพรังสีของปอด ตรวจเลือด และตรวจปัสสาวะ

2. การใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล เป็นวิธีการพื้นฐานในการป้องกันอุบัติเหตุที่จะเกิดขึ้นจากการทำงานได้ ความปลอดภัยของผู้ปฏิบัติงานถือเป็นความสำคัญสูงสุด ดังนั้นในการปฏิบัติงานจึงมีความจำเป็นต้องใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลอยู่เสมอ เพื่อป้องกันการติดเชื้อและการแพร่กระจายเชื้อ

หลักเกณฑ์ในการใช้อุปกรณ์ป้องกันส่วนบุคคล ควรพิจารณาตามเกณฑ์ต่อไปนี้ (เกียรติศักดิ์ บัตรสูงเนิน, 2557)

2.1 การเลือกใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลให้ตรงกับอันตรายที่ผู้ปฏิบัติงานอาจได้รับสัมผัส

2.2 ตรวจสอบประสิทธิภาพในการปกป้องและมาตรฐานรับรอง เป็นไปตามข้อกำหนดของสถาบันที่เชื่อถือได้ เช่น มาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมหรือ มอก. หรือ Thai Industrial Standards [TIS] มาตรฐานความปลอดภัยและอนามัยในการทำงานแห่งชาติประเทศสหรัฐอเมริกา The National Industrial for Occupational Safety and Health [NIOSH] เป็นต้น

2.3 เลือกอุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลที่มีขนาดพอดีกับผู้สวมใส่ เพื่อให้เกิดความสบายต่อการสวมใส่

2.4 อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลจะต้องไม่เป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติงาน

2.5 อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลมีวิธีการใช้งานง่าย

2.6 มีอายุการใช้งานยาวนาน บำรุงรักษาง่าย ซ่อมแซมหรือเปลี่ยนอะไหล่ได้ง่าย

2.7 หาซื้อง่ายและราคาถูก

กรมอนามัย (2561) ได้กำหนดอุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลที่เหมาะสมสำหรับผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดเก็บขยะมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) องค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) ดังนี้

1. ถุงมือ (Glove) ใช้สวมใส่เพื่อป้องกันการบาดเจ็บของอวัยวะส่วนนิ้ว และมือ อีกทั้งการถูกขีดข่วนจากวัสดุของมีคม การทิ่มแทง/ บาดแผล ที่เกิดจากการปฏิบัติงาน การสวมถุงมือที่ถูกต้องจำเป็นต้องสวมใส่ให้กระชับ ถุงมือมีหลายประเภทตามลักษณะการใช้งาน ได้แก่ ถุงมือยาง นิยมใช้ในการป้องกันการอันตรายจากสารเคมี และเชื้อโรคทางชีวภาพ ส่วนใหญ่ทำมาจากยาง หรือการสังเคราะห์ทางโพลีเมอร์ เช่น ยางธรรมชาติ นีโอพรีน พีวีซี ไวนิล โพลีเอสเตอร์ เป็นต้น ถุงมือหนัง นิยมใช้ในการป้องกันของมีคม การขีด เลียดสี การขูดขีดหรือบาด ความร้อน ความเย็น เป็นต้น ถุงมือตาข่ายลวด เหมาะสำหรับป้องกันอันตรายจากของมีคม การตัดหรือการเฉือน ถุงมือผ้า เหมาะสำหรับการทำงานทั่วไป

2. ผ้ายางกันเปื้อน (Apron) ใช้สวมใส่สำหรับป้องกันลำตัว อันตรายจากสารเคมีหรือสิ่งสกปรกต่าง ๆ ที่จะมาเปื้อนตามร่างกาย

3. ผ้าปิดปากปิดจมูก (Mask) เป็นอุปกรณ์ป้องกันอันตรายจากมลพิษเข้าสู่ร่างกายโดยผ่านทางระบบทางเดินหายใจ เช่น ฝุ่นอากาศที่มีโอโซนหรือเขม่าควันในอากาศ ฝุ่นจากการสูบบุหรี่

4. แว่นป้องกันตา (Goggle) เป็นอุปกรณ์ที่ป้องกันอันตรายที่อาจเกิดขึ้นการกระเด็นของสารเคมีเข้าตา

5. หน้ากากป้องกันหน้า (Face shield) เป็นอุปกรณ์ป้องกันอันตรายต่อใบหน้า และลำคอจากการกระเด็น กระแทกของวัตถุ หรือสารเคมี

6. รองเท้าพื้นยางหุ้มแข็ง (Boot) รองเท้าบูต หรือรองเท้าช่วยป้องกันอันตรายจากของมีคม หรือของเหลวที่ปะปนมากับขยะมูลฝอยติดเชื้อที่อาจซึมเข้าสู่เท้า

เทศบาลนครเจ้าพระยาสุรศักดิ์และเทศบาลนครแหลมฉบัง ได้กำหนดอุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลที่เหมาะสมสำหรับการปฏิบัติงานของพนักงานเก็บขยะ ได้แก่ ถุงมือ (Glove) ทั้งแบบผ้าและแบบถุงมือยางหนา ผ้ายางกันเปื้อน (Apron) ทั้งแบบพลาสติกและแบบ

ผ้าฝ้าย หน้ากากอนามัย (Mask) รองเท้าพื้นยางหุ้มแข็ง (Boot) และแว่นป้องกันตา (Goggle) หน่วยงานจัดแว่นป้องกันตาที่มีครอบด้านข้างสำหรับพนักงานเก็บขนขยะที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับขยะที่เป็นอันตรายและสารเคมีเท่านั้น โดยจัดแจกให้คนละ 1 คู่ต่อวัน และสามารถเปลี่ยนหรือขอเบิกชิ้นใหม่ได้ตลอดเวลาเมื่อพบว่าอุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลของตนเองนั้น ไม่ได้อยู่ในสภาพพร้อมใช้งาน หรือขาด/ชำรุด จากมาตรการดังกล่าว พบว่าหน่วยงานไม่มีการจัดแจกแว่นป้องกันตาให้กับพนักงานเก็บขนขยะทั่วไป ตามมาตรการของกรมอนามัย (2561) ที่จำเป็นต้องมีแว่นป้องกันตาสำหรับพนักงานเก็บขนขยะทุกคน จากการสอบถามพนักงานเก็บขนขยะในพื้นที่พบว่าหากหน่วยงานจัดแจกอุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลให้สำหรับทุกคนและครบทุกชิ้น ทำให้รู้สึกปลอดภัยในการทำงานมากขึ้น พนักงานเก็บขนขยะบางส่วนไม่ได้ใส่แว่นป้องกันตาแม้หน่วยงานจะจัดแจกให้ก็ตาม

พฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงาน

ความหมายและองค์ประกอบของพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงาน

ทรัพย์สตรี แสนทวิสุข (2550) ได้ให้ความหมายของพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงาน หมายถึง การปฏิบัติงานของผู้ปฏิบัติงานในเรื่องเกี่ยวกับความปลอดภัยในการปฏิบัติงาน โดยพิจารณาจากจำนวนและความถี่ของพฤติกรรม

เสาวนีย์ เผ่าเมือง (2554) ได้ให้ความหมายของพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงาน หมายถึง การกระทำ หรือการแสดงออกของพนักงานที่เกี่ยวกับความปลอดภัยในการทำงานด้านต่าง ๆ

ณัฐพงศ์ ปานศิริ (2558) ได้ให้ความหมายไว้ว่า พฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงาน หมายถึง การกระทำหรือการปฏิบัติตนตามบทบาทหน้าที่ ความรู้ ความคิด และประสบการณ์ ทำให้มีการกระทำหรือการแสดงออกที่ปราศจากภัยหรือพ้นจากอันตราย การบาดเจ็บ การเสี่ยงภัยหรือการสูญเสียการทำงาน

นพรัตน์ เทียงคำดี และคณะ (2558) ได้ให้ความหมายไว้ว่า พฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงาน หมายถึง การกระทำ หรือการปฏิบัติงานที่ช่วยลดความเสี่ยงอุบัติเหตุจากการทำงานในกระบวนการทำงานของพนักงานเก็บขนขยะ โดยเริ่มตั้งแต่การเก็บขนมูลฝอยจากสถานที่ต่าง ๆ ที่มีที่รองรับมาสู่รถเก็บขยะและนำไปเทลงที่รองรับขยะ

ศุภวรรณ รัตนภิรมย์ (2559) ได้ให้ความหมายไว้ว่า พฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงาน หมายถึง การกระทำหรือการแสดงออกของพนักงานในการปฏิบัติตน หรือกระทำการต่าง ๆ

ด้วยความรอบคอบและระมัดระวังขณะปฏิบัติงานในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย เพื่อก่อให้เกิดความปลอดภัยในการปฏิบัติงานตั้งแต่ก่อนปฏิบัติงาน ขณะปฏิบัติงานและหลังจากเสร็จสิ้นการปฏิบัติงาน

จากความหมายของพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานข้างต้น สรุปได้ว่า พฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงาน หมายถึง การกระทำหรือการแสดงออกของพนักงานทุกระดับในการปฏิบัติตน หรือกระทำการต่าง ๆ ด้วยความรอบคอบและระมัดระวังขณะปฏิบัติงานในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย เพื่อก่อให้เกิดความปลอดภัยในการปฏิบัติงานตั้งแต่ก่อนปฏิบัติงาน ขณะปฏิบัติงานและหลังจากเสร็จสิ้นการปฏิบัติงาน อันจะช่วยลดความสูญเสียตลอดจนความเสียหายอันอาจเกิดขึ้นต่อชีวิตและทรัพย์สินให้ลดน้อยลงหรือหมดไปไปในที่สุด

จากการทบทวนวรรณกรรมมีผู้เชี่ยวชาญและผู้สนใจศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานของพนักงานเก็บขนขยะ ดังนี้

พฤติกรรมความปลอดภัยของพนักงานเก็บขนขยะภาพรวมอยู่ในระดับดี แต่มีพฤติกรรมในการทำงานที่ปฏิบัติไม่ถูกต้อง คือ ไม่สวมแว่นตาป้องกันสิ่งแปลกปลอมกระเด็นเข้าตา การขึ้นหรือลงจากรถขนขยะที่จอดไม่นิ่งสนิท และจะปีนมาทำงานเมื่อเป็นไขหรือมีอาการไม่สบาย (สิทธิชัย ใจงาน และวารุภรณ์ พันธุ์ศิริ, 2562) โดยพบว่าพนักงานบางส่วนมีพฤติกรรมที่เสี่ยงต่อการเกิดความปลอดภัยจากการปฏิบัติงานของพนักงานของพนักงานเก็บขนขยะ คือ พฤติกรรมการห้อยโหนบนรถเก็บขนขยะขณะรถวิ่ง มีพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ขณะปฏิบัติงาน มีพฤติกรรมการทบทวนไฟเล่นเพื่อความสนุกสนาน และพฤติกรรมการกินอาหาร/ผลไม้ที่ถูกทิ้งอยู่บนรถเก็บขนขยะ ซึ่งพฤติกรรมเหล่านี้จัดเป็นพฤติกรรมที่มีความเสี่ยงก่อให้เกิดอันตรายหรืออุบัติเหตุจากการปฏิบัติงาน (พิรพงษ์ จันทราเทพ และสุนิสา ชายเกลี้ยง, 2553) ซึ่งการศึกษาของ นพรัตน์ เทียงคำดี และคณะ (2558) ได้ศึกษาพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานของพนักงานเก็บขนขยะ อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี พบว่าพนักงานเก็บขนขยะมีพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงาน ด้านการใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดอุบัติเหตุ ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง กล่าวคือ ไม่สวมใส่อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลจนกว่าจะเห็นอุบัติเหตุเกิดขึ้น พนักงานเก็บขนขยะมีพฤติกรรมไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบด้านความปลอดภัย แม้ว่าผู้บังคับบัญชาจะให้นโยบายเพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติ แต่ยังคงพบการเกิดอุบัติเหตุจากการทำงาน (ชัยสิทธิ์ ทันศึก, ปิยะธิดา นาคะเกษียร และยุพา จิวพัฒน์กุล, 2562) จากการวิจัยพบว่าพฤติกรรมป้องกันตนเองจากอุบัติเหตุขณะทำงานของพนักงานเก็บขนขยะเขตกรุงเทพมหานคร ชี้ให้เห็นว่า พนักงานเก็บขนขยะมีพฤติกรรมป้องกันการเกิดอุบัติเหตุขณะทำงานอยู่ในระดับต่ำ ในภาพรวมพนักงานเก็บขนขยะมีพฤติกรรมความปลอดภัย

โดยรวมอยู่ในระดับต่ำ โดยมีพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากอุบัติเหตุขณะทำงาน เช่น การปฏิบัติตามขั้นตอนการทำงานที่กำหนดไว้ การรักษาความสะอาดบริเวณที่ทำงาน และคำนึงถึงวิธีการทำงานที่ปลอดภัยก่อนลงมือปฏิบัติงานทุกครั้ง เป็นต้น (กัลยานี โนอินทร์ และนิศากร ชื้อสาธุชน, 2555)

จะเห็นได้ว่าการเกิดอุบัติเหตุจากการทำงานของพนักงานเก็บขยะมาจากการกระทำและพฤติกรรมของตัวพนักงานเอง ซึ่งจากการทบทวนวรรณกรรมที่ผ่านมา พบการจำแนกพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานที่หลากหลาย ได้แก่ การปฏิบัติตามกฎระเบียบ ข้อบังคับ การใช้เครื่องมืออุปกรณ์มีการสวมใส่อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลที่เหมาะสมกับความเสี่ยงในการทำงาน การปรับปรุงสภาพแวดล้อมในการทำงานให้มีความปลอดภัยอยู่เสมอ การเข้าร่วมและการมีส่วนร่วมในกิจกรรมความปลอดภัยที่หน่วยงานจัดขึ้น เป็นต้น ซึ่งการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีความสนใจศึกษาพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานของพนักงานเก็บขยะ 3 องค์ประกอบ ดังนี้ (1) วิธีการปฏิบัติงาน หมายถึง การทำงานตามขั้นตอนความปลอดภัยของการปฏิบัติงาน ไม่เล่นกันขณะทำงาน การไม่ห้อยโหนรถระหว่างรถเคลื่อนที่หรือขณะทำงาน และแต่งชุดที่ถูกระเบียบ เหมาะสม ปลอดภัยในการทำงาน (2) การเลือกและใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล หมายถึง การเลือกสวมใส่อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลให้เหมาะสมกับความเสี่ยงในการทำงานของพนักงานเก็บขยะ ได้แก่ ผ้าเอี๊ยมพลาสติกกันเปื้อน ถุงมือยางคุณภาพแบบหนา หน้ากากปิดปากและจมูก แวนตาที่ใส่แล้วกระชับ และรองเท้าบูตยาง ซึ่งพนักงานต้องสวมใส่ตลอดเวลาที่ปฏิบัติงานรวมถึงมีการตรวจสอบอุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลก่อนการใช้งาน (3) การดูแลตนเองเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดอุบัติเหตุ หมายถึง การดูแลสุขภาพของตนเองทั้งก่อน ขณะ และหลังการทำงานเพื่อไม่ให้เกิดอุบัติเหตุในการทำงาน เช่น การไม่ดื่มเครื่องดื่มที่มีส่วนผสมของมีนเมา หรือสุรา ไม่มีความกังวล และการนอนหลับพักผ่อนที่เพียงพอ

ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงาน

จากการทบทวนวรรณกรรมที่ผ่านมาทั้งในประเทศและต่างประเทศ พบว่ามีปัจจัยที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานของพนักงานเก็บขยะประกอบไปด้วยหลายปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคล อาทิ เพศ อายุ ประสบการณ์การทำงาน และประสบการณ์จากการได้รับอุบัติเหตุในการทำงาน รายละเอียดดังนี้

เพศหญิงมีพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานไม่แตกต่างกับเพศชาย (สมจิรา อุตสาหะวงศ์, 2559) เช่นเดียวกับการศึกษาของ ชญาดา พูลศรี ลักษณะ เหล่าเกียรติ และเพ็ญศรี วัจฉลัญญาณ (2562) ที่ศึกษาในพนักงานเก็บขยะสังกัดเทศบาลนครพิษณุโลก พบว่าเพศที่ต่างกัน มีพฤติกรรมความปลอดภัยในการปฏิบัติงานไม่แตกต่างกัน

พนักงานเก็บขยะที่มีอายุมากและประสบการณ์ทำงานนานกว่าจะเกิดทักษะในการเรียนรู้ สามารถประเมินความเสี่ยงหรืออันตรายที่เกิดขึ้นได้ (เฟื่องฟ้า รัตนาคณหุตานนท์ และ นาดยา ดวงประทุม, 2562) เช่นเดียวกับการศึกษาของ นพรัตน์ เทียงคำดี และคณะ (2558) พบว่าพนักงานเก็บขยะที่มีอายุมากขึ้นจะมีพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานที่ดี และพนักงานเก็บขยะที่มีประสบการณ์การได้รับอุบัติเหตุมากจะมีพฤติกรรมการป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงานที่ลดน้อยลง

จากการทบทวนวรรณกรรมที่ผ่านมา จะเห็นได้ว่าปัจจัยส่วนบุคคลมีสัมพันธ์กับพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานที่ชัดเจนและเป็นไปในทางเดียวกัน ดังนั้นในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงไม่ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่กล่าวมาแล้วข้างต้น

แนวคิดในการป้องกันอุบัติเหตุ

หลัก 3E ในการป้องกันอุบัติเหตุ

เกียรติศักดิ์ บัตรสูงเนิน (2557) ได้อธิบายถึงหลักการในการป้องกันอุบัติเหตุที่ใช้เพื่อการเสริมสร้างความปลอดภัยในการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น ได้แก่ หลัก 3E ประกอบไปด้วย

1. Engineering คือการใช้ความรู้ทางวิชาการด้านวิศวกรรมศาสตร์ในการคำนวณ และ ออกแบบเครื่องจักร เครื่องมือ ระบบการทำงาน ระบบระบายอากาศ ฯลฯ เพื่อให้สภาพแวดล้อมในการทำงานมีความปลอดภัยมากที่สุด เช่น การแทนที่สารที่เป็นอันตรายน้อยกว่า ทดแทนการเปลี่ยนแปลงกระบวนการผลิต การปิดคลุมกระบวนการผลิตหรืออุปกรณ์การลดปัญหาเรื่องฝุ่นหรืออันตรายจากฝุ่น โดยใช้ระบบเป่า การติดตั้งการ์ดนิรภัยและสายดินของเครื่องจักร การบำรุงรักษาการใช้ระบบระบายอากาศ

2. Education คือ การให้การศึกษา และการฝึกอบรมหรือคำแนะนำแก่คนงาน หัวหน้างาน ตลอดจนผู้เกี่ยวข้องอื่น ๆ ในการทำงานให้มีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการป้องกันอุบัติเหตุ และการเสริมสร้างความปลอดภัยในการทำงาน เป็นวิธีการควบคุมอันตรายที่จะลดการสัมผัสอันตรายของผู้ปฏิบัติงาน แต่อันตรายจากแหล่งกำเนิดยังคงเท่าเดิมอยู่ การฝึกอบรมให้ความรู้เป็นการพัฒนาองค์ความรู้ด้านความปลอดภัยแก่ผู้ปฏิบัติงาน เมื่อผู้ปฏิบัติงานมีความรู้เกี่ยวกับอันตรายที่อาจเกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานมากขึ้น จะทำให้เกิดการปรับเปลี่ยนทัศนคติและสามารถปฏิบัติตนในการป้องกันอันตรายได้อย่างถูกต้อง

3. Enforcement คือการกำหนดวิธีการทำงานอย่างปลอดภัย และมีมาตรการควบคุม บังคับให้คนงานปฏิบัติตามเป็นระเบียบปฏิบัติ ซึ่งจะต้องมีการประกาศให้ทราบโดยทั่วกัน หากฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามจะต้องถูกลงโทษเพื่อให้เกิดสำนึก และหลีกเลี่ยงการกระทำที่ไม่ถูกต้องหรือเป็นอันตราย

หลักการ Engineering, Education and Enforcement จำเป็นต้องดำเนินการไปพร้อม ๆ กัน จึงส่งผลให้การเสริมสร้างความปลอดภัยในการทำงานของพนักงานเก็บขนขยะมีประสิทธิภาพสูงสุด ถึงแม้ว่าจะมีการออกแบบโดยใช้หลักวิชาการวิศวกรรมมาอย่างดี แต่หากพนักงานเก็บขนขยะไม่มีความรู้ ไม่ได้รับการฝึกอบรมถึงขั้นตอนความปลอดภัยในการทำงานจนทำให้เกิดความตระหนักและเห็นว่าไม่จำเป็นจึงไม่ใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลนั้นและทำงานด้วยความเสี่ยงต่อไป จึงส่งผลให้เกิดอุบัติเหตุจากการทำงานได้ ดังนั้นการให้ความรู้และการฝึกอบรมแนะนำพนักงานเก็บขนขยะถึงวิธีการทำงานอย่างปลอดภัย การใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายที่เหมาะสมกับความเสี่ยงตามสภาพงาน และการดูแลตนเองเพื่อไม่ให้เกิดอุบัติเหตุ ส่งผลให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดต่อการป้องกันอุบัติเหตุและเสริมสร้างความปลอดภัยในการทำงานของพนักงานเก็บขนขยะภายในเวลาอันสั้น

การที่บุคคลจะมีพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานได้ บุคคลนั้นจำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจพื้นฐานในการทำงานที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพและความปลอดภัยในการทำงานของตนเองและความสามารถในการสื่อสารและตัดสินใจใช้ข้อมูลประกอบการปฏิบัติพฤติกรรมที่ปลอดภัยในการทำงานได้ การฝึกอบรมให้ความรู้เป็นการพัฒนาองค์ความรู้ภายในบุคคลด้านความปลอดภัยใกล้เคียงกับความหมายของความฉลาดทางสุขภาพ (Health literacy) สามารถอธิบายถึงความสามารถส่วนบุคคลในการทำความเข้าใจข้อมูล คิด วิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบและบริการที่จำเป็นด้านอาชีวอนามัยเพื่อการตัดสินใจที่เหมาะสม โดยคำนึงถึงสุขภาพและความปลอดภัยในการทำงาน และสามารถอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอาชีวอนามัยกับพฤติกรรมความปลอดภัยของพนักงานเก็บขนขยะได้ เมื่อพนักงานเก็บขนขยะมีความรู้เกี่ยวกับอันตรายที่อาจเกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานมากขึ้น จะทำให้เกิดการปรับเปลี่ยนทัศนคติและสามารถปฏิบัติตนในการป้องกันอันตรายได้อย่างถูกต้อง

แนวคิดเกี่ยวกับความฉลาดทางอาชีวอนามัยกับพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงาน

ความหมายของความฉลาดทางสุขภาพ

องค์การอนามัยโลกได้นิยามและสถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข แปลนิยามความฉลาดทางสุขภาพว่า หมายถึง “ทักษะต่าง ๆ ทางการรับรู้ และทางสังคม ซึ่งเป็นตัวกำหนดแรงจูงใจ และความสามารถของปัจเจกบุคคลในการที่จะเข้าถึง เข้าใจ และใช้ข้อมูลในวิธีการต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมและบำรุงรักษาสุขภาพของตนเองให้ดียิ่งขึ้น”

กองสุศึกษา (2554) ได้ให้ความหมาย ความฉลาดทางสุขภาพว่าหมายถึง ความรอบรู้และความสามารถด้านสุขภาพของบุคคลในการที่จะกลั่นกรอง ประเมินและตัดสินใจที่จะ

ปรับเปลี่ยนพฤติกรรม เลือกรับบริการและผลิตภัณฑ์สุขภาพ ได้อย่างเหมาะสม (ตามมติการประชุมผู้บริหารระดับสูงของกระทรวงสาธารณสุขเมื่อ 8 กุมภาพันธ์ 2560)

Nutbeam (2008) ได้ให้คำนิยามความฉลาดทางสุขภาพไว้ว่า “ความรู้ ความเข้าใจ และทักษะทางสังคมที่กำหนดแรงจูงใจและความสามารถเฉพาะบุคคลในการเข้าถึง ทำความเข้าใจในบริบททางด้านสุขภาพ การเปลี่ยนแปลงทัศนคติ และแรงจูงใจเพื่อให้เกิดพฤติกรรมสุขภาพที่เหมาะสมด้วยตัวเอง”

ตามแนวคิดของ Nutbeam (2008) ประกอบไปด้วย 6 ด้าน และจำแนกออกเป็น 3 ระดับสรุปได้ดังนี้ (กองสุขศึกษา, 2554)

องค์ประกอบของความฉลาดทางสุขภาพ

1. การเข้าถึงข้อมูลสุขภาพและบริการสุขภาพ (Access skill) หมายถึง การใช้ความสามารถในการเลือกแหล่งข้อมูล รู้วิธีการในการค้นหาข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติตน และตรวจสอบข้อมูลจากหลายแหล่งจนข้อมูลมีความน่าเชื่อถือ
2. ความรู้ ความเข้าใจ (Cognitive skill) หมายถึง ความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับแนวทางการปฏิบัติ
3. ทักษะการสื่อสาร (Communication skill) หมายถึง ความสามารถในการสื่อสารโดยการพูด อ่าน เขียน รวมทั้งสามารถสื่อสารและโน้มน้าวให้บุคคลอื่นเข้าใจและยอมรับข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติตน
4. ทักษะการจัดการตนเอง (Self-management skill) หมายถึง ความสามารถในการกำหนด เป้าหมาย วางแผน และปฏิบัติตามแผนการปฏิบัติ พร้อมทั้งมีการทบทวนวิธีการปฏิบัติตามเป้าหมาย เพื่อนำมาปรับเปลี่ยนวิธีปฏิบัติตนให้ถูกต้อง
5. ทักษะการตัดสินใจ (Decision skill) หมายถึง ความสามารถในการกำหนดทางเลือก และปฏิเสธ/ หลีกเลี่ยงหรือเลือกวิธีการปฏิบัติ โดยมีการใช้เหตุผลหรือวิเคราะห์ผลดี-ผลเสียเพื่อการปฏิเสธ/ หลีกเลี่ยง พร้อมแสดงทางเลือกปฏิบัติที่ถูกต้อง
6. การรู้เท่าทันสื่อ (Media literacy skill) หมายถึง ความสามารถในการตรวจสอบความถูกต้อง ความน่าเชื่อถือของข้อมูลที่สื่อนำเสนอ และสามารถเปรียบเทียบวิธีการเลือกรับสื่อเพื่อหลีกเลี่ยงความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นกับสุขภาพของตนเองและผู้อื่น รวมทั้งมีการประเมินข้อความสื่อเพื่อชี้แนะแนวทางให้กับชุมชนและสังคม

ระดับของความฉลาดทางสุขภาพ

1. ระดับพื้นฐาน (Functional health literacy) ได้แก่ ทักษะพื้นฐานทางการพูด อ่าน เขียน และการฟังที่จำเป็นต่อความเข้าใจและการปฏิบัติในชีวิตประจำวัน เป็นความสามารถเกี่ยวกับ

จำนวนตัวเลข คือ การอ่านใบยินยอม ฉลากยา การเขียนข้อมูลการดูแลสุขภาพ ความเข้าใจต่อการให้ข้อมูล การให้ข้อมูลทั้งจากการพูดและการเขียนจากแพทย์ เภสัชกร พยาบาล รวมถึงการปฏิบัติตัวตามคำแนะนำ ได้แก่ การมาตรวจตามนัดและการรับประทานยาตามแพทย์สั่ง

2. ระดับปฏิสัมพันธ์ (Interactive health literacy) ได้แก่ ทักษะพื้นฐานทางปัญญาและทักษะทางสังคมในการอยู่ร่วมกันกับคนในสังคม การรู้จักแยกแยะลักษณะการสื่อสารที่แตกต่างกัน และประยุกต์ใช้ข้อมูลข่าวสารใหม่ๆ ให้เหมาะสม เพื่อเป็นการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพของตนเอง

3. ระดับวิจารณ์ญาณ (Critical health literacy) ได้แก่ ทักษะทางปัญญาและทักษะทางสังคมที่สูงขึ้น สามารถประยุกต์ข้อมูลที่ได้รับมาแล้วนำมาเปรียบเทียบ นำมาซึ่งการควบคุมสถานการณ์ในการดำรงชีวิตประจำวันได้ ความรอบรู้ด้านสุขภาพระดับวิจารณ์ญาณเน้นการกระทำของปัจเจกบุคคล และการมีส่วนร่วมผลักดันสังคม การเมืองไปพร้อมกัน จึงเป็นการเชื่อมโยงประโยชน์ของบุคคลกับสังคมและสุขภาพของประชาชนทั่วไป

จากนิยามความฉลาดทางสุขภาพข้างต้น สรุปได้ว่า ความฉลาดทางสุขภาพ (Health literacy) เป็นปัจจัยกำหนดสุขภาพที่สำคัญต่อ กระบวนการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพ ทำให้บุคคลสามารถสื่อสาร มีความเข้าใจและมีพฤติกรรมสุขภาพในการดูแลตนเองที่เหมาะสม ความฉลาดทางสุขภาพจึงเป็นตัวแปรสำคัญต่อพฤติกรรมดูแลสุขภาพ จากการศึกษาพบว่าความฉลาดทางสุขภาพมีความสัมพันธ์กับผลลัพธ์สุขภาพ โดยบุคคลที่มีระดับความฉลาดทางสุขภาพต่ำจะส่งผลต่อการใช้ข้อมูลข่าวสารและการเข้ารับบริการสุขภาพ อาทิ ในเรื่องการดูแลโรคภัยไข้เจ็บด้วยตนเอง การป้องกันโรค รวมทั้งมีแนวโน้มที่จะประสบปัญหาสุขภาพ ตั้งแต่อายุน้อย และมักจะป่วยหนักจนต้องเข้ารับการรักษาในโรงพยาบาลมากกว่า (กองสุขศึกษา, 2554)

แนวคิดของ Nutbeam (2008) กล่าวว่า ความรอบรู้ด้านสุขภาพจะมีผลโดยตรงต่อพฤติกรรมด้านสุขภาพ กล่าวคือ หากบุคคลมีความฉลาดทางสุขภาพในระดับดีพฤติกรรมสุขภาพจะดีตามไปด้วย การศึกษาที่ผ่านมาของความฉลาดทางสุขภาพกับพฤติกรรมของบุคคล พบว่าผู้ป่วยที่มีความฉลาดทางสุขภาพดีมีพฤติกรรมมารับประทานยาโรคความดันโลหิตสูงสม่ำเสมอ (อรุณี หล้าเขียว และทวีวรรณ ซาลีเครือ, 2558) เช่นเดียวกับการศึกษาของ ศิริวรรณ ชอบธรรมสกุล (2562) ในนักศึกษาปริญญาตรีเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล พบว่านักศึกษาที่มีความฉลาดทางสุขภาพสูงมีพฤติกรรมป้องกันโรคอ้วนได้ดี กล่าวคือ เลือกรับประทานอาหารที่มีประโยชน์ ออกกำลังกายสม่ำเสมอ นอกจากนี้การศึกษาวฤทธิกรรมป้องกันที่ตั้งครรภ์ในวัยรุ่นนักเรียนหญิง พบว่านักเรียนวัยรุ่นหญิงที่มีความฉลาดทางสุขภาพต่ำมักมีแนวโน้มที่จะเลือกใช้ประสพการณ์เดิม

หรือความรู้ที่มากกว่าการคิดวิเคราะห์เชิงวิจารณ์ในการตัดสินใจเลือกปฏิบัติเหล่านั้น ส่งผลให้เกิดการตั้งครมภ์ในวัยเรียน (ยูดี จอมสงัด, รุ่งรัตน์ ศรีสุริยเวศน์ และพรนภา หอมสินธุ์, 2562)

การที่บุคคลจะมีพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานได้ บุคคลนั้นจำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจพื้นฐานในการทำงานที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพและความปลอดภัยในการทำงานของตนเอง และทักษะในการสื่อสาร ทักษะการตัดสินใจใช้ข้อมูลประกอบการปฏิบัติพฤติกรรมที่ปลอดภัยในการทำงานได้ ซึ่งใกล้เคียงกับความหมายของความฉลาดทางสุขภาพ ดังนั้น ความฉลาดทางสุขภาพจึงเป็นตัวแปรสำคัญต่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการดูแลตนเอง โดยมีผู้วิจัยและผู้เชี่ยวชาญได้พัฒนาแนวคิดคู่ขนานที่เกี่ยวข้องกับอาชีพอนามัยและความปลอดภัย เรียกว่า ความฉลาดทางอาชีพอนามัย (Occupational health literacy) ในที่นี้จะขอเสนอความหมายและองค์ประกอบของความฉลาดทางอาชีพอนามัย ดังนี้

Rauschera and Myersa (2014) ได้นิยามความฉลาดทางอาชีพอนามัย หมายถึง ความสามารถของบุคคลในการทำความเข้าใจข้อมูลพื้นฐานและบริการที่จำเป็นด้านอาชีพอนามัยเพื่อการตัดสินใจที่เหมาะสม โดยคำนึงถึงสุขภาพและความปลอดภัยในการทำงาน ประกอบไปด้วย 2 องค์ประกอบ คือ (1) การเข้าถึงข้อมูลและการได้รับการฝึกอบรมด้านอาชีพอนามัยและความปลอดภัย (2) ความตระหนักและความรู้ด้านอาชีพอนามัยและความปลอดภัย

ดังนั้น สรุปได้ว่า ความฉลาดทางอาชีพอนามัย หมายถึง ระดับความสามารถของบุคคลที่ประกอบอาชีพทั้งหมดในการใช้ทักษะทางด้านความคิด ด้วยปัญญาและทักษะปฏิสัมพันธ์ทางสังคมในการเข้าถึง ทำความเข้าใจและประเมินข้อมูลความปลอดภัย และการได้รับการฝึกอบรมด้านความปลอดภัยจากสื่อต่าง ๆ ซึ่งทำให้เกิดการจูงใจตนเองให้มีการตัดสินใจเลือกวิถีทางในการดูแลสุขภาพอนามัยและความปลอดภัยของตนเองให้ปราศจากภัยคุกคาม อันตราย และความเสี่ยงใด ๆ รวมทั้งอุบัติเหตุและโรคจากการทำงาน และความปลอดภัยนอกการทำงาน พร้อมทั้งอยู่ในสังคมอย่างมีความสุขทั้งทางร่างกาย จิตใจ สังคม และจิตวิญญาณ

การศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยใช้แนวคิดความฉลาดทางอาชีพอนามัยของ Rauscher and Myers (2014) และแนวคิดความฉลาดทางสุขภาพของ คอน นัทบีม (Nutbeam, 2008) ซึ่งจำแนกความฉลาดทางสุขภาพออกเป็น 3 ระดับ โดยการศึกษาครั้งนี้นำความฉลาดทางสุขภาพในระดับวิจารณ์ (Critical literacy level) มาประยุกต์ใช้ คือ ทักษะการตัดสินใจ (Decision skill) หมายถึง ทักษะทางปัญญาและสังคมที่สูงขึ้น สามารถประยุกต์ใช้ข้อมูลข่าวสารในการวิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบ และควบคุมจัดการ สถานการณ์ในการดำรงชีวิตประจำวันได้ ความฉลาดทางสุขภาพระดับวิจารณ์เน้นการกระทำของปัจเจกบุคคล (Individual action) จึงเป็นการเชื่อมโยงประโยชน์ของบุคคลกับสังคมและสุขภาพของประชาชนทั่วไป กับความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทาง

อาชีพอนามัยกับพฤติกรรมความปลอดภัยของพนักงานเก็บขยะในเทศบาลนคร อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี จากการทบทวนวรรณกรรมประกอบประกอบของความฉลาดทางอาชีพอนามัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงาน 5 ด้าน ดังนี้

1. การเข้าถึงข้อมูลด้านอาชีพอนามัยและความปลอดภัย หมายถึง ความสามารถในการได้รับข้อมูลและเข้าถึงข้อมูลในเรื่องวิธีการปฏิบัติงานตามขั้นตอนความปลอดภัย มาตรการหรือนโยบายที่นำมาใช้ในด้าน การป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงาน จากแหล่งข้อมูลทั้งในและนอกสถานที่ทำงาน ได้แก่ คุณครู เพื่อน ครอบครัว หัวหน้างานและสื่อต่าง ๆ เป็นต้น มีความสามารถในการตรวจสอบข้อมูลจากหลายแหล่งจนข้อมูลมีความน่าเชื่อถือสำหรับการนำมาใช้ ตลอดจนการเข้าร่วมการอบรมถึงวิธีการปฏิบัติงานที่ถูกต้องของพนักงานเก็บขยะ จากการทบทวนวรรณกรรมพนักงานเก็บขยะได้รับข้อมูลข่าวสารด้านความปลอดภัยในการทำงาน ร้อยละ 96.3 และแหล่งข้อมูลข่าวสารที่ได้รับมากที่สุด คือ จากหัวหน้างาน/ เพื่อนร่วมงาน ร้อยละ 91.7 รองลงมาคือ โทรทัศน์ และเอกสารแผ่นพับ/ คู่มือการทำงาน ร้อยละ 22.9 และ ป้ายประชาสัมพันธ์ ร้อยละ 22.0 ตามลำดับ (สิทธิชัย ใจงาน และวารภรณ์ พันธุ์ศิริ, 2562) และการได้รับข้อมูลและการเข้าถึงข้อมูลด้านอาชีพอนามัยและความปลอดภัยส่งผลต่อพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานของพนักงานวัยรุ่นในสหรัฐอเมริกา (Rauschera & Myersa, 2014)

2. การได้รับการฝึกอบรมด้านอาชีพอนามัยและความปลอดภัย หมายถึง รายละเอียดของการได้รับการฝึกอบรมด้านอาชีพอนามัยและความปลอดภัยจากสถานที่ทำงาน หากพนักงานเก็บขยะได้รับการอบรมเกี่ยวกับวิธีการปฏิบัติงานตามขั้นตอนความปลอดภัย วิธีการตรวจความพร้อมใช้งานและการใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล การดูแลตนเองเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดอุบัติเหตุ ส่งผลให้การเกิดอุบัติเหตุจากการทำงานลดลง (Rauschera & Myersa, 2014) เช่นเดียวกับการศึกษาของ กัลยานี โนอินทร์ และนิศากร ชื้อสาธุชน (2555) พบว่าพนักงานเก็บขยะที่ได้รับการอบรมเกี่ยวกับวิธีการปฏิบัติงาน ขั้นตอนการทำงานช่วยลดความเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุจากการทำงานของพนักงานเก็บขยะได้

3. ความตระหนักด้านอาชีพอนามัยและความปลอดภัย คือ การรับรู้ ความรู้สึกหรือความคิดเห็นของพนักงานเก็บขยะที่มีต่อพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงาน การรับรู้ถึงความเสี่ยงของการเกิดอุบัติเหตุจากการทำงาน การรับรู้ความรุนแรงและผลที่เกิดขึ้นจากการประสบอุบัติเหตุจากการทำงาน การรับรู้ประโยชน์จากการรู้วิธีการปฏิบัติงานตามขั้นตอนความปลอดภัย การรับรู้อุปสรรคของการประสบอุบัติเหตุจากการทำงาน จากการทบทวนวรรณกรรม พบว่าหากพนักงานมีความตระหนักด้านอาชีพอนามัยและความปลอดภัยจะส่งผลให้เกิดอุบัติเหตุจากการทำงานลดลง (Rauschera & Myersa, 2014) และความตระหนักถึงความปลอดภัยด้านการปฏิบัติงานตาม

ขั้นตอนความปลอดภัย การใช้เครื่องมือ อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล และด้านสิ่งแวดล้อม ส่งผลให้พนักงานมีพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานสูงขึ้น (ปริญญา สุตอารมณ และวสุธิตา นุริตมนต์, 2561)

4. ความรู้ด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย คือ ความสามารถของพนักงานเก็บขนขยะในการทำความเข้าใจความรู้วิธีการปฏิบัติงานตามขั้นตอนความปลอดภัย และสามารถวิเคราะห์หรือเปรียบเทียบอย่างมีเหตุผล จากการศึกษาพนักงานเก็บขนขยะเขตเทศบาลนครอุบลราชธานี พบว่าระดับความรู้เกี่ยวกับความปลอดภัยในการทำงานมีความสัมพันธ์กับระดับพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานของพนักงานเก็บขนขยะ (สิทธิชัย ใจขาน และวารภรณ์ พันธุ์ศิริ, 2562) เช่นเดียวกับการศึกษาในพนักงานเก็บขนขยะ อำเภอบางละมุง ของ นพรัตน์ เทียงคำดี และคณะ (2558) พบว่าความรู้ด้านอาชีวอนามัยมีผลต่อพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงาน เนื่องจากความรู้มีความสำคัญที่ก่อให้เกิดความเข้าใจ เกิดแรงจูงใจที่จะปฏิบัติพฤติกรรมและเกิดความสามารถในการที่จะปฏิบัติพฤติกรรมที่ถูกต้อง สาเหตุของการเกิดอุบัติเหตุอย่างหนึ่ง อาจเกิดจากองค์ประกอบพื้นฐานของแต่ละบุคคล ได้แก่ ความรู้ เจตคติ ความตระหนักเกี่ยวกับการจัดการขยะของพนักงานเก็บขนขยะ (สมจิรา อุดสาหะวงค์, 2559)

5. ทักษะการตัดสินใจด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย คือ ความสามารถในการเลือกทางใดทางหนึ่งจากหลาย ๆ ทางที่ได้วิเคราะห์เปรียบเทียบผลดี ผลเสียอย่างดีแล้วว่า เป็นทางที่เกิดความปลอดภัยในการทำงาน หรือหลีกเลี่ยงความเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุจากการทำงาน และป้องกันผลกระทบจากการทำงานได้ จากการทบทวนวรรณกรรม พบว่าการตัดสินใจเลือกปฏิบัติเกี่ยวกับการดูแลตนเองมีผลต่อพฤติกรรมดูแลสุขภาพ (วิทยา จันท์ธธา, 2559) ดังนั้น หากพนักงานเก็บขนขยะมีทักษะการตัดสินใจที่ถูกต้องจะนำมาซึ่งความปลอดภัยในการทำงาน

พนักงานเก็บขนขยะต้องทำงานเพิ่มมากขึ้นจากปริมาณขยะที่เพิ่มขึ้น ส่งผลให้พนักงานเก็บขนขยะเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุในการทำงานจากพฤติกรรมที่ไม่ปลอดภัย ซึ่งการศึกษาพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานของพนักงานเก็บขนขยะในรอบ 10 ปีที่ผ่านมา พบว่ามีการศึกษาความฉลาดทางอาชีวอนามัยกับพฤติกรรมความปลอดภัยน้อยมาก (วรรณนันท นามเทพ และคณะ, 2561) และส่วนใหญ่เป็นการศึกษาถึงปัจจัยเสี่ยง ปัจจัยส่วนบุคคล และระดับความรู้ด้านความปลอดภัยในการทำงานเท่านั้น (นพรัตน์ เทียงคำดี และคณะ, 2558) ดังนั้น การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอาชีวอนามัยกับพฤติกรรมความปลอดภัยของพนักงานเก็บขนขยะ สังกัดเทศบาล อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี ในครั้งนี้ จะเป็นการเติมเต็มองค์ความรู้และศึกษาองค์ประกอบของความฉลาดทางอาชีวอนามัยให้ครอบคลุมเพิ่มขึ้น ผลของการศึกษานี้ จะทำให้ได้ข้อมูลที่สำคัญและเป็นประโยชน์ นำมาใช้เป็นแนวทางในการวางแผนด้านการให้ข้อมูล

การอบรมความรู้ด้านความปลอดภัย เพื่อป้องกันและเฝ้าระวัง การเกิดอุบัติเหตุจากการทำงานใน
พนักงานเก็บขนขยะในเขตเทศบาลนคร อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาแบบเชิงหาความสัมพันธ์ (Descriptive Correlation Design) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอาชีวนามัยกับพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานของพนักงานเก็บขยะในเขตเทศบาลนคร อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือซึ่งในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีรายละเอียดวิธีดำเนินการวิจัยดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ศึกษา คือ พนักงานเก็บขยะในเขตเทศบาลนคร อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี ที่ปฏิบัติงานในช่วงเดือนธันวาคม พ.ศ. 2563 ถึงเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2564 ตามทะเบียนรายชื่อพนักงานจำนวนทั้งสิ้น 286 คน

กลุ่มตัวอย่าง

พนักงานเก็บขยะในเขตเทศบาลนคร อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี ที่ทำหน้าที่เก็บขยะ และปฏิบัติงานในช่วงเดือนธันวาคม พ.ศ. 2563 ถึงเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2564 ที่มีจำนวนตามการคำนวณขนาดตัวอย่าง และมีคุณสมบัติตามเกณฑ์ที่กำหนด (Inclusion criteria) ดังนี้

1. สามารถสื่อสารภาษาไทยได้ ฟังและอ่านออกเขียนได้
2. เพศชายและเพศหญิง อายุ 19-59 ปี
3. มีประสบการณ์การทำงานไม่น้อยกว่า 3 เดือน

การคำนวณขนาดตัวอย่าง

คำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างครั้งนี้ ผู้วิจัยคำนึงถึงการควบคุมความคลาดเคลื่อนชนิดที่ 1 และชนิดที่ 2 โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติ (Alpha) ที่ .05 ค่าอำนาจการทดสอบ (Power of test) ที่ .80 และกำหนดค่าขนาดอิทธิพล (Effect size) ที่ .20 โดยขนาดอิทธิพลที่ใช้ได้จากงานวิจัยพฤติกรรมความปลอดภัยของพนักงานเก็บขยะ (นพรัตน์ เทียงคำดี และคณะ, 2558) เมื่อเปิดตารางอำนาจการทดสอบ (Power analysis) ของ Polit and Beak (2012) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 194 คน ผู้วิจัยเพิ่มกลุ่มตัวอย่างประมาณร้อยละ 10 (Lemeshow, Hosmer, Klar, & Lwanga, 1990) เพื่อป้องกันการสูญหายและความไม่สมบูรณ์ของการตอบแบบสอบถาม ดังนั้นการวิจัยนี้จึงมีกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 213 คน

การได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่าง

เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างที่สามารถเป็นตัวแทนของประชากรพนักงานเก็บขยะในเขตเทศบาลนคร อำเภอสรรพยา จังหวัดชัยภูมิ ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการขอความร่วมมือจากเทศบาลนครทั้ง 2 แห่ง ประกอบด้วย เทศบาลนครแหลมฉบัง และเทศบาลนครเจ้าพระยาสุรศักดิ์ ในการขอทะเบียนรายชื่อพนักงานเก็บขยะที่ปฏิบัติงานในช่วงเดือนธันวาคม พ.ศ. 2563 ถึงเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2564 ที่มีคุณสมบัติดังกล่าว

ผู้วิจัยใช้การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple random sampling) ด้วยวิธีการจับฉลากแบบไม่ใส่คืน (Without replacement) จนครบตามจำนวนที่ได้คำนวณตามสัดส่วนประชากรเทศบาลนครทั้ง 2 แห่ง ดังตารางที่ 2

ขนาดตัวอย่าง = $\frac{n \times n1}{N}$ และแทนค่าในสูตร ดังนี้ (บุญใจ ศรีสถิตยน์ราษฎร์, 2553)

n = ขนาดของตัวอย่างพนักงานเก็บขยะของแต่ละเทศบาล

$n1$ = ขนาดตัวอย่างของงานวิจัย คือ 213 คน

N = จำนวนประชากรพนักงานเก็บขยะทั้งหมด คือ 286 คน

ตารางที่ 2 จำนวนพนักงานตามสัดส่วนขนาดตัวอย่างในแต่ละเทศบาลนครทั้ง 2 แห่ง

สังกัดเทศบาลอำเภอสรรพยา	จำนวนพนักงานเก็บขยะทั้งหมด (คน)	จำนวนพนักงานเก็บขยะที่คิดตามสัดส่วน (คน)
เทศบาลนครเจ้าพระยาสุรศักดิ์	190	142
เทศบาลนครแหลมฉบัง	96	71
รวม	286	213

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นจากการศึกษาค้นคว้าแนวคิด และงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง จำนวน 1 ชุด ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล

สอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น มีจำนวน 8 ข้อ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงานเก็บขนขยะ ประสบการณ์การได้รับอุบัติเหตุจากการทำงานเก็บขนขยะมาก่อนในรอบ 1 ปี และระยะเวลาการทำงานในแต่ละวัน โดยเป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบ และเติมคำลงในช่องว่าง

ส่วนที่ 2 พฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงาน

สอบถามการปฏิบัติตนในการทำงานของพนักงานเก็บขนขยะ ครอบคลุมถึงการปฏิบัติตามขั้นตอนความปลอดภัยในการทำงาน การใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล และการดูแลตนเองเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดอุบัติเหตุ คือ การไม่ดื่มสุราก่อนและขณะทำงาน การพักผ่อนอย่างเพียงพอ และการคลายความวิตกกังวล โดยใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง มีลักษณะข้อคำถามจำนวน 14 ข้อ เป็นมาตรประมาณค่า (Rating scale) 4 ระดับ คือ ปฏิบัติทุกครั้ง (4) ปฏิบัติบ่อยครั้ง (3) ปฏิบัติบางครั้ง (2) ไม่เคยปฏิบัติ (1) เกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

ปฏิบัติทุกครั้ง	4	คะแนน
ปฏิบัติบ่อยครั้ง	3	คะแนน
ปฏิบัตินาน ๆ ครั้ง	2	คะแนน
ไม่ปฏิบัติเลย	1	คะแนน

โดยในที่นี้จะแบ่งช่วงระดับของพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานแต่ละระดับ โดยวิธีการใช้สูตรการหาความกว้างของอันตรภาคชั้น (วิเชียร เกตุสิงห์, 2538) และกำหนดให้แบ่งระดับของพฤติกรรมความปลอดภัยเป็น 4 ระดับ โดยใช้ค่าเฉลี่ยปรับฐานคำนวณจากผลรวมคะแนนของแบบสอบถามหารด้วยจำนวนข้อ ค่าที่เป็นไปได้ 1.00-4.00 และแปลผลตามเกณฑ์การแปลผลเพื่อใช้ในการพรรณนาข้อมูล (สมชาย วรรกิจเกษมสกุล, 2554) ดังนี้

คะแนนตั้งแต่ 1.00-1.75	มีพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานในระดับไม่ดี
คะแนนตั้งแต่ 1.76-2.50	มีพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานในระดับพอใช้
คะแนนตั้งแต่ 2.51-3.25	มีพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานในระดับดี
คะแนนตั้งแต่ 3.26-4.00	มีพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานในระดับดีมาก

ส่วนที่ 3 ความฉลาดทางอาชีวอนามัยของพนักงานเก็บขนขยะ

สอบถามความฉลาดทางอาชีวอนามัยของพนักงานเก็บขนขยะแบ่งออกเป็น 5 ด้าน ดังนี้
 ด้านที่ 1 การเข้าถึงข้อมูลด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย ครอบคลุมถึงการให้ความสามารถของพนักงานเก็บขนขยะในการค้นหาข้อมูล และ/ หรือตรวจสอบข้อมูลจากหลายแหล่ง ทั้งในและนอกสถานที่ทำงาน ได้แก่ หัวหน้างาน เพื่อนร่วมงาน คู่มือการปฏิบัติงาน และสื่อ

อินเตอร์เน็ตต่าง ๆ เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติพฤติกรรม ข้อมูลด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย ได้แก่ วิธีการปฏิบัติงานตามขั้นตอนความปลอดภัย การเลือกและการใช้งานอุปกรณ์ ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล การดูแลตนเองเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดอุบัติเหตุจากการทำงาน ลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating scale) แบ่งเป็น 4 ระดับ ตามความสามารถในการเข้าถึงข้อมูล ดังนี้ ทุกครั้ง บางครั้ง นาน ๆ ครั้ง และไม่เคยเลย มีจำนวนรวมทั้งสิ้น 12 ข้อ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง เกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

ทุกครั้ง	3	คะแนน
บางครั้ง	2	คะแนน
นาน ๆ ครั้ง	1	คะแนน
ไม่เคยเลย	0	คะแนน

เกณฑ์การแปลผลการเข้าถึงข้อมูลด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย โดยวิธีการใช้สูตรการหาความกว้างของอันตรภาคชั้น (วิเชียร เกตุสิงห์, 2538) และกำหนดให้แบ่งระดับของการเข้าถึงข้อมูลด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัยเป็น 4 ระดับ ค่าที่เป็นไปได้ 0.00-3.00 ดังนี้

คะแนนตั้งแต่ 0.00-0.75	มีทักษะการเข้าถึงข้อมูลด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย อยู่ในระดับไม่ดี
คะแนนตั้งแต่ 0.76-1.50	มีทักษะการเข้าถึงข้อมูลด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย อยู่ในระดับพอใช้
คะแนนตั้งแต่ 1.51-2.25	มีทักษะการเข้าถึงข้อมูลด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย อยู่ในระดับดี
คะแนนตั้งแต่ 2.26-3.00	มีทักษะการเข้าถึงข้อมูลด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย อยู่ในระดับดีมาก

ด้านที่ 2 การได้รับการฝึกอบรมด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย ข้อคำถามเกี่ยวกับจำนวนเรื่องที่พนักงานเก็บขนขยะได้รับการถ่ายทอดความรู้ คำชี้แจง คำแนะนำเรื่องความปลอดภัยในการทำงาน ด้วยวิธีการประชุม อบรม หรือการสัมมนาซึ่งจัดขึ้นโดยหน่วยงานและเจ้าหน้าที่สาธารณสุขที่เกี่ยวข้อง ในเรื่องเกี่ยวกับความรู้เรื่องวิธีการปฏิบัติงานตามขั้นตอนความปลอดภัย การเลือกและการใช้งานอุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล การดูแลตนเองเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดอุบัติเหตุจากการทำงาน มีลักษณะเป็นข้อคำถามให้เลือกตอบ 2 ตัวเลือก เคย (ระบุจำนวนครั้ง) และไม่เคย จำนวน 4 ข้อ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง เกณฑ์การให้คะแนน ข้อละ 1 คะแนน ดังนี้

เคย	1	คะแนน
-----	---	-------

ไม่เคย 0 คะแนน

ด้านที่ 3 ความตระหนักด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย ครอบคลุมเนื้อหา ความคิดเห็น ความเชื่อ มุมมอง การรับรู้ของพนักงานเกี่ยวกับขณะต่อการปฏิบัติพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานในเรื่องการปฏิบัติงานตามขั้นตอนความปลอดภัยในการทำงาน การใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล และการดูแลตนเองเพื่อป้องกันไม่ให้เกิด มีลักษณะเป็นข้อคำถามให้เลือกตอบ 3 ตัวเลือก เห็นด้วย ไม่แน่ใจและไม่เห็นด้วย จำนวน 11 ข้อ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง เกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

เห็นด้วย 3 คะแนน

ไม่แน่ใจ 2 คะแนน

ไม่เห็นด้วย 1 คะแนน

โดยแบ่งช่วงระดับคะแนนความตระหนักด้านความปลอดภัยในการทำงาน ในแต่ละระดับด้วยวิธีหาความกว้างของอันตรภาคชั้น โดยใช้สูตรการหาความกว้างของอันตรภาคชั้นของวิเชียร เกตุสิงห์ (2538) จากการพิจารณาข้างต้นจึงกำหนดให้แบ่งระดับความตระหนักด้านความปลอดภัยในการทำงาน เป็น 3 ระดับดังนี้

คะแนนตั้งแต่ 1.00-1.66 มีความตระหนักด้านความปลอดภัยในระดับไม่ดี

คะแนนตั้งแต่ 1.67-2.33 มีความตระหนักด้านความปลอดภัยในระดับพอใช้

คะแนนตั้งแต่ 2.34-3.00 มีความตระหนักด้านความปลอดภัยในระดับดี

ด้านที่ 4 ความรู้ด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย ครอบคลุมเนื้อหาวิธีการปฏิบัติงานตามขั้นตอนความปลอดภัย การใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล และการดูแลตนเองเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดอุบัติเหตุจากการทำงาน มีลักษณะเป็นข้อคำถามให้เลือกตอบ 2 ตัวเลือก ตอบถูกและตอบผิด จำนวน 12 ข้อ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเอง เกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

ตอบถูก 1 คะแนน

ตอบผิด 0 คะแนน

เกณฑ์การแปลผลความรู้ด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย จำแนกตามระดับความฉลาดทางสุขภาพ เป็น 3 ระดับ ตามเกณฑ์การจำแนกระดับความฉลาดทางสุขภาพของ กองสุขศึกษา กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุข (กองสุขศึกษา, 2561) ดังนี้

0-7 คะแนน (0-59%) หมายถึง มีความรู้ด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย
อยู่ในระดับไม่ดี

8-10 คะแนน (60-79%) หมายถึง มีความรู้ด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย
อยู่ในระดับพอใช้

11-12 คะแนน (80-100%) หมายถึง มีความรู้ด้านอาชีพอนามัยและความปลอดภัย
อยู่ในระดับดี

ด้านที่ 5 ทักษะการตัดสินใจด้านอาชีพอนามัยและความปลอดภัย เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับการตัดสินใจเลือกทางใดทางหนึ่งจากหลาย ๆ ทางที่ได้วิเคราะห์เปรียบเทียบผลดี ผลเสียอย่างดีแล้วว่าเป็นทางที่เกิดความปลอดภัยในการทำงาน หรือหลีกเลี่ยงความเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุจากการทำงาน และป้องกันผลกระทบจากการทำงานได้ มีลักษณะข้อคำถามแบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก โดยมีคะแนนตั้งแต่ 0-3 คะแนน ตามสิ่งที่ผู้ตอบแบบสอบถามปฏิบัติ หรือคาดว่าจะปฏิบัติหากอยู่ในสถานการณ์ดังกล่าว จำนวน 5 ข้อ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง เกณฑ์การให้คะแนน กองสุศึกษา กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุข (กองสุศึกษา, 2561) ดังนี้

0 คะแนน	สำหรับการตอบตัวเลือกที่มีระดับเหตุผลจากการใช้ความรู้ความเข้าใจที่มี
1 คะแนน	สำหรับการตอบตัวเลือกที่มีระดับเหตุผลจากการใช้ความรู้ความเข้าใจที่มี
ร่วมกับการคิดวิเคราะห์เปรียบเทียบข้อดี-ข้อเสีย
2 คะแนน	สำหรับการตอบตัวเลือกที่มีระดับเหตุผลจากการใช้ความรู้ความเข้าใจที่มี
ร่วมกับทักษะการปฏิเสธเพื่อประโยชน์ของตนเอง
3 คะแนน	สำหรับการตอบตัวเลือกที่มีระดับเหตุผลจากการใช้ความรู้ความเข้าใจที่มี
ร่วมกับทักษะการปฏิเสธเพื่อประโยชน์ของตนเอง ทักษะการเจรจาต่อรอง
เพื่อรักษาสัมพันธภาพกับผู้อื่น

เกณฑ์การแปลผลทักษะการตัดสินใจด้านอาชีพอนามัยและความปลอดภัย โดยวิธีการใช้สูตรการหาความกว้างของอันตรภาคชั้น (วิเชียร เกตุสิงห์, 2538) และกำหนดให้แบ่งระดับของทักษะการตัดสินใจด้านอาชีพอนามัยและความปลอดภัยเป็น 4 ระดับ ค่าที่เป็นไปได้ 0.00-3.00 ดังนี้
คะแนนตั้งแต่ 0.00-0.75 มีทักษะการตัดสินใจเลือกปฏิบัติฯ อยู่ในระดับไม่ดี
คะแนนตั้งแต่ 0.76-1.50 มีทักษะการตัดสินใจเลือกปฏิบัติฯ อยู่ในระดับพอใช้
คะแนนตั้งแต่ 1.51-2.25 มีทักษะการตัดสินใจเลือกปฏิบัติฯ อยู่ในระดับดี
คะแนนตั้งแต่ 2.26-3.00 มีทักษะการตัดสินใจเลือกปฏิบัติฯ อยู่ในระดับดีมาก

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัย

ผู้วิจัยทำการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ โดยการตรวจสอบความตรงของเนื้อหา (Content validity) และการตรวจสอบค่าความเที่ยง ดังนี้

1. การตรวจสอบความตรงของเนื้อหา (Content validity) ความเหมาะสมในการใช้ภาษา และการจัดลำดับเนื้อหาของแบบสอบถาม โดยตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งผู้วิจัยนำ

แบบสอบถามความฉลาดทางอาชีวอนามัยของพนักงานเก็บขยะ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นและได้รับการตรวจสอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ หลังจากแก้ไขตามคำแนะนำแล้ว นำไปหาคุณภาพของเครื่องมือโดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน ประกอบด้วย อาจารย์ประจำสาขาวิชาการพยาบาลชุมชน จำนวน 1 ท่าน ผู้ปฏิบัติการขั้นสูง (Advance Practice Nurse : APN) สาขาเวชปฏิบัติชุมชน จำนวน 1 ท่าน อาจารย์ภาคศึกษาศาสตร์ สาขาจิตวิทยา จำนวน 1 ท่าน นักอาชีวอนามัย จำนวน 1 ท่าน และพยาบาลอาชีวอนามัย จำนวน 1 ท่าน หลังจากนั้นผู้วิจัยนำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ ภายใต้คำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ และนำผลการพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิ มาคำนวณค่าดัชนีความตรงของเนื้อหา โดยแบบสอบถามพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงาน มีค่าดัชนีความตรงตามเนื้อหา (Content Validity Index [CVI]) เท่ากับ 0.90 การเข้าถึงข้อมูลด้านอาชีวอนามัยและปลอดภัย มีค่าดัชนีความตรงตามเนื้อหา (Content Validity Index [CVI]) เท่ากับ 0.88 การได้รับการอบรมด้านอาชีวอนามัยและปลอดภัย มีค่าดัชนีความตรงตามเนื้อหา (Content Validity Index [CVI]) เท่ากับ 0.85 ความตระหนักด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย มีค่าดัชนีความตรงตามเนื้อหา (Content Validity Index [CVI]) เท่ากับ 0.95 ความรู้ด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย มีค่าดัชนีความตรงตามเนื้อหา (Content Validity Index [CVI]) เท่ากับ 0.93 และทักษะการตัดสินใจด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย มีค่าดัชนีความตรงตามเนื้อหา (Content Validity Index [CVI]) เท่ากับ 0.94

2. การหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ผู้วิจัยนำความฉลาดทางอาชีวอนามัยของพนักงานเก็บขยะที่ผ่านการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิไปทดลองใช้ (Try out) กับพนักงานเก็บขยะที่มีคุณสมบัติคล้ายคลึงกันกับกลุ่มตัวอย่างที่จะทำการศึกษา แต่ไม่ได้อยู่ในกลุ่มที่ทำการศึกษา ในพนักงานเก็บขยะเทศบาลเมืองศรีราชา จำนวน 30 คน แล้วนำข้อมูลมาหาค่าความเชื่อมั่นด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นแบบสอบถามพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงาน เท่ากับ 0.86 การเข้าถึงข้อมูลด้านอาชีวอนามัยและปลอดภัย เท่ากับ 0.94 การได้รับการอบรมด้านอาชีวอนามัยและปลอดภัย เท่ากับ 0.97 ความตระหนักด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย เท่ากับ 0.76 และทักษะการตัดสินใจด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย เท่ากับ 0.73 ส่วนความรู้ด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัยนำมาหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ด้วยสูตร Kuder-Richardson (KR-20) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.58

การพิทักษ์สิทธิ์ตัวอย่าง

ผู้วิจัยนำเสนอเค้าโครงวิทยานิพนธ์ และเครื่องมือการวิจัยต่อคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยของมหาวิทยาลัยบูรพา เพื่อพิจารณาและตรวจสอบความเหมาะสม รหัสโครงการวิจัย เลขที่ G-HS 087/2563 หลังจากนั้นจึงดำเนินการวิจัย โดยผู้วิจัยแนะนำตัวกับกลุ่มตัวอย่าง ชี้แจงวัตถุประสงค์ ขั้นตอนการรวบรวมข้อมูล และประโยชน์ของการวิจัยให้กลุ่มตัวอย่างทราบพร้อมทั้งขอความร่วมมือในการเข้าร่วมการวิจัย โดยให้กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ตัดสินใจเข้าร่วมการวิจัยด้วยตนเองตามความสมัครใจ และชี้แจงให้ทราบว่าหากเข้าร่วมวิจัยแล้วก็ยังสามารถออกจากกรวิจัยได้ตลอดเวลา โดยไม่ต้องแจ้งเหตุผลใด ๆ แก่ผู้วิจัย และไม่มีผลกระทบใด ๆ ต่อกลุ่มตัวอย่าง หากมีข้อสงสัยก็สามารถสอบถามผู้วิจัยได้ตลอดเวลา ข้อมูลที่ได้จากกลุ่มตัวอย่างถูกนำมาใช้เฉพาะในการวิจัยครั้งนี้ และเก็บเป็นความลับ โดยนำเสนอผลเป็นภาพรวมเท่านั้น

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. หลังจากโครงร่างวิทยานิพนธ์และเครื่องมือการวิจัย ผ่านการพิจารณาจริยธรรม จากคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยบูรพาแล้ว ผู้วิจัยนำหนังสือขออนุญาตให้ดำเนินการวิจัยจากคณบดี บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา เสนอต่อผู้บริหารทั้ง 2 เทศบาลนคร ในอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี เพื่อขออนุญาตในการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. หลังจากผู้วิจัยได้รับอนุญาตจากผู้บริหารของเทศบาลนครแหลมฉบังและเทศบาลนครเจ้าพระยาสุรศักดิ์ ในอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรีแล้ว ผู้วิจัยเข้าพบหัวหน้าและผู้ช่วยหัวหน้าฝ่ายดูแลพนักงานเก็บขยะแต่ละเทศบาล เพื่อแจ้งรายละเอียด วัตถุประสงค์ ประโยชน์และการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การขอความร่วมมือในการวิจัยจากหัวหน้าและผู้ช่วยหัวหน้าฝ่ายดูแลพนักงานเก็บขยะแต่ละเทศบาล เพื่อขอรายชื่อพนักงานเก็บขยะที่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์ที่กำหนด หลังจากนั้นผู้วิจัยคัดเลือกผู้เข้าร่วมวิจัย โดยการจับสลากแบบไม่ใส่คืน เมื่อได้รายชื่อตามจำนวนของกลุ่มตัวอย่าง ส่งรายชื่อให้กับผู้ช่วยหัวหน้าฝ่าย ฯ เพื่อนัดผู้เข้าร่วมวิจัยตามวันและเวลาที่กำหนด โดยนัดผู้เข้าร่วมวิจัยวันละ 15-20 คน ตามเวลาเลิกงานของรถขนขยะแต่ละคัน พบผู้เข้าร่วมวิจัยไม่มาตามนัดเนื่องจากไม่ทราบเวลาที่ชัดเจน ทำการนัดผู้เข้าร่วมวิจัยอีกครั้งในวันถัดไปจนครบตามจำนวนที่กำหนดได้

4. ผู้วิจัยแนะนำตนเอง และอธิบายวัตถุประสงค์ของการวิจัย และขั้นตอนการรวบรวมข้อมูลเพื่อขอความร่วมมือในการวิจัย และให้กลุ่มตัวอย่างที่สมัครใจเข้าร่วมการวิจัยลงนามในใบยินยอมเข้าร่วมการวิจัย จากนั้นให้ผู้เข้าร่วมวิจัยตอบแบบสอบถามอย่างอิสระ โดยใช้เวลา 30-40

นาที่ จัดระเบียบนั่งตอบแบบสอบถามห่างกันอย่างน้อย 1 เมตร (เนื่องจากสถานการณ์ COVID 19) โดยผู้เข้าร่วมวิจัยสามารถสอบถามรายละเอียดในแบบสอบถามได้ และผู้วิจัยอธิบายรายละเอียดนั้นแก่ผู้เข้าร่วมการวิจัย และให้ผู้เข้าร่วมการวิจัยได้คิด พิจารณาในการตอบแบบสอบถามด้วยตนเอง เมื่อผู้เข้าร่วมงานวิจัยทำแบบสอบถามเสร็จแล้ว ให้ตรวจสอบความสมบูรณ์ก่อนส่งแบบสอบถาม และบรรจุแบบสอบถามคืนใส่ซองเอกสาร ผนึกซองให้เรียบร้อยก่อนส่งผู้วิจัย

5. ผู้วิจัยตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูล ก่อนนำข้อมูลไปวิเคราะห์ทางสถิติต่อไป
6. ผู้วิจัยเก็บแบบสอบถามได้ทั้งสิ้น 213 ชุด ซึ่งเป็นจำนวนกลุ่มตัวอย่างตามที่คำนวณได้

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บแบบสอบถามได้ทั้งสิ้น 213 ชุด ซึ่งเป็นจำนวนกลุ่มตัวอย่างตามที่คำนวณได้ หลังจากนั้นนำมาตรวจสอบความสมบูรณ์และความถูกต้อง พบว่ามีแบบสอบถามที่มีการตอบไม่สมบูรณ์ จึงต้องตัดออกจำนวน 9 ชุด เหลือวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมด 204 ชุด แล้วแปลงข้อมูลที่ได้เป็นรหัส ตามคู่มือลงรหัสที่เตรียมไว้เพื่อเปลี่ยนข้อมูลให้สามารถวิเคราะห์ข้อมูลโดยโปรแกรมสำเร็จรูปทางคอมพิวเตอร์ ซึ่งลำดับขั้นตอนการวิเคราะห์ ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง วิเคราะห์ด้วยสถิติการแจกแจงความถี่ หาค่าจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย
2. วิเคราะห์ข้อมูลพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงาน ความฉลาดทางอาชีวอนามัย โดยสถิติค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
3. วิเคราะห์ข้อมูลของตัวแปร ความฉลาดทางอาชีวอนามัย มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานของพนักงานเก็บขยะ ใช้สถิติค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's correlation coefficient) ที่ค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งก่อนวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้ทดสอบพบว่าเป็นไปตามข้อตกลงเบื้องต้นของการใช้สถิติค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน ดังนี้
 1. ตัวแปรต้นทั้งหมดเป็น Interval scale
 2. ตัวแปรทุกตัวมีการกระจายเป็นแบบโค้งปกติ (Normality distribution) โดยพิจารณาจากค่า Fisher skewness coefficient และ Fisher kurtosis coefficient ค่าที่มีขอบเขตระหว่าง +1.96 และ -1.96 พบว่า ทุกตัวแจกแจงแบบปกติ
 3. กลุ่มตัวอย่างมาจากการสุ่มตามระเบียบวิธีวิจัย (Random sampling)

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอาชีวนามัยกับพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานของพนักงานเก็บขยะในเขตเทศบาลนคร อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง

ส่วนที่ 2 พฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานของกลุ่มตัวอย่าง

ส่วนที่ 3 ความฉลาดทางอาชีวนามัยของกลุ่มตัวอย่าง

ส่วนที่ 4 ความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอาชีวนามัยกับพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานของกลุ่มตัวอย่าง

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล

วิเคราะห์และนำเสนอผลการวิเคราะห์โดยการหาความถี่ และร้อยละของข้อมูลส่วนบุคคล ประกอบด้วย เพศ อายุ และระดับการศึกษา ดังรายละเอียดในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 จำนวนและร้อยละของพนักงานเก็บขยะ จำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคล ($n = 204$)

ข้อมูลส่วนบุคคล	ชาย ($n = 67$)		หญิง ($n = 137$)		รวม ($n = 204$)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
อายุ (ปี)						
19 - 29 ปี	5	7.46	6	4.38	11	5.39
30 - 39 ปี	9	13.43	25	18.25	34	16.66
40 - 49 ปี	26	38.81	48	35.03	74	36.28
50 - 59 ปี	27	40.30	58	42.34	85	41.67

(Min, Max = 23, 59 ; Mean = 46.06, SD = 8.60)

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ข้อมูลส่วนบุคคล	ชาย ($n = 67$)		หญิง ($n = 137$)		รวม ($n = 204$)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ระดับการศึกษา						
ไม่ได้เรียน(อ่านออกเขียนได้)	2	2.99	8	5.84	10	4.90
ประถมศึกษา	41	61.19	91	66.42	132	64.71
มัธยมศึกษาตอนต้น	18	26.86	26	18.98	44	21.56
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ ปวช. และอนุปริญญา/ ปวส.	6	8.96	10	7.30	18	8.83

จากตารางที่ 3 พนักงานเก็บขนขยะ มีอายุอยู่ในช่วง 50-59 ปี มากที่สุด (ร้อยละ 41.67) รองลงมาคืออายุอยู่ในช่วง 40-49 ปี (ร้อยละ 36.28) อายุเฉลี่ย 46.06 ปี ($SD = 8.60$ ปี) จบการศึกษาระดับประถมศึกษามากที่สุด (ร้อยละ 64.71)

พนักงานเก็บขนขยะเพศหญิงมีอายุอยู่ในช่วง 50-59 ปี มากที่สุด (ร้อยละ 42.34) รองลงมาคือ อายุอยู่ในช่วง 40-49 ปี (ร้อยละ 35.03) ส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับประถมศึกษา (ร้อยละ 66.42) พนักงานเก็บขนขยะเพศชายมีอายุอยู่ในช่วง 50-59 ปี มากที่สุด (ร้อยละ 40.30) รองลงมาคือ อายุอยู่ในช่วง 40-49 ปี (ร้อยละ 38.81) ส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับประถมศึกษา (ร้อยละ 61.19)

ตารางที่ 4 จำนวนและร้อยละของพนักงานเก็บขนขยะ จำแนกตามข้อมูลเกี่ยวกับการทำงาน
($n = 204$)

ข้อมูลส่วนบุคคล	ชาย ($n = 67$)		หญิง ($n = 137$)		รวม ($n = 204$)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ประสบการณ์ในการทำงาน						
< 5 ปี	34	50.75	61	44.53	95	46.57
6-10 ปี	13	19.40	37	27.01	50	24.51
11-15 ปี	5	7.46	17	12.41	22	10.78
16-20 ปี	8	11.94	9	6.57	17	8.34
> 20 ปี	7	10.45	13	9.48	20	9.80
(Min, Max = 1, 34 ; Mean = 8.71, SD = 7.82)						
จำนวนชั่วโมงการทำงานต่อวัน						
8 ชั่วโมง	55	82.09	127	92.70	182	89.22
> 8 ชั่วโมง	12	17.91	10	7.30	22	10.78
(Min, Max = 8, 12 ; Mean = 8.31, SD = 0.92)						
จำนวนวันทำงานต่อสัปดาห์						
6 วัน	40	59.70	110	80.30	150	73.53
7 วัน	27	40.30	27	19.70	54	26.47

จากตารางที่ 4 พนักงานเก็บขนขยะมีประสบการณ์ในการทำงาน น้อยกว่า 5 ปี มากที่สุด (ร้อยละ 46.57) รองลงมา มีประสบการณ์การทำงาน 6-10 ปี (ร้อยละ 24.51) ประสบการณ์ในการทำงานเฉลี่ย 8.71 ($SD = 7.82$) ทำงาน 8 ชั่วโมงต่อวัน (ร้อยละ 89.22) ทำงาน 6 วันต่อสัปดาห์ (ร้อยละ 73.53)

พนักงานเก็บขนขยะเพศหญิงมีประสบการณ์ในการทำงานน้อยกว่า 5 ปี มากที่สุด (ร้อยละ 44.53) รองลงมาอยู่ในช่วง 6-10 ปี (ร้อยละ 27.01) ส่วนใหญ่ทำงานวันละ 8 ชั่วโมงต่อวัน (ร้อยละ 92.70) ทำงาน 6 วันต่อสัปดาห์ (ร้อยละ 80.30) พนักงานเก็บขนขยะเพศชายมีประสบการณ์ในการทำงานน้อยกว่า 5 ปี มากที่สุด (ร้อยละ 50.75) รองลงมาอยู่ในช่วง 6-10 ปี (ร้อยละ 19.40) ส่วนใหญ่ทำงานวันละ 8 ชั่วโมงต่อวัน (ร้อยละ 82.09) ทำงาน 6 วันต่อสัปดาห์ (ร้อยละ 59.70)

ตารางที่ 5 จำนวนและร้อยละของพนักงานเก็บขนขยะ จำแนกตามประสบการณ์การได้รับอุบัติเหตุ ในรอบ 1 ปีที่ผ่านมา ($n = 204$)

ข้อมูลส่วนบุคคล	ชาย ($n = 67$)		หญิง ($n = 137$)		รวม ($n = 204$)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ประสบการณ์การได้รับอุบัติเหตุในรอบ 1 ปีที่ผ่านมา ($n = 204$)						
ไม่เคย	40	59.70	104	75.91	144	70.59
เคย	27	40.30	33	24.09	60	29.41
จำนวนครั้งที่ได้รับอุบัติเหตุในรอบ 1 ปีที่ผ่านมา ชาย ($n = 27$), หญิง ($n = 33$), รวม ($n = 60$)						
1-3 ครั้ง	26	96.30	31	93.94	57	95.00
4-6 ครั้ง	1	3.70	2	6.06	3	5.00
ประเภทของอุบัติเหตุที่ได้รับ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ) ชาย ($n = 27$), หญิง ($n = 33$), รวม ($n = 60$)						
วัตถุบาด/ ทิ่มแทง	15	55.56	20	60.61	35	58.33
หกล้ม ลื่นล้ม	4	14.81	7	21.21	12	18.34
รถเฉี่ยว/ ชน	5	18.52	5	15.15	9	16.66
วัตถุกระเด็นเข้าตา	2	7.41	4	12.12	6	10.00
อื่น ๆ (ระบุ)	3	11.11	2	6.06	6	8.33
วัตถุหล่นทับ	2	7.41	0	00.00	4	3.33
ประสบการณ์การได้รับอุบัติเหตุขั้นรุนแรงจนถึงต้องหยุดงานในรอบ 1 ปีที่ผ่านมา ($n = 204$)						
ไม่เคย	63	94.03	126	91.97	189	92.65
เคย	4	5.97	11	8.03	15	7.35
ประเภทของอุบัติเหตุที่ได้รับจนถึงต้องหยุดงาน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ) ชาย ($n = 4$), หญิง ($n = 11$), รวม ($n = 15$)						
หกล้ม ลื่นล้ม	2	50.00	7	63.64	9	60.00
วัตถุกระเด็นเข้าตา	2	50.00	3	27.27	5	33.33
วัตถุบาด/ ทิ่มแทง	0	00.00	1	9.09	1	6.67

จากตารางที่ 5 พบว่าพนักงานเก็บขนขยะ ในภาพรวมเคยมีประสบการณ์ได้รับอุบัติเหตุ จากการปฏิบัติงานในรอบ 1 ปีที่ผ่านมา ร้อยละ 29.41 พบว่า เป็นเพศหญิง ร้อยละ 24.09 ในจำนวนนี้เกือบทั้งหมดได้รับอุบัติเหตุจำนวน 1-3 ครั้ง (ร้อยละ 93.94) สาเหตุเกิดจากวัตถุบาด/ ทิ่มแทง ร้อย

ละ 60.61 และเคยได้รับอุบัติเหตุขั้นรุนแรงจนถึงต้องหยุดงานในรอบ 1 ปีที่ผ่านมา ร้อยละ 8.03 ส่วนใหญ่สาเหตุเกิดจากการหกล้ม ลื่นล้ม ร้อยละ 63.64

พนักงานเก็บขนขยะเพศชาย ร้อยละ 40.30 ในจำนวนนี้เกือบทั้งหมดได้รับอุบัติเหตุจำนวน 1-3 ครั้ง (ร้อยละ 96.30) สาเหตุเกิดจากวัตถุบาด/ ทิ่มแทง ร้อยละ 55.56 และเคยได้รับอุบัติเหตุขั้นรุนแรงจนถึงต้องหยุดงานในรอบ 1 ปีที่ผ่านมา (ร้อยละ 5.97) สาเหตุเกิดจากการหกล้ม ลื่นล้ม และวัตถุกระเด็นเข้าตา (ร้อยละ 50.00)

ส่วนที่ 2 พฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงาน

วิเคราะห์และนำเสนอผลการวิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงาน ดังรายละเอียดในตารางที่ 6

ตารางที่ 6 ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) พฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานในรอบ 1 เดือนที่ผ่านมาของพนักงานเก็บขนขยะ ($n = 204$) (ค่าเฉลี่ยที่เป็นไปได้ 1.00 ถึง 4.00)

พฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงาน	Mean	SD	ระดับ
การปฏิบัติงานตามขั้นตอนความปลอดภัยในการทำงาน	2.46*	1.33*	พอใช้
1. ใช้เข็มหรือหยิบด้วยถุงมืออย่างหนา หากมีขยะตกหล่น	3.52	0.88	ดีมาก
2. จะยกหรือโยนขยะในบริเวณที่พื้นไม่ลื่น	2.48	1.22	พอใช้
3. ไม่ห้อยโหนไปกับรถขยะขณะรถวิ่ง	2.02	1.24	พอใช้
4. ไม่หยอกล้อเล่นกันขณะเก็บขนขยะ	1.82	1.96	พอใช้
การใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล	3.54*	0.66*	ดีมาก
5. ขณะเก็บขนขยะท่านสวมรองเท้าบู๊ต	3.89	0.46	ดีมาก
6. ท่านสวมถุงมือแบบหนาในการเก็บขนขยะมีคม	3.77	0.66	ดีมาก
7. ท่านตรวจสอบสภาพความพร้อมใช้งานของรองเท้าบู๊ต ถุงมืออย่าง ผ่ากันเปื้อน และแว่นตาที่มีครอบด้านข้าง	3.60	0.81	ดีมาก
8. ท่านสวมใส่ผ้ากันเปื้อนขณะเก็บขนขยะเปียก	3.54	0.84	ดีมาก

ตารางที่ 6 (ต่อ)

พฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงาน	Mean	SD	ระดับ
9. ท่านตรวจสอบสภาพของรองเท้าบู๊ต ถุงมือยาง ผ้ากันเปื้อน และแว่นตาที่มีครอบด้านข้าง ภายหลังจากการใช้งาน	3.52	0.84	ดีมาก
10. ท่านใส่แว่นตาที่มีครอบด้านข้างที่มีขนาดพอดีกับท่าน	2.91	1.21	ดี
การดูแลตนเองเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดอุบัติเหตุ	2.79*	1.14*	ดี
11. ท่านพักผ่อนเพียงพอก่อนออกทำงานเก็บขนขยะ	3.60	0.78	ดีมาก
12. ท่านจะขอหยุดเก็บขนขยะเมื่อมีอาการไม่สบาย เช่น ปวดหัว ตัวร้อน หรือปวดหลัง	2.62	1.01	ดี
13. ท่านจัดการความวิตกกังวลก่อนออกเก็บขนขยะ	2.53	1.28	ดี
14. ท่านไม่ดื่มสุราก่อนเข้างาน ขณะทำงานหรือช่วงพัก	2.40	1.48	พอใช้
พฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานโดยรวม	3.02*	0.47*	ดี

จากตารางที่ 6 พบว่าพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานของพนักงานเก็บขนขยะโดยรวมอยู่ในระดับดี (Mean = 3.02, SD = 0.47) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าพนักงานเก็บขนขยะมีพฤติกรรมความปลอดภัยด้วยวิธีการปฏิบัติงานตามขั้นตอนความปลอดภัยในการทำงานอยู่ในระดับพอใช้ (Mean = 2.46, SD = 1.33) โดยพฤติกรรมทุกข้อมีระดับพอใช้ ยกเว้นการใช้เข็มหรือหยิบด้วยถุงมือยางหนา หากมีขยะตกลงพื้นปฏิบัติได้ในระดับดีมาก (Mean = 3.52, SD = 0.88)

พนักงานเก็บขนขยะมีพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานด้านการใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลอยู่ในระดับดีมาก (Mean = 3.54, SD = 0.66) โดยทุกข้อมีพฤติกรรมในระดับดีมาก ข้อที่ปฏิบัติได้มากที่สุดคือ สวมรองเท้าบู๊ตขณะเก็บขนขยะ (Mean = 3.89, SD = 0.46) รองลงมาคือมีการสวมถุงมือยางแบบหนาในการเก็บขนขยะมีคม (Mean = 3.77, SD = 0.66) ยกเว้นพฤติกรรมการใส่แว่นตาที่มีครอบด้านข้างที่มีขนาดพอดีในระดับดี (Mean = 2.91, SD = 1.21)

สำหรับพฤติกรรมด้านการดูแลตนเองเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดอุบัติเหตุอยู่ในระดับดี (Mean = 2.79, SD = 1.14) โดยมีพฤติกรรมพักผ่อนอย่างเพียงพอก่อนออกทำงานเก็บขนขยะในระดับดีมาก (Mean = 3.60, SD = 0.68) อย่างไรก็ตาม พนักงานเก็บขนขยะมีพฤติกรรมการไม่ดื่มสุราก่อนเข้างาน ขณะทำงานหรือช่วงพักอยู่ในระดับพอใช้ (Mean = 2.40, SD = 1.48) เท่านั้น

ส่วนที่ 3 ความฉลาดทางอาชีวนามัย

วิเคราะห์และนำเสนอผลการวิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความฉลาดทางอาชีวนามัยรายด้าน 5 ด้าน ดังรายละเอียดในตารางที่ 7-12

3.1 การเข้าถึงข้อมูลด้านอาชีวนามัยและความปลอดภัย

ตารางที่ 7 ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) การเข้าถึงข้อมูลด้านอาชีวนามัยและความปลอดภัยของพนักงานเก็บขยะ ($n = 204$) (ค่าเฉลี่ยที่เป็นไปได้ 0.00 ถึง 3.00)

การเข้าถึงข้อมูลด้านอาชีวนามัยและความปลอดภัย	Mean	SD	ระดับ
1. สามารถตรวจสอบข้อมูลที่ต้องเกี่ยวกับวิธีการเก็บขยะอย่างปลอดภัยได้จากหัวหน้างาน เพื่อนร่วมงาน หรือคู่มือปฏิบัติงาน	2.46	0.76	ดีมาก
2. เมื่อมีข้อมูลการดูแลสุขภาพแบบใหม่ๆเข้ามา จะตรวจสอบความถูกต้องของแหล่งที่มาของข้อมูลนั้นก่อน	2.44	0.88	ดีมาก
3. เมื่อต้องการข้อมูลเกี่ยวกับวิธีการตรวจสภาพความพร้อมใช้ของแวนตาที่มีครอปข้าง ถูมมือยงหนา ผ้ากันเปื้อน รองเท้าบูต สามารถค้นหาได้จากหัวหน้างาน เพื่อนร่วมงาน หรือคู่มือปฏิบัติงาน	2.42	0.81	ดีมาก
4. เมื่อต้องการข้อมูลเกี่ยวกับวิธีการเก็บขยะที่ถูกต้อง สามารถค้นหาได้จากหัวหน้างาน เพื่อนร่วมงาน หรือคู่มือปฏิบัติงาน	2.38	0.87	ดีมาก
5. ตรวจสอบข้อมูลที่ต้องเกี่ยวกับวิธีการเลือกสวมชนิดของถุงมือหนา แวนตาที่มีครอปข้าง ผ้ากันเปื้อน และรองเท้าบูต ให้ตรงกับความเสี่ยงของงานได้จากหัวหน้างาน เพื่อนร่วมงาน หรือคู่มือปฏิบัติงาน	2.34	0.85	ดีมาก
6. เปรียบเทียบข้อมูลเกี่ยวกับวิธีการเก็บขยะอย่างปลอดภัยจากหลายแหล่ง ได้แก่ หัวหน้างาน เพื่อนร่วมงาน คู่มือปฏิบัติงาน หรือสื่ออินเตอร์เน็ตต่าง ๆ เพื่อยืนยันความเข้าใจที่ถูกต้องของตนเอง	1.99	1.03	ดี
7. เปรียบเทียบข้อมูลเกี่ยวกับการดูแลตนเองได้จากหลายแหล่ง ได้แก่ หัวหน้างาน เพื่อนร่วมงาน คู่มือปฏิบัติงาน และสื่ออินเตอร์เน็ตต่าง ๆ เพื่อยืนยันความเข้าใจที่ถูกต้องของตนเอง	1.96	1.10	ดี

ตารางที่ 7 (ต่อ)

การเข้าถึงข้อมูลด้านอาชีพอนามัยและความปลอดภัย	Mean	SD	ระดับ
8. สามารถตรวจสอบข้อมูลที่ต้องการเกี่ยวกับวิธีการเลือกสวมชนิดของถุงมือหนา แวนตาที่มีกรอบข้าง ผ่ากันเป็อน และรองเท้าบูตให้ตรงกับความเสี่ยงของงานได้จากสื่ออินเทอร์เน็ตต่าง ๆ	1.49	1.22	พอใช้
9. สามารถตรวจสอบความถูกต้องของวิธีการเก็บขนขยะอย่างปลอดภัยได้จากสื่ออินเทอร์เน็ตต่าง ๆ	1.43	1.17	พอใช้
10. เมื่อต้องการข้อมูลเกี่ยวกับวิธีการตรวจสภาพความพร้อมใช้ของแวนตาที่มีกรอบข้าง ถุงมือยางหนา ผ่ากันเป็อน และรองเท้าบูตสามารถค้นหาได้จากสื่ออินเทอร์เน็ตต่าง ๆ	1.38	1.24	พอใช้
11. สามารถสืบค้นข้อมูลทางสื่ออินเทอร์เน็ตต่าง ๆ เมื่อมีปัญหาเกี่ยวกับการเก็บขนขยะ	1.13	1.16	พอใช้
12. ค้นหาวิธีการคลายวิตกกังวลได้จากสื่ออินเทอร์เน็ตต่าง ๆ	1.09	1.18	พอใช้
การเข้าถึงข้อมูลด้านอาชีพอนามัยและความปลอดภัย	1.38*	0.79*	พอใช้

จากตารางที่ 7 พบว่าพนักงานเก็บขนขยะมีทักษะการเข้าถึงข้อมูลด้านอาชีพอนามัยและความปลอดภัยในระดับพอใช้ (Mean = 1.38, SD = 0.79) พิจารณาการเข้าถึงข้อมูลด้านอาชีพอนามัยและความปลอดภัยรายชื่อ พบว่า พนักงานเก็บขนขยะสามารถตรวจสอบข้อมูลที่ต้องการเกี่ยวกับวิธีการเก็บขนขยะอย่างปลอดภัยได้จากหัวหน้างาน เพื่อนร่วมงาน หรือคู่มือปฏิบัติงานมากที่สุด อยู่ในระดับดีมาก (Mean = 2.46, SD = 0.76) รองลงมาคือ เมื่อมีข้อมูลการดูแลสุขภาพแบบใหม่ๆเข้ามา จะตรวจสอบความถูกต้องของแหล่งที่มาของข้อมูลนั้นก่อน อยู่ในระดับดีมาก (Mean = 2.44, SD = 0.88) ยกเว้นการค้นหาวิธีการคลายวิตกกังวลได้จากสื่ออินเทอร์เน็ตต่าง ๆ อยู่ในระดับพอใช้ (Mean = 1.09, SD = 1.18) เท่านั้น

3.2 การได้รับการฝึกอบรมด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย

ตารางที่ 8 จำนวนและร้อยละของพนักงานเก็บขนขยะ จำแนกตามการได้รับการฝึกอบรมด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย ในรอบ 1 ปีที่ผ่านมา ($n = 204$)

หัวข้อที่ได้รับการอบรมจากหน่วยงาน	เคยได้รับการอบรม		ไม่เคยได้รับการอบรม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. การแต่งกายที่ถูกต้องในการเก็บขนขยะ	203	99.51	1	0.49
2. การตรวจสอบสภาพความพร้อมใช้และการเลือกสวมใส่อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล	194	95.10	10	4.90
3. วิธีการเก็บขนขยะตามขั้นตอนความปลอดภัย	191	93.63	13	6.37
4. การดูแลตนเองเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดอุบัติเหตุขณะทำงานเก็บขนขยะ	170	83.33	34	16.67

จากตารางที่ 8 พบว่าพนักงานเก็บขนขยะเคยได้รับการอบรมจากหน่วยงานและเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในเรื่องการแต่งกายที่ถูกต้องในการเก็บขนขยะมากที่สุด (ร้อยละ 99.51) รองลงมาเคยรับการอบรมเรื่องการตรวจสอบสภาพความพร้อมใช้งาน และการเลือกสวมใส่อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล ได้แก่ ถุงมือ แวนตา รองเท้าบู๊ต และผ้าอย่างกันเปื้อนได้ถูกต้อง เหมาะสมกับความเสี่ยงในการเก็บขนขยะ (ร้อยละ 95.10) ยกเว้นเรื่องการดูแลตนเองเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดอุบัติเหตุขณะทำงานเก็บขนขยะน้อยที่สุด (ร้อยละ 83.33) เท่านั้น

ตารางที่ 9 จำนวนและร้อยละของพนักงานเก็บขยะ จำแนกตามการได้รับการฝึกอบรมด้าน
 อาชีวอนามัย และความปลอดภัย ในรอบ 1 ปีที่ผ่านมา จำแนกตามจำนวนเรื่องที่ได้รับ
 การอบรม ($n = 204$)

จำนวนเรื่องที่ได้รับการอบรมจากหน่วยงาน	จำนวน	ร้อยละ
จำนวน 1 เรื่อง	0	00.00
จำนวน 2 เรื่อง	16	7.84
จำนวน 3 เรื่อง	40	19.61
จำนวน 4 เรื่อง	148	72.55

(Min, Max = 2, 4 ; Mean = 3.64, SD = 0.62)

จากตารางที่ 9 พบว่าพนักงานเก็บขยะ ได้รับการอบรมจากหน่วยงานและเจ้าหน้าที่
 สาธารณสุข มากที่สุดจำนวน 4 เรื่อง (ร้อยละ 72.55) รองลงมาได้รับการอบรมจำนวน 3 เรื่อง
 (ร้อยละ 19.61) และน้อยที่สุดจำนวน 2 เรื่อง (ร้อยละ 7.84) มีค่าเฉลี่ย Mean = 3.64, SD = 0.62

3.3 ความตระหนักด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย

ตารางที่ 10 ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ความตระหนักด้านอาชีวอนามัยและ
 ความปลอดภัยของพนักงานเก็บขยะ ($n = 204$) (ค่าเฉลี่ยที่เป็นไปได้ 1.00 ถึง 3.00)

ความตระหนักด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย	Mean	SD	ระดับ
1. การนอนหลับพักผ่อนอย่างเพียงพอ ช่วยป้องกันการเกิดอุบัติเหตุ ขณะทำงาน	2.96	0.24	ดี
2. การตรวจสอบสภาพความพร้อมใช้ของอุปกรณ์ป้องกันอันตราย ส่วนบุคคล ได้แก่ ถุงมือ รองเท้าบูต แวนตาที่มีครอบด้านข้าง และผ้า กันเปื้อน ก่อนการเก็บขยะมีความจำเป็น	2.89	0.37	ดี
3. การใส่แวนตาที่มีครอบข้างทำให้รู้สึกปลอดภัย	2.79	0.48	ดี
4. การเกิดอุบัติเหตุของแหลมคมบาด ทิ่มแทงจากการเก็บขยะ สามารถหลีกเลี่ยงได้	2.71	0.55	ดี
5. การหยอกล้อเล่นกันขณะเก็บขยะจะทำให้เกิดอุบัติเหตุลื่นหกล้ม ล้มได้	2.64	0.73	ดี

ตารางที่ 10 (ต่อ)

ความตระหนักรู้ด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย	Mean	SD	ระดับ
6. การสวมใส่ถุงมืออย่างหนา และรองเท้าบู๊ต ตลอดเวลาขณะเก็บขนขยะทำให้พนักงานรู้สึกอึดอัด	2.58	0.73	ดี
7. การดื่มสุราคืนก่อนมาทำงานเก็บขนขยะเช้าวันรุ่งขึ้น สามารถทำได้	2.57	0.75	ดี
8. การใส่ผ้ากันเปื้อนขณะทำงานเป็นการเพิ่มขึ้นตอนการทำงานให้ยุ่งยาก	2.49	0.81	ดี
9. การนั่งกะบะท้ายรถขยะขณะรถวิ่ง สามารถทำได้ ไม่เกิดอันตราย	2.37	0.85	ดี
10. การเก็บขนขยะตามขั้นตอนความปลอดภัยเป็นเรื่องที่ยุ่งยาก	2.29	0.85	พอใช้
11. การใช้คีมหยิบขยะที่ตกอยู่บนพื้นทำให้ไม่สะดวกในการทำงาน	1.90	0.92	พอใช้
ความตระหนักรู้ด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัยโดยรวม	2.56*	0.66*	ดี

จากตารางที่ 10 พบว่าส่วนใหญ่พนักงานเก็บขนขยะมีความตระหนักรู้ด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย อยู่ในระดับดี (Mean = 2.56, SD = 0.30) หากพิจารณารายชื่อพบว่าพนักงานเก็บขนขยะมีความตระหนักรู้ในการดูแลตนเองเรื่องการนอนหลับพักผ่อนอย่างเพียงพอ ช่วยป้องกันการเกิดอุบัติเหตุขณะทำงานมากที่สุด อยู่ในระดับดี (Mean = 2.96, SD = 0.24) รองลงมาคือความตระหนักรู้ด้านการตรวจสอบสภาพความพร้อมใช้ของอุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล ได้แก่ ถุงมือ รองเท้าบู๊ต แวนตาที่มีครอบด้านข้าง และผ้ากันเปื้อน ก่อนการเก็บขนขยะมีความจำเป็น อยู่ในระดับดี (Mean = 2.89, SD = 0.37) ยกเว้นความตระหนักรู้เรื่องการใช้คีมหยิบขยะที่ตกอยู่บนพื้นทำให้ไม่สะดวกในการทำงานน้อยที่สุด อยู่ในระดับพอใช้ (Mean = 1.90, SD = 0.92) เท่านั้น

3.4 ความรู้ด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย

ตารางที่ 11 จำนวนและร้อยละของพนักงานเก็บขนขยะ จำแนกตามระดับความรู้ด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย (n = 204)

ระดับความรู้ด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย	จำนวน	ร้อยละ
ระดับดีมาก (คะแนนมากกว่าหรือเท่ากับร้อยละ 80)	44	21.57
ระดับพอใช้ (คะแนนร้อยละ 60-79)	102	50.00

ตารางที่ 11 (ต่อ)

ระดับความรู้ด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย	จำนวน	ร้อยละ
ระดับไม่ดีพอ (คะแนนน้อยกว่าร้อยละ 60)	58	28.43
(Min, Max = 4, 12 ; Mean = 9.08, SD = 2.04)		

จากตารางที่ 11 พบว่าพนักงานเก็บขนขยะมีระดับความรู้ด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัยเฉลี่ยรวมเท่ากับ 9.08 ($SD = 2.04$) มีระดับความรู้ด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัยอยู่ในระดับพอใช้ (ร้อยละ 50.00) รองลงมา มีระดับความรู้ด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัยในระดับไม่ดีพอ (ร้อยละ 28.43)

3.5 ทักษะการตัดสินใจด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย

ตารางที่ 12 ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ทักษะการตัดสินใจด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัยของพนักงานเก็บขนขยะ ($n = 204$) (ค่าเฉลี่ยที่เป็นไปได้ 0.00 ถึง 3.00)

ทักษะการตัดสินใจด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย	Mean	SD	ระดับ
1. ทักษะการตัดสินใจเมื่อเพื่อนบอกว่าไม่ยากลมรองเท้าบูต แต่ท่านทำเป็นประจำ	2.84	0.42	ดีมาก
2. ทักษะการตัดสินใจหากเห็นเพื่อนกำลังก้มเก็บขยะที่ตกหล่นบนพื้นด้วยมือเปล่า	2.70	0.65	ดีมาก
3. ทักษะการตัดสินใจการตรวจสภาพของถุงมืออย่างหนา ก่อนใช้งาน และพบว่ามิถุนมือมีรอยขาดเล็กน้อย	2.64	0.57	ดีมาก
4. ทักษะการตัดสินใจเมื่อเพื่อนชวนดื่มสุราจนตึก แต่ต้องปฏิบัติงานตั้งแต่เช้า	2.39	0.88	ดีมาก
5. ทักษะการตัดสินใจเมื่อเพื่อนหยอกล้อเล่นด้วยขณะกำลังเก็บขนขยะ	2.34	0.91	ดีมาก
ทักษะการตัดสินใจด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัยโดยรวม	2.58*	0.69*	ดีมาก

จากตารางที่ 12 พบว่าพนักงานเก็บขนขยะมีทักษะการตัดสินใจด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย อยู่ในระดับดีมาก (Mean = 2.58, $SD = 0.30$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าทักษะการตัดสินใจเมื่อเพื่อนบอกว่าไม่ยากลมรองเท้าบูต มีทักษะการตัดสินใจอยู่ในระดับดีมาก มากที่สุด

(Mean = 2.84, $SD = 0.42$) รองลงมาคือทักษะการตัดสินใจหากเห็นเพื่อนกำลังก้มเก็บขยะที่ตกหล่นบนพื้นด้วยมือเปล่า (Mean = 2.70, $SD = 0.65$)

ส่วนที่ 4 ความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอาชีวนามัยกับพฤติกรรมความ

ปลอดภัยในการทำงาน

การวิจัยครั้งนี้ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอาชีวนามัยกับพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานของพนักงานเก็บขนขยะ โดยใช้สถิติค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's correlation coefficients) ดังตารางที่ 13

ตารางที่ 13 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แสดงความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอาชีวนามัยกับพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานของพนักงานเก็บขนขยะ ($n = 204$)

ตัวแปร	พฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานของพนักงานเก็บขนขยะ สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์
ทักษะการตัดสินใจด้านอาชีวนามัยและความปลอดภัย	0.51***
การเข้าถึงข้อมูลด้านอาชีวนามัยและความปลอดภัย	0.32***
การได้รับการฝึกอบรมด้านอาชีวนามัยและความปลอดภัย	0.25***
ความตระหนักด้านอาชีวนามัยและความปลอดภัย	0.24**
ความรู้ด้านอาชีวนามัยและความปลอดภัย	0.18**

** $p < .01$, *** $p < .001$

จากตารางที่ 13 พบว่าทักษะการตัดสินใจด้านอาชีวนามัยและความปลอดภัย มีความสัมพันธ์ในทางบวกในระดับปานกลางกับพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานของพนักงานเก็บขนขยะ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .001 ($r = 0.51$) การเข้าถึงข้อมูลด้านอาชีวนามัยและความปลอดภัย มีความสัมพันธ์ในทางบวกในระดับปานกลางกับพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานของพนักงานเก็บขนขยะ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .001 ($r = 0.32$) การได้รับการฝึกอบรมด้านอาชีวนามัยและความปลอดภัย มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานในทางบวก อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .001 ($r = 0.25$) ความตระหนักด้านอาชีวนามัยและความ

ปลอดภัย มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r = 0.24$) และความรู้ด้านอาชีพอนามัยและความปลอดภัย มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r = 0.18$)

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงหาความสัมพันธ์ (Descriptive correlation design) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาหาความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอาชีวอนามัยกับพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานของพนักงานเก็บขนขยะในเขตเทศบาลนคร อำเภอสรีราชา จังหวัดชลบุรี ได้แก่ การเข้าถึงข้อมูลด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย การได้รับการฝึกอบรมด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย ความตระหนักด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย ความรู้ด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย และทักษะการตัดสินใจด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย กลุ่มตัวอย่างคือ พนักงานเก็บขนขยะ จำนวน 204 คน ได้มาด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple random sampling) ด้วยวิธีการจับฉลากแบบไม่ใส่คืน (Without replacement) จนครบตามจำนวนที่ได้ เก็บข้อมูล ระหว่างเดือนธันวาคม พ.ศ. 2563 ถึงเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2564 เครื่องมือการวิจัย ประกอบด้วย แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคล แบบสอบถามพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงาน และความฉลาดทางอาชีวอนามัยของพนักงานเก็บขนขยะ ประกอบด้วย การเข้าถึงข้อมูลด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย การได้รับการฝึกอบรมด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย ความตระหนักด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย ความรู้ด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย และทักษะการตัดสินใจด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย

สรุปผลการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่างคือ พนักงานเก็บขนขยะ จำนวน 204 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 67.16) เป็นเพศชาย (ร้อยละ 32.84) พนักงานเก็บขนขยะมีอายุอยู่ในช่วง 50-59 ปี (ร้อยละ 41.67) ส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับประถมศึกษา (ร้อยละ 64.71) มีประสบการณ์ในการทำงานน้อยกว่า 5 ปี (ร้อยละ 46.57) ส่วนใหญ่ทำงานวันละ 8 ชั่วโมงต่อวัน (ร้อยละ 89.22) ทำงาน 6 วันต่อสัปดาห์ (ร้อยละ 73.53) พนักงานเก็บขนขยะเคยมีประสบการณ์การได้รับอุบัติเหตุจากการปฏิบัติงานในรอบ 1 ปีที่ผ่านมา (ร้อยละ 29.41) โดยส่วนใหญ่เคยได้รับอุบัติเหตุจำนวน 1-3 ครั้ง (ร้อยละ 95.00) ประเภทของอุบัติเหตุที่พนักงานเก็บขนขยะได้รับนั้นเกิดจากวัตถุบาด/ ต้มแทง (ร้อยละ 58.33) พนักงานเก็บขนขยะเคยได้รับอุบัติเหตุขั้นรุนแรงจนถึงต้องหยุดงานในรอบ 1 ปีที่ผ่านมา (ร้อยละ 7.35) โดยประเภทของอุบัติเหตุที่ได้รับจนถึงต้องหยุดงานนั้นเกิดจากการหกล้ม ลื่นล้ม (ร้อยละ 60.00)

2. พฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานของพนักงานเก็บขยะโดยรวมอยู่ในระดับดี (Mean = 3.02, SD = 0.47) เมื่อพิจารณารายด้านพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานด้านการใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลอยู่ในระดับดีมาก (Mean = 3.54, SD = 0.66) การดูแลตนเองเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดอุบัติเหตุอยู่ในระดับดี (Mean = 2.79, SD = 1.14) พฤติกรรมความปลอดภัยด้วยวิธีการปฏิบัติงานตามขั้นตอนความปลอดภัยในการทำงานอยู่ในระดับพอใช้ (Mean = 2.46, SD = 1.33)

3. ความฉลาดทางอาชีวอนามัย ประกอบด้วย พนักงานเก็บขยะมีทักษะการเข้าถึงข้อมูลด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัยในระดับพอใช้ (Mean = 1.38, SD = 0.79) พนักงานเก็บขยะเคยได้รับการอบรมจากหน่วยงานและเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในเรื่องการแต่งกายที่ถูกต้องในการเก็บขยะมากที่สุด (ร้อยละ 99.51) และได้รับการอบรม มากที่สุดจำนวน 4 เรื่อง (ร้อยละ 72.55) มีความตระหนักด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย อยู่ในระดับดี (Mean = 2.56, SD = 0.30) มีระดับความรู้ด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย (Mean = 9.08, SD = 2.04) ในระดับพอใช้ (ร้อยละ 50.00) มีทักษะการตัดสินใจด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัยอยู่ในระดับดีมาก (Mean = 2.56, SD = 0.30)

4. ความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอาชีวอนามัยกับพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงาน พบว่าทักษะการตัดสินใจและการเข้าถึงข้อมูลด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย มีความสัมพันธ์ในทางบวกในระดับปานกลางกับพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานของพนักงานเก็บขยะ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .001 ($r = 0.51, r = 0.32$) การได้รับการฝึกอบรมด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานในทางบวก อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .001 ($r = 0.25$) ความตระหนัก และความรู้ด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r = 0.24, 0.18$) ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาและการวิเคราะห์ข้อมูล สามารถนำมาใช้อภิปรายผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์และสมมุติฐาน อธิบายได้ดังนี้

1. พฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงาน จากการศึกษาครั้งนี้พบว่าพนักงานเก็บขยะในเทศบาลนคร อำเภอสรีราชา จังหวัดชลบุรี มีพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับดี โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.02 (SD = 0.47) สอดคล้องกับการศึกษาพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานของพนักงานเก็บขยะ เขตเทศบาลนครอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี

พบว่ามีความปลอดภัยในการทำงานอยู่ในระดับดี (สิทธิชัย ใจงาน และวารภรณ์ พันธุ์ศิริ, 2562) แต่ความปลอดภัยในการทำงานการศึกษาในครั้งนี้แตกต่างจากการศึกษาที่ผ่านมา กล่าวคือ การศึกษาของ สิทธิชัย ใจงาน และคณะ (2562) ที่ศึกษาการปฏิบัติพฤติกรรม 3 ช่วงเวลา การปฏิบัติงาน คือ พฤติกรรมก่อนเริ่มปฏิบัติงาน ขณะปฏิบัติงาน และหลังปฏิบัติงาน แต่การศึกษาครั้งนี้ เป็นการศึกษาที่เน้นองค์ประกอบ 3 ด้าน คือ พฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานด้วยวิธีการปฏิบัติงานตามขั้นตอนความปลอดภัย พฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานด้านการใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล และพฤติกรรมด้านการดูแลตนเองเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดอุบัติเหตุ ซึ่งสอดคล้องกับมาตรการความปลอดภัยในการทำงานของพนักงานเก็บขนขยะของกรมอนามัย (2561) หากจำแนกพฤติกรรมความปลอดภัยรายด้าน ในการศึกษาพบว่ามีความปลอดภัยด้วยวิธีการปฏิบัติงานตามขั้นตอนความปลอดภัยในการทำงานอยู่ในระดับพอใช้ (Mean = 2.46, SD = 1.33) พฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานด้านการใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลอยู่ในระดับดีมาก (Mean = 3.54, SD = 0.66) และพฤติกรรมด้านการดูแลตนเองเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดอุบัติเหตุอยู่ในระดับดี (Mean = 2.79, SD = 1.44) จากข้อมูลนี้อาจเป็นไปได้ว่าเมื่อพนักงานเก็บขนขยะมีการใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลอยู่ในระดับดีมาก และการดูแลตนเองเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดอุบัติเหตุอยู่ในระดับดีจึงอาจส่งผลให้พนักงานเก็บขนขยะมีคะแนนพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานอยู่ในระดับดี

สำหรับพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานด้วยวิธีการปฏิบัติงานตามขั้นตอนความปลอดภัยในการทำงาน พบว่าพนักงานเก็บขนขยะมีพฤติกรรมการใช้เข็มหรือหยิบด้วยถุงมืออย่างหนาหากมีขยะตกลงลงพื้น อยู่ในระดับดีมาก (Mean = 3.52, SD = 0.88) เนื่องจากถุงมืออย่างหนาเป็นอุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลที่หน่วยงานจัดหาให้อย่างพอเพียงและสามารถเปลี่ยนใหม่ได้ตลอดเวลาเมื่อชำรุด และเป็นอุปกรณ์พื้นฐานที่พนักงานเก็บขนขยะจำเป็นต้องสวมใส่ทุกครั้งก่อนออกปฏิบัติงาน จากการศึกษาในครั้งนี้ยังพบว่าพนักงานเก็บขนขยะมีอายุอยู่ในช่วง 50-59 ปี (ร้อยละ 41.67) มีประสบการณ์ในการทำงานมากกว่า 5 ปี ขึ้นไป (ร้อยละ 53.43) พนักงานเก็บขนขยะที่มีอายุมากและประสบการณ์ทำงานนานกว่าจะเกิดทักษะในการเรียนรู้ สามารถประเมินความเสี่ยงหรืออันตรายที่เกิดขึ้นได้ (เฟื่องฟ้า รัตนาคณหุตานนท์ และนาตยา ดวงประทุม, 2562) เช่นเดียวกับการศึกษาของ นพรัตน์ เทียงคำดีและคณะ (2558) พบว่ามีความปลอดภัยด้านวิธีปฏิบัติงานในระดับดี โดยเก็บขนขยะด้วยความระมัดระวังตามขั้นตอนความปลอดภัย และพนักงานเก็บขนขยะที่มีอายุมากขึ้นจะมีพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานที่ดีเช่นเดียวกัน

สำหรับพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานด้านการใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลมีคะแนนเฉลี่ยรายชื่ออยู่ในระดับดีมาก (Mean = 3.54, SD = 0.66) คือพฤติกรรมในเรื่องการ

ตรวจสอบสภาพความพร้อมใช้งานของรองเท้าบู๊ต ถุงมือยาง ผ้ากันเปื้อน และแว่นตาที่มีครอบด้านข้าง ก่อนใช้งาน และภายหลังการใช้งาน ขณะเก็บขนขยะสวมรองเท้าบู๊ต สวมถุงมือยางแบบหนาในการเก็บขนขยะมีคม และสวมใส่ผ้ากันเปื้อนขณะเก็บขนขยะเปียก ยกเว้นพนักงานเก็บขนขยะมีพฤติกรรมการใส่แว่นตาที่มีครอบด้านข้างที่มีขนาดพอดีอยู่ในระดับดี เนื่องจากหน่วยงานสนับสนุนแว่นตาที่มีครอบด้านข้างเฉพาะพนักงานที่เก็บขนขยะสารเคมีโดยเฉพาะเท่านั้น ทำให้พนักงานที่เก็บขนขยะทั่วไป ไม่ได้ใส่แว่นตาที่มีครอบด้านข้าง อาจทำให้ได้รับอุบัติเหตุ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นพรัตน์ เทียงคำดีและคณะ (2558) พบว่าการได้รับสนับสนุนอุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานของพนักงานเก็บขนขยะ

พฤติกรรมด้านการดูแลตนเองเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดอุบัติเหตุ อยู่ในระดับดี (Mean = 2.79, SD = 1.14) พฤติกรรมความปลอดภัยด้านการดูแลตนเองที่พนักงานเก็บขนขยะปฏิบัติได้ดี คือ การจัดการความวิตกกังวลก่อนออกเก็บขนขยะ และการขอหยุดเก็บขนขยะเมื่อมีอาการไม่สบาย เช่น ปวดหัว ตัวร้อน หรือปวดหลัง อาจเนื่องมาจากพนักงานเก็บขนขยะที่เป็นตัวอย่างในการศึกษานี้ปฏิบัติงาน 7 วันต่อสัปดาห์ (ร้อยละ 26.47) ส่งผลให้ร่างกายอ่อนล้า ซึ่งหากพนักงานมาปฏิบัติงานในสภาพร่างกายที่ไม่สมบูรณ์ อาจทำให้ขาดสติและขาดสมาธิในการปฏิบัติงาน ส่งผลให้เกิดความผิดพลาด และก่อให้เกิดอุบัติเหตุได้ (สิทธิชัย ใจขาน และวารภรณ์ พันธุ์ศิริ, 2562) ซึ่งแตกต่างจากการศึกษาในพนักงานเก็บขนขยะ อำเภอบางละมุง ของ นพรัตน์ เทียงคำดี และคณะ (2558) พบว่ามีพฤติกรรมด้านการดูแลตนเองอยู่ในระดับพอใช้ เมื่อเป็นไข้หรือมีอาการไม่สบาย จะไม่มาหยุดพักก่อน เนื่องจากกลัวว่าจะขาดรายได้จากการลาหยุดงาน

2. ความฉลาดทางอาชีวนามัยของพนักงานเก็บขนขยะ

2.1 ด้านการเข้าถึงข้อมูลด้านอาชีวนามัยและความปลอดภัย พบว่าพนักงานเก็บขนขยะมีทักษะการเข้าถึงข้อมูลด้านอาชีวนามัยและความปลอดภัยในระดับพอใช้ (Mean = 1.38, SD = 0.79) อภิปรายได้ว่าการศึกษารุ่นนี้ เป็นการศึกษาการเข้าถึงแหล่งข้อมูล ความสามารถในการตรวจสอบข้อมูล และการเปรียบเทียบข้อมูลทั้งจากหัวหน้างาน เพื่อนร่วมงาน คู่มือปฏิบัติงาน กับสื่ออินเทอร์เน็ตต่าง ๆ โดยพบว่าการเข้าถึงที่น้อยที่สุดคือ การค้นหาวิธีการคลายวิตกกังวลได้จากสื่ออินเทอร์เน็ตต่าง ๆ (Mean = 1.09, SD = 1.18) เนื่องจากพนักงานเก็บขนขยะมีอายุอยู่ในช่วง 50-59 ปี (ร้อยละ 41.67) ซึ่งอาจส่งผลให้ความสามารถในการเข้าถึงข้อมูลต่าง ๆ จากสื่ออินเทอร์เน็ตลดลง ผนวกกับข้อมูลจากการสังเกตของผู้วิจัยพบว่า พนักงานส่วนใหญ่ไม่ใช้โทรศัพท์สมาร์ทโฟน (Smart phone) สอดคล้องกับการศึกษาของ Rauschera and Myersa (2014) พบว่าการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารด้านความปลอดภัยของพนักงานในสหรัฐอเมริกาอยู่ในระดับพอใช้ แต่

พนักงานเก็บขยะในการศึกษานี้เลือกใช้การตรวจสอบข้อมูลที่ต้องการเกี่ยวกับวิธีการเก็บขยะอย่างปลอดภัยได้ จากหัวหน้างาน เพื่อนร่วมงาน หรือคู่มือปฏิบัติงานมากที่สุด (Mean = 2.46, SD = 0.76) บุคคลมีแนวโน้มที่จะเปิดรับข่าวสารที่ใช้ความพยายามน้อย เช่น ข่าวสารต่าง ๆ ที่อยู่ใกล้ตัว สามารถเลือกรับได้ง่ายและมีสาระประโยชน์ต่อตนเอง (Wilbur Schramm, 1969) สอดคล้องกับการศึกษาของ สิทธิชัย ใจงาน และวราภรณ์ พันธุ์ศิริ (2562) พบว่าพนักงานเก็บขยะเข้าถึงข้อมูลข่าวสารด้านความปลอดภัยในการทำงานจากหัวหน้างาน/ เพื่อนร่วมงาน และสื่อต่าง ๆ ตามลำดับ

2.2 ด้านการได้รับการอบรมด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย ในรอบ 1 ปีที่ผ่านมา พบว่าพนักงานเก็บขยะส่วนมากเคยได้รับการอบรมจากหน่วยงานและเจ้าหน้าที่สาธารณสุข โดยได้รับการอบรมในหัวข้อการแต่งกายที่ถูกต้องในการเก็บขยะ มากที่สุด (ร้อยละ 99.51) รองลงมาคือการตรวจสอบสภาพความพร้อมใช้และการเลือกสวมใส่อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล ร้อยละ 95.10 อภิปรายได้ว่าเนื่องจากการอบรมพนักงานประจำเดือนมีการเรียงลำดับหัวข้อในการอบรมที่ชัดเจน และการอบรมเรื่องการแต่งกายที่ถูกต้องในการเก็บขยะจะเป็นหัวข้อแรกๆในการเริ่มการอบรม ทำให้พนักงานจดจำเรื่องนี้ได้เป็นอย่างดี อีกทั้งด้านการแต่งกายที่ถูกต้องเป็นนโยบายในการแจกชุดให้กับพนักงานเก็บขยะด้วย จึงทำให้พนักงานเก็บขยะมีการแต่งกายที่ถูกต้องก่อนออกเก็บขยะมากที่สุด ซึ่งการได้รับอบรมเกี่ยวกับการปฏิบัติงานอย่างปลอดภัย จะทำให้พนักงานมีความรู้เกี่ยวกับอันตรายที่จะเกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานมากขึ้น จะทำให้เกิดการปรับเปลี่ยนทัศนคติและสามารถมีพฤติกรรมในการทำงานที่ปลอดภัยได้ (เกียรติศักดิ์ บัตรสูงเนิน, 2557) ซึ่งไม่สอดคล้องกับการศึกษาของ นพรัตน์ เทียงคำดี และคณะ (2558) พบว่าพนักงานเก็บขยะ อำเภอบางละมุง เคยได้รับการอบรมจากหน่วยงานหรือเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในเรื่องการดูแลตนเองเพื่อไม่ให้เกิดอุบัติเหตุขณะเก็บขยะมากที่สุด (ร้อยละ 71.50) ซึ่งการได้รับการอบรมเป็นการช่วยให้ผู้ที่ได้รับการอบรมมีความรู้ความเข้าใจ ความสามารถและเกิดทักษะเกิดความตระหนักที่ถูกต้องต่อการปฏิบัติพฤติกรรมต่าง ๆ

2.3 ด้านความตระหนักด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย ส่วนใหญ่พนักงานเก็บขยะมีความตระหนักด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย อยู่ในระดับดี (Mean = 2.56, SD = 0.30) เนื่องจากกระบวนการเกิดความตระหนักเป็นผลมาจากกระบวนการทางปัญญา เมื่อบุคคลได้รับการกระตุ้นจากสิ่งเร้าแล้วจะเกิดการรับรู้ ทำให้เข้าใจในสิ่งเร้า นั้น เกิดความคิดรวบยอด จึงนำไปสู่การมีความรู้ในสิ่งนั้น และเกิดความตระหนักในที่สุด ซึ่งความรู้และความตระหนักต่างนำไปสู่การกระทำ หรือการแสดงพฤติกรรมของบุคคลต่อสิ่งเร้า นั้น ๆ (Good, 1973) สอดคล้องกับการศึกษาของ ปริญญา สุदारมณี และคณะ (2561) ที่พบว่าความตระหนักในด้านความปลอดภัยในการทำงานอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.30 จากการศึกษาครั้งนี้ พบว่าพนักงานเก็บขยะมี

ความตระหนักในการดูแลตนเองเรื่องการนอนหลับพักผ่อนอย่างเพียงพอ ช่วยป้องกันการเกิดอุบัติเหตุขณะทำงานมากที่สุด อาจเป็นเพราะพนักงานเก็บขนขยะได้รับการอบรมเรื่องการดูแลตนเองเป็นประจำทุกเดือน และช่วงเวลากการทำงานของพนักงานเก็บขนขยะเป็นช่วงเวลากลางคืน ทำให้พนักงานเก็บขนขยะเห็นความสำคัญในการพักผ่อนให้เพียงพอก่อนมาปฏิบัติงานมากที่สุด

2.4 ความรู้ด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย พบว่าพนักงานเก็บขนขยะมีระดับความรู้ด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัยเฉลี่ยรวมเท่ากับ 9.08 ($SD = 2.04$) มีระดับความรู้ด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัยอยู่ในระดับพอใช้ (ร้อยละ 50.00) ซึ่งการมีระดับความรู้ที่ดี จะทำให้เข้าใจ และนำไปสู่การประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน เพื่อแก้ปัญหา ลดความเสี่ยง และเกิดพฤติกรรมที่ดีต่อไป (Nutbeam, 2008) แม้ว่าพนักงานเก็บขนขยะได้รับการอบรมความรู้เกี่ยวกับวิธีการทำงานตามขั้นตอนความปลอดภัย การใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล และการดูแลตนเองเพื่อไม่ให้เกิดอุบัติเหตุ จากเทศบาลนครทั้ง 2 แห่งที่ได้กำหนดไว้ แต่ก็ยังมีพนักงานเก็บขนขยะที่ไม่ได้รับการอบรมครบทุกด้าน ร้อยละ 27.45 ซึ่งความรู้เหล่านี้เป็นความรู้ที่พนักงานเก็บขนขยะต้องทราบข้อมูลที่ถูกต้องตั้งแต่ก่อนเริ่มปฏิบัติงาน สอดคล้องกับการศึกษาในพนักงานเก็บขนขยะ อำเภอบางละมุง มีความรู้เกี่ยวกับความปลอดภัยการทำงานส่วนใหญ่อยู่ในระดับพอใช้ (นพรัตน์ เทียงคำดี และคณะ, 2558) การศึกษาครั้งนี้พบว่าข้อความรู้ที่พนักงานเก็บขนขยะตอบถูกน้อยที่สุดคือ ถุงมือผ้าเป็นอุปกรณ์ที่ต้องใช้ในการเก็บขนขยะของมีคม ร้อยละ 47.06 อภิปรายได้ว่าพนักงานเก็บขนขยะยังมีความเข้าใจเกี่ยวกับการเลือกใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลที่ไม่เหมาะสมกับงาน ส่งผลให้พนักงานเก็บขนขยะมีความรู้ในด้านดังกล่าวในระดับพอใช้ สอดคล้องกับการศึกษาในพนักงานเก็บขนขยะ อำเภอบางละมุง ของ นพรัตน์ เทียงคำดี และคณะ (2558) ที่พบว่าพนักงานเก็บขนขยะตอบถูกน้อยที่สุด คือ ความรู้เรื่องการสวมถุงมือผ้าสามารถป้องกันของที่มีคมบาด ทิ่มแทงได้น้อยกว่าถุงมือยางแบบหนา ร้อยละ 45.90

2.5 ทักษะการตัดสินใจด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย พบว่าพนักงานเก็บขนขยะมีทักษะการตัดสินใจด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย อยู่ในระดับดีมาก ($Mean = 2.58$, $SD = 0.69$) เนื่องจากทักษะการตัดสินใจ คือความสามารถในการกำหนดทางเลือกและปฏิเสธ/หลีกเลี่ยงหรือเลือกวิธีการปฏิบัติ โดยมีการใช้เหตุผลหรือวิเคราะห์ผลดี ผลเสียเพื่อการปฏิเสธ/หลีกเลี่ยง พร้อมแสดงทางเลือกปฏิบัติที่ถูกต้อง (Nutbeam, 2008) อภิปรายได้ว่าจากการศึกษาพบว่าพนักงานเก็บขนขยะมีอายุอยู่ในช่วง 50-59 ปี (ร้อยละ 41.67) มีประสบการณ์ในการทำงานมากกว่า 5 ปี ขึ้นไป (ร้อยละ 53.43) พนักงานเก็บขนขยะที่มีอายุมากและประสบการณ์ทำงานนานกว่าจะเกิดทักษะในการเรียนรู้ ความเข้าใจและสามารถประเมินความเสี่ยงหรืออันตรายที่เกิดขึ้นได้ (เฟื่องฟ้า รัตนาคณหุตานนท์ และนาตยา ดวงประทุม, 2562) โดยพบว่าพนักงานเก็บขนขยะกำลังเก็บขนขยะ

อยู่ แล้วเพื่อนหยอกล้อเล่นด้วย พนักงานเก็บขนขยะจะตัดสินใจปฏิเสธพร้อมให้เหตุผลถึงความไม่ปลอดภัยต่อตนเองและเพื่อนมากที่สุด (ร้อยละ 62.75) ซึ่งเป็นการใช้ระดับเหตุผลจากความรู้ความเข้าใจที่มีร่วมกับทักษะการปฏิเสธเพื่อประโยชน์ของตนเอง ทักษะการเจรจาต่อรองเพื่อรักษาสัมพันธภาพกับผู้อื่น (Nutbeam, 2018) เช่นเดียวกับการศึกษาของ ภมร ครุณ และ ประกันชัย ไกรรัตน์ (2562) พบว่าทักษะการตัดสินใจและการเลือกปฏิบัติที่ถูกต้องของประชาชนอยู่ในระดับดีมาก

3. ความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอาชีวอนามัยกับพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานของพนักงานเก็บขนขยะของเทศบาลนคร อำเภอสรีราชา จังหวัดชลบุรี

3.1 การเข้าถึงข้อมูลด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานของพนักงานเก็บขนขยะ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .001 ($r = 0.32$) เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งการเข้าถึงข้อมูลคือ การใช้ความสามารถในการเลือกแหล่งข้อมูล และรู้วิธีการในการค้นหา หรือสามารถตรวจสอบข้อมูลและเปรียบเทียบข้อมูลจากหลายแหล่งจนข้อมูลมีความน่าเชื่อถือ ก่อนที่จะปฏิบัติพฤติกรรมนั้น ๆ (Nutbeam, 2008) ดังนั้นหากพนักงานมีความสามารถเข้าถึงแหล่งข้อมูลที่ต้องการได้หลายแหล่งอย่างเป็นประจำ จะส่งผลให้พนักงานเก็บขนขยะมีความรู้ ความเชื่อ ความตระหนัก ส่งผลให้มีพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานที่ดี เช่นเดียวกับการศึกษาพนักงานในสหรัฐอเมริกาของ Rauscher and Myers (2014) พบว่าการได้รับข้อมูล การเข้าถึงข้อมูลด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัยมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานของพนักงานวัยรุ่นในสหรัฐอเมริกา

3.2 การได้รับการฝึกอบรมด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานในทางบวก อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ($r = 0.18$) สอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งการอบรมเป็นแนวคิดในการป้องกันอุบัติเหตุที่ใช้เพื่อเสริมสร้างความปลอดภัยในการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยการอบรมเป็นการเพิ่มพูนความรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงาน เป็นวิธีการควบคุมอันตรายที่จะลดการสัมผัสอันตรายของพนักงาน เมื่อผู้ปฏิบัติงานได้รับการอบรมจนเกิดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานที่มากขึ้น จะทำให้เกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานได้อย่างถูกต้อง (เกียรติศักดิ์ บัตรสูงเนิน, 2557) ซึ่งการอบรมเป็นการเพิ่มความฉลาดทางสุขภาพของพนักงานเก็บขนขยะทำให้เกิดความตระหนักและมีการปรับเปลี่ยนทัศนคติในการป้องกันอุบัติเหตุได้อย่างถูกต้อง ดังนั้นการฝึกอบรมจึงมีความสำคัญในการป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงานที่เกิดจากกระบวนการส่วนบุคคลและความสามารถในการตัดสินใจใช้ข้อมูลประกอบการปฏิบัติพฤติกรรมที่ปลอดภัยในการทำงานได้ สอดคล้องกับการศึกษาของ

Rauschera and Myersa (2014) พบว่าพนักงานเก็บขยะที่ได้รับการอบรมเกี่ยวกับวิธีการปฏิบัติงานตามขั้นตอนความปลอดภัย มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงาน เช่นเดียวกับการศึกษาของ กัลป์ยานี โนอินทร์ และนิศากร ชื้อสาธุชน (2555) พบว่าพนักงานเก็บขยะที่ได้รับการอบรมเกี่ยวกับวิธีการปฏิบัติงาน ขั้นตอนการทำงานช่วยลดความเสี่ยงต่อพฤติกรรมความปลอดภัยจากการทำงานของพนักงานเก็บขยะได้

3.3 ความตระหนัkd้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r = 0.24$) สอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ เนื่องจากกระบวนการเกิดความตระหนักเป็นผลมาจากกระบวนการทางปัญญา กล่าวคือ เมื่อบุคคลได้รับการกระตุ้นจากสิ่งเร้า หรือรับสัมผัสจากสิ่งเร้าแล้วจะเกิดการรับรู้ ขึ้นต่อไปก็จะเข้าใจในสิ่งเร้า นั้น ทำให้เกิดความคิดรวบยอด และนำไปสู่การเรียนรู้ และมีความรู้ในสิ่งนั้น นำไปสู่การเกิดความตระหนักในที่สุด ซึ่งความรู้และความตระหนักต่างนำไปสู่การกระทำ หรือการแสดงพฤติกรรมของบุคคลต่อสิ่งเร้านั้น ๆ (Good, 1973) ความตระหนักจึงก่อให้เกิดแรงจูงใจที่จะปฏิบัติพฤติกรรมและเกิดความสามารถในการที่จะปฏิบัติพฤติกรรมที่ถูกต้อง และความตระหนักเป็นสาเหตุหนึ่งของการเกิดอุบัติเหตุ (สมจิรา อุดสาหะวงค์, 2559) หากพนักงานมีความตระหนัkd้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัยจะส่งผลให้เกิดอุบัติเหตุจากทำงานลดลง (Rauschera & Myersa, 2014) เช่นเดียวกับการศึกษาของ ปริญญา สุคอรณณ์ และวสุธิดา นุริตมนต์ (2561) พบว่าความตระหนักถึงความปลอดภัยด้านการปฏิบัติงานตามขั้นตอนความปลอดภัย การใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล ส่งผลให้พนักงานมีพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานสูงขึ้น

3.4 ความรู้ด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r = 0.24$) สอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งการให้ความรู้เป็นแนวคิดในการพัฒนาความฉลาดทางสุขภาพส่วนบุคคลเพื่อการมีพฤติกรรมทางสุขภาพที่ถูกต้อง ในการวิเคราะห์หรือเปรียบเทียบอย่างมีเหตุผล เกี่ยวกับแนวทางการปฏิบัติพฤติกรรมที่ถูกต้อง (Nutbeam, 2008) โดยการให้ความรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงาน เป็นวิธีการควบคุมอันตรายที่จะลดการสัมผัสอันตรายของพนักงาน เมื่อผู้ปฏิบัติงานมีความรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานที่มากขึ้น จะทำให้เกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานได้อย่างถูกต้อง (เกียรติศักดิ์ บัตรสูงเนิน, 2557) เช่นเดียวกับการศึกษาในพนักงานเก็บขยะ อำเภอบางละมุง ของ นพรัตน์ เทียงคำดี และคณะ (2558) พบว่าความรู้มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงาน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

3.5 ทักษะการตัดสินใจด้านอาชีพอนามัยและความปลอดภัย มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานของพนักงานเก็บขยะ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .001 ($r = 0.51$) สอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งทักษะการตัดสินใจ คือความสามารถในการกำหนดทางเลือกและปฏิเสธ/ หลีกเลียงหรือเลือกวิธีการปฏิบัติ โดยมีการใช้เหตุผลหรือวิเคราะห์ผลดี-ผลเสียเพื่อการปฏิเสธ/ หลีกเลียง พร้อมแสดงทางเลือกปฏิบัติที่ถูกต้อง (Nutbeam, 2008) หากพนักงานเก็บขยะมีทักษะการตัดสินใจที่ถูกต้อง จะสามารถช่วยลดความเสี่ยงต่อการเกิดพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานได้ สอดคล้องกับการศึกษาของ วิทยา จันทร์ทา (2559) พบว่าการตัดสินใจเลือกปฏิบัติเกี่ยวกับการดูแลตนเองมีผลต่อพฤติกรรมดูแลสุขภาพ ดังนั้น หากพนักงานเก็บขยะมีทักษะการตัดสินใจที่ถูกต้องจะนำมาซึ่งความปลอดภัยในการทำงาน

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากการศึกษาครั้งนี้ทำให้ทราบถึงพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงาน และความฉลาดทางอาชีพอนามัยของพนักงานเก็บขยะในเขตเทศบาลนคร อำเภอสรีราชา จังหวัดชลบุรี ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริมพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงาน ดังต่อไปนี้

1. สำนักงานสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม ฝ่ายรักษาความสะอาดและกำจัดมูลฝอย

1.1 ควรสนับสนุน ส่งเสริม เพิ่มช่องทางการเข้าถึงข้อมูลให้พนักงานเก็บขยะสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร ด้านอาชีพอนามัยและความปลอดภัยได้ง่ายและสะดวกขึ้น เพื่อเพิ่มความรู้ระดับความตระหนักด้านความปลอดภัยด้านวิธีการปฏิบัติงานตามขั้นตอนความปลอดภัยในการทำงาน พฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานด้านการใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล และพฤติกรรมด้านการดูแลตนเองเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดอุบัติเหตุทางช่องทางต่าง ๆ เช่น บอร์ดข่าวสารความปลอดภัยในการทำงานติดไว้ในสถานที่เก็บรถขยะ หรือจุดนัดพบในการเก็บอุปกรณ์และทำความสะอาดร่างกาย

1.2 สนับสนุนงบประมาณในการจัดเตรียมอุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลให้เพียงพอ โดยเฉพาะแว่นป้องกันตา (Goggle) ควรจัดแจกให้กับพนักงานเก็บขยะชุมชน/ คราวเรือนด้วย เนื่องจากพนักงานเก็บขยะจากครัวเรือนมีโอกาสโดนสารเคมีที่ปนมากับขยะชุมชนกระเด็นเข้าตาได้ และหากเกิดกรณีชำรุดเสียหาย พนักงานเก็บขยะสามารถเปลี่ยนได้ทันที

1.3 การจัดกิจกรรม ส่งเสริมทักษะการตัดสินใจ ด้วยกิจกรรมสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับสถานการณ์ที่ต้องตัดสินใจเมื่อปฏิบัติงานอยู่ในขณะนั้น ๆ เพื่อให้พนักงานเก็บขยะ มี

ความตระหนัก และพัฒนาการตัดสินใจที่ถูกต้อง ตลอดจนให้ความรู้เกี่ยวกับการดูแลตนเองเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดอุบัติเหตุ ๆ เช่น ด้านการจัดการความวิตกกังวล การพักผ่อนอย่างเพียงพอก่อนมาทำงาน และการไม่ดื่มสุราก่อนมาปฏิบัติงาน

2. พยาบาลเวชปฏิบัติชุมชนและทีมสุขภาพนำข้อมูลมาจัดบริการด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัยให้กับพนักงานได้อย่างเหมาะสม ได้แก่ การคัดกรองกลุ่มเสี่ยงโดยเฉพาะพนักงานที่มีอายุมาก หรือยังไม่ได้รับการอบรมก่อนออกปฏิบัติงาน เพื่อป้องกันการเกิดอุบัติเหตุจากการทำงานได้ ร่วมวิเคราะห์ปัจจัยเสี่ยงที่ก่อให้เกิดพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานของพนักงานเก็บขนขยะเพื่อหาแนวทางแก้ไข ร่วมกับหน่วยงาน หัวหน้างาน และพนักงาน และให้คำปรึกษากับพนักงานเก็บขนขยะที่ได้รับอุบัติเหตุจากการทำงานอย่างเหมาะสม ทั้งด้านการปฏิบัติงานและการรักษาพยาบาลเบื้องต้น

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำการวิจัยเชิงทำนาย โดยการนำตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานของพนักงานเก็บขนขยะ ได้แก่ การเข้าถึงข้อมูลด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย การได้รับการฝึกอบรมด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย ความตระหนักด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย ความรู้ด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย และทักษะการตัดสินใจด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัยมาศึกษา

2. ควรศึกษาพนักงานเก็บขนขยะในสังกัดหน่วยงานอื่น ๆ ได้แก่ สังกัดตำบล สังกัดเขต เทศบาล หรือบริษัทเก็บขยะเอกชน และเพิ่มตัวแปรด้านสภาพงาน เนื่องจากหน่วยงานมีการดูแลพื้นที่ที่แตกต่างกัน จึงทำให้มีสภาพงานที่แตกต่างกัน เพื่อให้ครอบคลุมกับพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงาน

3. ควรทำวิจัยเชิงทดลอง โดยการนำตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานของพนักงานเก็บขนขยะ เพื่อสร้างโปรแกรมการส่งเสริมความฉลาดทางอาชีวอนามัยในพนักงานเก็บขนขยะ และการเกิดพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานที่มากขึ้น ได้แก่ โปรแกรมการส่งเสริมทักษะการตัดสินใจส่วนบุคคล โดยเปรียบเทียบพฤติกรรมความปลอดภัยส่วนบุคคล ระดับความฉลาดทางอาชีวอนามัย เป็นต้น

บรรณานุกรม

- กรมควบคุมมลพิษ. (2547). *การจัดการขยะมูลฝอยชุมชนอย่างครบวงจร กระทรวง
ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม* (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กรมควบคุมมลพิษ. (2561). *รายงานสถานการณ์มลพิษของประเทศไทย ปี 2561*. กรุงเทพฯ: กระทรวง
ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม.
- กรมควบคุมมลพิษ. (2547). *การจัดการขยะมูลฝอยชุมชนอย่างครบวงจร กระทรวง
ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม* (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กรมอนามัย. (2561). *คู่มือพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม*. นนทบุรี:
โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กรมอนามัย. (2558). *คู่มือพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 สารานุกรมสำหรับประชาชน*.
กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม. (2560). *คู่มือวิธีการเก็บขนขยะมูลฝอยของพนักงานเก็บขนขยะ
เทศบาลตำบลบางพระ อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี*. ชลบุรี: กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม
เทศบาลตำบลบางพระ.
- กองสุขศึกษา. (2554). *ความฉลาดทางสุขภาพ*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์นิเวศธรรมดาการพิมพ์ (ประเทศ
ไทย).
- กองสุขศึกษา. (2561). *การเสริมสร้างและประเมินความรู้ด้านสุขภาพและพฤติกรรมสุขภาพ*.
กรุงเทพฯ: กระทรวงสาธารณสุข.
- กัมปนาท เบญจนาวี. (2561). *ชนชั้นเสียงในเมืองท่องเที่ยว: กรณีศึกษาพนักงานจัดเก็บขยะของ
เทศบาล*. *วารสารเศรษฐศาสตร์การเมืองบูรพา*, 6(1), 95-117.
- กัลยานี โนนินทร์ และนิศากร ชื้อสาธุชน. (2555). *ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกัน
โรคและการบาดเจ็บจากการเก็บขยะในช่วงน้ำท่วมของพนักงานเก็บขยะ: กรณีศึกษาใน
สำนักงานเขตแห่งหนึ่ง กรุงเทพมหานคร*. *วารสารการวิจัยและระบบสาธารณสุข*, 6(4), 513-
523.
- เกียรติศักดิ์ บัตรสูงเนิน. (2557). *อาชีวอนามัยและความปลอดภัยพื้นฐาน*. สำนักวิชาแพทยศาสตร์
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี.
- ชญาดา พูลศรี, ลักษณ์า เหล่าเกียรติ และเพ็ญศรี วัจนละญาณ. (2562). *ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อ
พฤติกรรมสุขภาพของพนักงานเก็บขยะสังกัดเทศบาลนครพิษณุโลก*. *วารสารการพยาบาล
และสุขภาพ*, 13(3), 1-12.

ชัยสิทธิ์ ทั่นศึก, ปิยะธิดา นาคะเกษียร และยุพา จิวพัฒนกุล. (2562). ผลของโปรแกรมการประยุกต์
ทฤษฎีแรงจูงใจในการป้องกันอุบัติเหตุต่อพฤติกรรม การป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงานของ
พนักงานเก็บขยะ ในจังหวัดนครปฐม. *วารสารการพยาบาลและการดูแลสุขภาพ*, 37(1), 32-
41.

ณัฐพงศ์ ปานศิริ. (2558). *การศึกษาพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานของเจ้าหน้าที่ความ
ปลอดภัยในการทำงานระดับวิชาชีพ ในโรงงานอุตสาหกรรม เขตจังหวัดสุราษฎร์ธานี.
วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารธุรกิจ, บัณฑิตวิทยาลัย,
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.*

ทัศนาศ นุญทอง, สุปราณี อัทธเสรี และนันทมน ศิริกุล. (2550). บทบาทของพยาบาลเวชปฏิบัติชุมชน
ต่อการรักษาโรคเบื้องต้นในหารให้บริการสุขภาพในระดับปฐมภูมิ. *วารสารสภาการ
พยาบาล*, 22(4), 24-37.

ทรัพย์สตรี แสนทวีสุข. (2550). *พฤติกรรมความปลอดภัยในการปฏิบัติงานกับสารเคมีของพนักงานใน
อุตสาหกรรมผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ จังหวัดชลบุรี. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาประชากรศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.*

เทศบาลนครแหลมฉบัง. (2562). *งานกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล*. ชลบุรี: สำนักงานสาธารณสุขและ
สิ่งแวดล้อม.

ธันนารี เจนวิถิ และกาญจนา นาละพินธุ. (2562). ปัญหาสุขภาพของพนักงานเก็บขนขยะขององค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ พ.ศ. 2560. *วารสารวิชาการ สคร. 9*,
25(2), 16-25.

นพรัตน์ เทียงคำดี, ฉันทนา จันทวงศ์ และพรนภา หอมสินธุ์. (2558). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรม
การป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงานของพนักงานเก็บขยะ อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี.
วารสารพยาบาลสาธารณสุข, 29(1), 43-55.

นราทิพย์ รักษ์เดช, ศิรินารถ เทียนขุนทด, สุภาวิณี อินวาทย์, อรินทร์ทร น้อยคงคา, อรวรรณ คุณสนอง
และอาภาภรณ์ นุสสถาพร. (2561). การปกป้องสุขภาพอันตรายและอาการไม่สุขสบายจาก
การทำงานของพนักงานเก็บขยะ อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ. *การประชุมสัมมนา
วิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ เครือข่ายบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยภาคเหนือ
ครั้งที่ 16 และการประชุมวิชาการระดับชาติ มหาวิทยาลัยเพชรบูรณ์ ครั้งที่ 3* (หน้า 1531-
1540). เพชรบูรณ์.

นริศรา เลิศพรสวรรค์, ชวพนพรรณ จันทร์ประสิทธิ์ และธานี แก้วธรรมานุกุล. (2560). ปัจจัยคุกคาม
สุขภาพจากการทำงานและภาวะสุขภาพตามความเครียดของพนักงานเก็บขยะ. *พยาบาลสาร*,

44(2), 138-150.

ปริญญา สุคอารมณ์ และวสุธิตา นุริตมนต์. (2561). ความตระหนักถึงความปลอดภัยในการทำงาน
ส่งผลต่อพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานของพนักงานระดับปฏิบัติการบริษัทในเครือ
โพลิโพล จำกัด. *วารสารวไลยอลงกรณ์ปริทัศน์ (มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์)*, 8(3), 114-
125.

บุญใจ ศรีสถิตย์นรากร. (2553). *ระเบียบวิธีการวิจัยทางพยาบาลศาสตร์*. กรุงเทพฯ: ยูแอนด์ไออินเตอร์
มีเดีย.

พิรพงษ์ จันทราเทพ และสุนิสา ชายเกลี้ยง. (2553). พฤติกรรมการป้องกันอันตรายจากการปฏิบัติงาน
ของพนักงานเก็บขนมูลฝอยของเทศบาลในเขตอำเภอตากกลาง จังหวัดหนองบัวลำภู. *วารสาร
เพื่อคุณภาพที่ดีของชีวิต*, 20(1), 37-44.

เฟื่องฟ้า รัตนาคนहुตานนท์ และนาตยา ดวงประทุม. (2562). การสนับสนุนทางสังคมกับพฤติกรรม
การป้องกันโรคและอุบัติเหตุจากการทำงานของพนักงานเก็บขยะในอำเภอบางปะอิน
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์*,
5(2), 220-233.

กมล ดรุธ และประกันชัย ไกรรัตน์. (2562). ปัจจัยความรอบรู้ด้านสุขภาพที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรม
สุขภาพของประชาชน จังหวัดบึงกาฬ. *วารสารวิชาการ กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ*, 15(3),
71-82.

ยุวดี งามสงัด, รุ่งรัตน์ ศรีสุริยเวศน์ และพรนภา หอมสินธุ์. (2562). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความรอบรู้
ด้านสุขภาพเพื่อการป้องกันการตั้งครรภ์ในนักเรียนวัยรุ่นหญิงจังหวัดศรีสะเกษ. *วารสาร
สาธารณสุขมหาวิทยาลัยบูรพา*, 14(12), 37-50.

ราชบัณฑิตสถาน. (2525). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตสถาน พ.ศ. 2525*. กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.
วรรณันท์ นามเทพ, พิมพ์พรรณ ศิลปสุวรรณ และดุสิต สุจิรารัตน์. (2561). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อ
ความรอบรู้เรื่องสุขภาพและความปลอดภัยในการทำงานของแรงงานข้ามชาติที่ปฏิบัติงาน
ในโรงงานอุตสาหกรรม จังหวัดระยอง. *วารสารพยาบาลสาธารณสุข*, 32(3), 115-132.

วิเชียร เกตุสิงห์. (2538). *หลักการสร้างและวิเคราะห์เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนา
พานิช.

วิทยา จันท์ท่า. (2559). *ความฉลาดทางสุขภาพด้านพฤติกรรม การดูแลตนเองกับการควบคุมระดับ
น้ำตาลในเลือดของผู้ป่วยโรคเบาหวานชนิดที่ 2 จังหวัดชัยนาท*. วิทยานิพนธ์สาธารณสุขศา
สตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสาธารณสุขศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ศิริพรรณ ศิริสุกถ. (2554). *ภาวะสุขภาพของพนักงานเก็บขยะ: กรณีศึกษาเทศบาลในจังหวัดนครปฐม*.

วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต, สาขาวิชาวิทยาศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ศิริวรรณ ชอบธรรมสกุล. (2562). ความสัมพันธ์ระหว่างความรอบรู้ด้านสุขภาพกับพฤติกรรมการป้องกันโรคอ้วนของนักศึกษาปริญญาตรีในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล. *วารสารสหวิทยาการวิจัย*, 8(1), 116-123.

ศุภวรรณ รัตนภิรมย์. (2559). พฤติกรรมป้องกันอุบัติเหตุในการปฏิบัติงานของพนักงานระดับปฏิบัติการกลุ่มบริษัทบีเอสเอฟในประเทศไทย. *วารสารความปลอดภัยและสุขภาพ*, 9(34), 6-19.

สมจิรา อุตสาหกรรมวงศ์. (2559). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมป้องกันอุบัติเหตุของพนักงานจัดเก็บขยะในเขตอำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม. วิทยานิพนธ์สาขารัฐศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาสาขารัฐศาสตร, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเกริก.

สมชายวรกิจเกษมสกุล. (2554). *ระเบียบวิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์ และสังคมศาสตร์*. อุดรธานี: อักษรศิลป์ การพิมพ์.

สิทธิชัย ใจงาน และวารภรณ์ พันธุ์ศิริ. (2562). พฤติกรรมและความรู้ความปลอดภัยในการทำงานของพนักงานเก็บขนมูลฝอย วิทยาลัยเกษตรเทศบาลนครอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี. *วารสารวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี*, 21(1), 46-55.

สุภาณี จันทร์ศิริ, สิทธิชัย ใจงาน และชัญวรรณ คำใส. (2561). พฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานของคณงานและการประเมินความเสี่ยง ด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัยกรณีศึกษาร้านรับซื้อของเก่า ในตำบลแสนสุข อำเภวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี. *วารสารวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี*, 20(2), 116-126.

เสาวนีย์ เผ่าเมือง. (2554). *พฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานของพนักงานฝ่ายผลิต บริษัทซีทีเอส อิเล็กทรอนิกส์ คอร์ปอเรชั่น*. งานนิพนธ์บริการธุรกิจมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการจัดการวิศวกรรมธุรกิจ, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.

อรุณี หล้าเขียว และทวิวรรณ ชาลีเครือ. (2558). ความฉลาดด้านสุขภาพและปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการรับประทานยาในผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูง โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านเปียงหลวง จังหวัดเชียงใหม่. *วารสารบทความกลุ่มวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. การประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 6* (หน้า 635-649).

Cointreau, S. (2006). *Occupational and Environmental Health Issues of Solid Waste Management: Special Emphasis on Middle- and Lower-Income Countries*. Washington, USA. The International Bank for Reconstruction and Development/The World Bank.

- Good, C. V. (1973). *Dictionary of Education* (3rd ed.). New York: McGraw-Hill.
- Heinrich, H. W. (1980). *Industrial Accident Prevention: A Scientific Approach*. New York & London: McGraw-Hill Book.
- Jayakrishnan, T., Jeeja, M. C., & Bhaskar, R. (2013). Occupational health problems of municipal solid waste management workers in India. *International Journal of Environmental Health Engineering*, 2(1), 42.
- Lee, J. M., & Lee, E. J. (2013). Factors influencing level of Health Literacy of Migrant Workers in Korea. *Journal of Korean Academy of Fundamentals of Nursing*, 20(3), 269-277.
- Lemeshow, S. L., Hosmer, J. R., & Lwanga, K. (1990). Adequacy of sample size in health studies. *Biometrical Journal*, 33(4).
- Mangkau, H. Y. (2019). Current health disease among solid waste management workers: A case study in Malaysia. *IEOM Society International: Proceedings of the International Conference on Industrial Engineering and Operations Management Bangkok, Thailand, March 5-7* (pp. 3331-3340).
- Nutbeam, D. (2008). The evolving concept of health literacy. *Social Science & Medicine*, 67(12), 2072-2078.
- Polit, D. F., & Beck, C. T. (2012). Generating and assessing evidence for nursing practice. *Nursing Journal*, 5(9).
- Rauscher, M., & Myers, C. R. (2014). Occupational health literacy and work-related injury among US adolescents. *International Journal of Injury Control and Safety Promotion*, 21(1), 81-89.
- Schriftenreihe, P. K., & Boden, E. (1999). Health hazard to waste management workers in Denmark. *Pubmed*, 104(8), 563.
- Wilbur Schramm. (1969). The Mass Media as Source of Public Affairs, Science and Health Knowledge. *Public Opinion Quarterly*, 33, 3-26
- Wishwaste. (2015). *Health and Hazardous Substances in Waste and Recycling*. Crown copyright 2014.: Waste Industry Safety and Health Forum.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ
รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจแบบสอบถาม

1. รองศาสตราจารย์ ดร.สุวรรณ จันทร์ประเสริฐ กลุ่มวิชาการพยาบาลชุมชน
คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ยุวดี ลีถันนาวิระ กลุ่มวิชาการพยาบาลชุมชน
คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทะนงศักดิ์ ยิ่งรัตนสุข ภาควิชาสุขศาสตร์อุตสาหกรรมและความ
ปลอดภัย คณะสาธารณสุขศาสตร์
มหาวิทยาลัยบูรพา
4. รองศาสตราจารย์ ดร.จุฑามาศ แหนจอน ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาประยุกต์
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
5. คุณจันทร์ทิพย์ อินทวงศ์ หัวหน้างานอาชีวอนามัยและเวชศาสตร์
สิ่งแวดล้อม กลุ่มงานอาชีวเวชกรรม
โรงพยาบาลระยอง

ภาคผนวก ข

ใบยินยอมการเข้าร่วมการวิจัย

ที่ ๐๗๒/๒๕๖๓

เอกสารรับรองผลการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์
มหาวิทยาลัยบูรพา

คณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยบูรพา ได้พิจารณาโครงการวิจัย

รหัสโครงการวิจัย : G-HS 087/2563

โครงการวิจัยเรื่อง : ความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอาชีพอนามัยกับพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงาน
ของพนักงานเก็บขยะในเขตเทศบาลนคร อำเภอสรีราชา จังหวัดชลบุรี

หัวหน้าโครงการวิจัย : นางสาวพนิตนันท์ แซ่ลิ้ม

หน่วยงานที่สังกัด : นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะพยาบาลศาสตร์

คณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยบูรพา ได้พิจารณาแล้วเห็นว่า โครงการวิจัยดังกล่าวเป็นไปตามหลักการของจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ โดยที่ผู้วิจัยเคารพสิทธิและศักดิ์ศรีในความเป็นมนุษย์ ไม่มีการล่วงละเมิดสิทธิ สวัสดิภาพ และไม่ก่อให้เกิดภัยอันตรายแก่ตัวอย่างการวิจัยและผู้เข้าร่วมโครงการวิจัย

จึงเห็นสมควรให้ดำเนินการวิจัยในขอบข่ายของ โครงการวิจัยที่เสนอได้ (ดูตามเอกสารตรวจสอบ)

๑. แบบเสนอเพื่อขอรับการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์	ฉบับที่ ๒ วันที่ ๒๖ เดือน ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๓
๒. เอกสารโครงการวิจัยฉบับภาษาไทย	ฉบับที่ ๑ วันที่ ๑ เดือน ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๓
๓. เอกสารชี้แจงผู้เข้าร่วมโครงการวิจัย	ฉบับที่ ๑ วันที่ ๑ เดือน ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๓
๔. เอกสารแสดงความยินยอมของผู้เข้าร่วมโครงการวิจัย	ฉบับที่ ๒ วันที่ ๒๖ เดือน ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๓
๕. เอกสารแสดงรายละเอียดเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยซึ่งผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิแล้ว หรือชุดที่ใช้เก็บข้อมูลจริงจากผู้เข้าร่วมโครงการวิจัย	ฉบับที่ ๒ วันที่ ๒๖ เดือน ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๓
๖. เอกสารอื่น ๆ (ถ้ามี)	ฉบับที่ - วันที่ - เดือน - พ.ศ. -

วันที่รับรอง : วันที่ ๘ เดือน พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๓

วันที่หมดอายุ : วันที่ ๗ เดือน พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๔

ลงนาม

Jav

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ แพทย์หญิงมร. แยมประทุม)

ประธานคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยบูรพา

สำหรับโครงการวิจัย ระดับบัณฑิตศึกษา และระดับปริญญาตรี

ชุดที่ ๓ (กลุ่มคลินิก/ วิทยาศาสตร์สุขภาพ/ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี)

**เอกสารแสดงความยินยอม
ของผู้เข้าร่วมโครงการวิจัย (Consent Form)**

(สำนักงานคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมในมนุษย์ มหาวิทยาลัยบูรพา เป็นผู้ออกรหัสโครงการวิจัย)
โครงการวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์กับพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงาน ของพนักงานเก็บขนขยะในเขตเทศบาลนคร อำเภอสรีราชา จังหวัดชลบุรี
ให้คำยินยอม วันที่ เดือน พ.ศ.

ก่อนที่จะลงนามในเอกสารแสดงความยินยอมของผู้เข้าร่วมโครงการวิจัยนี้ ข้าพเจ้าได้รับการอธิบายถึงวัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย วิธีการวิจัย และรายละเอียดต่างๆ ตามที่ระบุในเอกสารข้อมูลสำหรับผู้เข้าร่วมโครงการวิจัย ซึ่งผู้วิจัยได้ให้ไว้แก่ข้าพเจ้า และข้าพเจ้าเข้าใจคำอธิบายดังกล่าวครบถ้วนเป็นอย่างดีแล้ว และผู้วิจัยรับรองว่าจะตอบคำถามต่างๆ ที่ข้าพเจ้าสงสัยเกี่ยวกับการวิจัยนี้ด้วยความเต็มใจ และไม่ปิดบังซ่อนเร้นจนข้าพเจ้าพอใจ

ข้าพเจ้าเข้าร่วมโครงการวิจัยนี้ด้วยความสมัครใจ และมีสิทธิ์ที่จะบอกเลิกการเข้าร่วมโครงการวิจัยนี้เมื่อใดก็ได้ การบอกเลิกการเข้าร่วมการวิจัยนั้นไม่มีผลกระทบต่อการใช้บริการการรักษาพยาบาล และผลประโยชน์ที่พึงจะได้รับของข้าพเจ้าแต่อย่างใด

ผู้วิจัยรับรองว่าจะเก็บข้อมูลเกี่ยวกับตัวข้าพเจ้าเป็นความลับ จะเปิดเผยได้เฉพาะในส่วนที่เป็นสรุปผลการวิจัย การเปิดเผยข้อมูลของข้าพเจ้าต่อหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องต้องได้รับอนุญาตจากข้าพเจ้า

ข้าพเจ้าได้อ่านข้อความข้างต้นแล้วมีความเข้าใจดีทุกประการ และได้ลงนามในเอกสารแสดงความยินยอมนี้ด้วยความเต็มใจ

ลงนาม	...ผู้ยินยอม
()
ลงนาม ...	พยาน
(.	.)

เอกสารชี้แจงผู้เข้าร่วมโครงการวิจัย
(Participant Information Sheet)

(สำนักงานคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมในมนุษย์ มหาวิทยาลัยบูรพา เป็นผู้ออกรหัสโครงการวิจัย)
โครงการวิจัยเรื่อง : ความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอาชีวอนามัยกับพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงาน ของพนักงานเก็บขยะในเขตเทศบาลนคร อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี
เรียน ผู้ร่วมโครงการวิจัย

ข้าพเจ้า นางสาวพนิดนันท์ แซ่ลิ้ม นิสิตพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลเวชปฏิบัติชุมชน คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ขอเรียนเชิญท่านเข้าร่วมโครงการวิจัยเรื่อง “ความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอาชีวอนามัยกับพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงาน ของพนักงานเก็บขยะในเขตเทศบาลนคร อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี” ก่อนที่ท่านจะตกลงเข้าร่วมการวิจัยนี้ ข้าพเจ้าขอเรียนให้ท่านทราบรายละเอียดของโครงการวิจัย ดังรายละเอียดต่อไปนี้

โครงการวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานของพนักงานเก็บขยะ และเพื่อศึกษาความฉลาดทางอาชีวอนามัยรายด้าน ได้แก่ ด้านที่ 1 การเข้าถึงข้อมูลด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย ด้านที่ 2 การได้รับการฝึกอบรมด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย ด้านที่ 3 ความตระหนักด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย ด้านที่ 4 ความรู้ด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย และด้านที่ 5 ทักษะการตัดสินใจด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานของพนักงานเก็บขยะในเขตเทศบาลนคร อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี

หากท่านตกลงเข้าร่วมการวิจัยนี้ สิ่งที่ท่านจะต้องปฏิบัติ คือ รับฟังคำชี้แจงเกี่ยวกับงานวิจัย และหากท่านตัดสินใจเข้าร่วมในงานวิจัยนี้แล้ว ข้าพเจ้าจะขอให้ท่านลงนามในใบยินยอมเข้าร่วมการวิจัย ก่อนที่จะเริ่มตอบแบบสอบถามเพื่อทำการเก็บข้อมูลวิจัย ท่านต้องตอบแบบสอบถามที่ประกอบด้วย 3 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล จำนวน 8 ข้อ ส่วนที่ 2 พฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงาน จำนวน 14 ข้อ และส่วนที่ 3 ความฉลาดทางอาชีวอนามัยของพนักงานเก็บขยะ แบ่งออกเป็น 5 ด้าน จำนวน 47 ข้อ โดยข้าพเจ้าจะจัดสถานที่ให้ท่านตอบแบบสอบถามอย่างอิสระ โดยใช้เวลา 30-40 นาที โดยท่านสามารถสอบถามรายละเอียดในแบบสอบถามได้ และข้าพเจ้าอธิบายรายละเอียดนั้นแก่ท่าน และให้ท่านได้คิด พิจารณาในการตอบแบบสอบถามด้วยตนเอง

ผลของการวิจัยนี้เป็นประโยชน์กับท่านทางตรง ทำให้ทราบถึงความฉลาดทางอาชีวอนามัยรายด้าน และพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงาน ตลอดจนความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอาชีวอนามัยรายด้านกับพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงาน ประโยชน์ทางอ้อมคือ สามารถเป็นข้อมูลให้กับทางหน่วยงานเทศบาลที่รับผิดชอบใช้จัดกิจกรรมหรือโปรแกรมเพื่อพัฒนาความฉลาดทางอาชีวอนามัยในการป้องกันอุบัติเหตุที่อาจเกิดขึ้นจากการเก็บขยะ ได้และแนวทางในการวิจัยครั้งต่อไปเกี่ยวกับโปรแกรมการส่งเสริมความฉลาดทาง อาชีวอนามัยในการป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงานในระดับที่สูงขึ้น

การเข้าร่วมการวิจัยของท่านครั้งนี้เป็นไปด้วยความสมัครใจ ท่านอาจปฏิเสธที่จะเข้าร่วมหรือสามารถถอนตัวออกจากการเป็นผู้เข้าร่วมโครงการวิจัยได้ตลอดเวลาโดยไม่มีผลกระทบต่อสิทธิประการใด ๆ ที่ผู้เข้าร่วมโครงการวิจัยพึงได้รับ โดยไม่ต้องแจ้งให้ข้าพเจ้าทราบล่วงหน้า

ทั้งนี้ข้อมูลส่วนบุคคลและข้อมูลแบบสัมภาษณ์ต่าง ๆ ของท่านจะถูกเก็บรักษาไว้เป็นความลับ โดยใช้รหัสตัวเลขแทนการระบุชื่อ การรายงานและเผยแพร่ผลการวิจัยจะเป็นภาพรวม ทั้งนี้ข้อมูลจะถูกเก็บไว้ในเครื่องคอมพิวเตอร์ที่มีรหัสผ่านของคณะผู้วิจัยเท่านั้น จะไม่มีการเปิดเผยข้อมูลส่วนตัวของผู้เข้าร่วมการวิจัยสู่สาธารณชน ส่วนเอกสารต่าง ๆ จะถูกเก็บในตู้เอกสารที่ใส่กุญแจไว้เป็นเวลา 1 ปี หลังการเผยแพร่แล้วข้อมูลเหล่านี้จะถูกทำลาย

หากท่านมีคำถามหรือข้อสงสัยประการใดสามารถติดต่อข้าพเจ้า นางสาวพนิดนันท์ แซ่ลิ้ม คณะพยาบาลศาสตร์ สาขาวิชาการพยาบาลเวชปฏิบัติชุมชน มหาวิทยาลัยบูรพา โทรศัพท์มือถือหมายเลข 08-1736-5675 ข้าพเจ้ายินดีตอบคำถาม และข้อสงสัยของท่านทุกเมื่อ และหากผู้วิจัยไม่ปฏิบัติตามที่ได้ชี้แจงไว้ในเอกสารชี้แจงผู้เข้าร่วมโครงการวิจัย สามารถแจ้งมายังคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยบูรพา กองบริหารการวิจัยและนวัตกรรม หมายเลขโทรศัพท์ 038-102-620

เมื่อท่านพิจารณาแล้วเห็นสมควรเข้าร่วมในการวิจัยนี้ ขอความกรุณาลงนามในเอกสารแสดงความยินยอมร่วมโครงการที่แนบมาด้วย และขอขอบพระคุณในความร่วมมือของท่านมา ณ ที่นี้

ภาคผนวก ค
แบบสอบถาม

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอาชีพอนามัยกับพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงาน
ของพนักงานเก็บขยะในเขตเทศบาลนคร อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี

คำชี้แจง

แบบสอบถามนี้เป็นส่วนหนึ่งของการทำวิทยานิพนธ์ในหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลเวชปฏิบัติชุมชน มหาวิทยาลัยบูรพา ผลการวิจัยที่ได้ในครั้งนี้จะทำให้ทราบถึงความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอาชีพอนามัยกับพฤติกรรมป้องกันความปลอดภัยในการทำงานของพนักงานเก็บขยะ ขอความกรุณาท่านตอบแบบสอบถามฉบับนี้ตามความคิดเห็นและตรงความเป็นจริงมากที่สุด โดยตอบให้ครบทุกข้อ ข้อมูลที่ตอบทั้งหมดถือเป็นความลับ โดยจะนำผลไปวิเคราะห์ในภาพรวมและนำเสนอในเชิงวิชาการเท่านั้นซึ่งจะไม่มีผลกระทบใด ๆ ต่อตัวท่านทั้งสิ้น

แบบสอบถามฉบับนี้ ประกอบไปด้วย 3 ส่วน

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล จำนวน 8 ข้อ

ส่วนที่ 2 พฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงาน จำนวน 14 ข้อ

ส่วนที่ 3 ความฉลาดทางอาชีพอนามัยของพนักงานเก็บขยะ แบ่งออกเป็น 5 ด้าน

ด้านที่ 1 การเข้าถึงข้อมูลด้านอาชีพอนามัยและความปลอดภัย จำนวน 12 ข้อ

ด้านที่ 2 การได้รับการฝึกอบรมด้านอาชีพอนามัยและความปลอดภัย จำนวน 4 ข้อ

ด้านที่ 3 ความตระหนักรู้ด้านอาชีพอนามัยและความปลอดภัย จำนวน 11 ข้อ

ด้านที่ 4 ความรู้ด้านอาชีพอนามัยและความปลอดภัย จำนวน 12 ข้อ

ด้านที่ 5 ทักษะการตัดสินใจด้านอาชีพอนามัยและความปลอดภัย จำนวน 5 ข้อ

การวิจัยครั้งนี้สำเร็จได้ด้วยความช่วยเหลือของท่าน ผู้วิจัยขอขอบคุณในความร่วมมือของท่านในครั้งนี้

พนิตนันท์ แซ่ลิ้ม

นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการพยาบาลเวชปฏิบัติชุมชน

คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างหรือกรอกคำตอบให้ชัดเจนตามความเป็นจริงของท่านมากที่สุด

1. เพศ

- () ชาย () หญิง

2. อายุปี (หากมีเศษจำนวนเดือนมากกว่า 6 เดือนขึ้นไปให้ปัดขึ้นเป็น 1 ปี)

3. ท่านจบการศึกษาในระดับชั้นใด

- () ไม่ได้เรียน
 () ระดับประถมศึกษา
 () ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น
 () ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า (ปวช.)
 () ระดับอนุปริญญาหรือเทียบเท่า (ปวส.)
 () ระดับปริญญาตรีขึ้นไป

4. ท่านทำงานในตำแหน่งพนักงานเก็บขยะทั้งหมดที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบันเป็นระยะเวลาปี.....เดือน

5. ท่านเคยประสบอุบัติเหตุ **ทุกประเภท** จากการทำงานเก็บขยะ ในรอบ 1 ปีที่ผ่านมาหรือไม่

- () ไม่เคย (ข้ามไปตอบข้อ 7)
 () เคย (โปรดระบุจำนวนครั้งที่ได้รับอุบัติเหตุ) ครั้ง
 โปรดระบุอุบัติเหตุที่ท่านได้รับ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- () วัตถุบาด/ ทิ่มแทง () วัตถุหล่นทับ
 () วัตถุกระเด็นเข้าตา () หกล้ม ลื่นล้ม
 () รถเฉี่ยว/ ชน () อื่น ๆ (ระบุ).....

6. ในรอบ 1 ปีที่ผ่านมา ท่านเคยได้รับอุบัติเหตุจากการเก็บขยะขั้นรุนแรงจนถึงต้องหยุดงานหรือไม่

- () ไม่เคย
 () เคย โปรดระบุอุบัติเหตุที่ท่านได้รับขั้นรุนแรงจนถึงต้องหยุดงาน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
 () วัตถุบาด/ ทิ่มแทง () วัตถุหล่นทับ
 () วัตถุกระเด็นเข้าตา () หกล้ม ลื่นล้ม
 () รถเฉี่ยว/ ชน () อื่น ๆ (ระบุ).....

7. ท่านทำงานวันละ.....ชั่วโมง (รวมงานล่วงเวลาค้วย)

ท่านทำงานสัปดาห์ละวัน

8. ท่านทำงาน ตั้งแต่เวลา น. ถึงเวลา.....น.

และ ตั้งแต่เวลา น. ถึงเวลา.....น.

ส่วนที่ 2 พฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงาน

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้ต้องการทราบถึงการทำงานของท่านขณะเก็บขนขยะ ในรอบ 1 เดือนที่

ผ่านมา กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับกรปฏิบัติงานของท่านมากที่สุด

โดยมีเกณฑ์เลือกตอบ ดังนี้

ปฏิบัติทุกครั้ง หมายถึง ท่านปฏิบัติตามข้อความนั้นในระดับมากที่สุด
(มากกว่าร้อยละ 80 ของการปฏิบัติ)

ปฏิบัติบ่อยครั้ง หมายถึง ท่านปฏิบัติตามข้อความนั้นในระดับมาก
(ร้อยละ 60 ถึง 80 ของการปฏิบัติ)

ปฏิบัติบางครั้ง หมายถึง ท่านปฏิบัติตามข้อความนั้นในระดับน้อย
(ร้อยละ 40 ถึง 60 ของการปฏิบัติ)

ไม่เคยปฏิบัติ หมายถึง ท่านปฏิบัติตามข้อความนั้นในระดับน้อยที่สุด
(น้อยกว่าร้อยละ 40 ของการปฏิบัติ)

ข้อที่	ข้อความ	ระดับความถี่ในการปฏิบัติ			
		ทุก ครั้ง (4)	บ่อย ครั้ง (3)	บาง ครั้ง (2)	ไม่ เคย (1)
1	ท่านใช้เข็มหรือหยิบด้วยถุงมืออย่างหนา หากมีขยะตก หล่นลงพื้น				
2				
3	ท่านไม่ห้อยโหนไปกับรถขยะขณะรถวิ่ง				
4	ท่านจะยกหรือโยนขยะในบริเวณที่พื้นไม่ลื่น				
5				
6	ขณะเก็บขนขยะท่านสวมรองเท้าบูต				
7	ท่านตรวจสอบสภาพของรองเท้าบูต ถุงมืออย่าง สม่ำกัน				

ข้อที่	ข้อความ	ระดับความถี่ในการปฏิบัติ			
		ทุก ครั้ง (4)	บ่อย ครั้ง (3)	บาง ครั้ง (2)	ไม่ เคย (1)
	เบื่อน และแว่นตาที่มีกรอบด้านข้าง ภายหลังจากการใช้งาน				
8				
9	ท่านสวมใส่ผ้ากันเปื้อนขณะเก็บขนขยะเปียก				
10				
11				
12	ท่านจะขอหยุดเก็บขนขยะเมื่อมีอาการไม่สบาย เช่น ปวดหัว ตัวร้อน หรือปวดหลัง				
13				
14	ท่านไม่ดื่มสุราก่อนเข้างาน ขณะทำงานหรือช่วงพัก				

ส่วนที่ 3 ความฉลาดทางอาชีวนามัยของพนักงานเก็บขยะ แบ่งออกเป็น 5 ด้าน

ด้านที่ 1 การเข้าถึงข้อมูลด้านอาชีวนามัยและความปลอดภัย

คำชี้แจง โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับความถี่ในการค้นหาข้อมูลและ/หรือตรวจสอบข้อมูลของท่านมากที่สุด

โดยมีเกณฑ์เลือกตอบ ดังนี้

ทุกครั้ง	หมายถึง	ท่านค้นหาข้อมูล และ/หรือตรวจสอบข้อมูลจากแหล่งข้อมูลทั้งในและนอกสถานที่ทำงานได้ทุกครั้งเมื่อท่านต้องการ
บางครั้ง	หมายถึง	ท่านค้นหาข้อมูล และ/หรือตรวจสอบข้อมูลจากแหล่งข้อมูลทั้งในและนอกสถานที่ทำงานได้บางครั้งเมื่อท่านต้องการ
นาน ๆ ครั้ง	หมายถึง	ท่านค้นหาข้อมูล และ/หรือตรวจสอบข้อมูลจากแหล่งข้อมูลทั้งในและนอกสถานที่ทำงานได้นาน ๆ ครั้งเมื่อท่านต้องการ
ไม่เคยเลย	หมายถึง	เมื่อท่านต้องการข้อมูล ท่านไม่เคยค้นหาข้อมูล และ/หรือตรวจสอบข้อมูลจากแหล่งข้อมูลทั้งในและนอกสถานที่ทำงานเลย

ข้อที่	ข้อความ	ความถี่ในการเข้าถึงข้อมูล			
		ทุกครั้ง (3)	บางครั้ง (2)	นาน ๆ ครั้ง (1)	ไม่เคยเลย (0)
1.	เมื่อต้องการข้อมูลเกี่ยวกับวิธีการเก็บขยะที่ถูกต้อง ท่านสามารถค้นหาได้จากหัวหน้างาน เพื่อนร่วมงาน หรือคู่มือปฏิบัติงาน				
2.				
3.				
4.				

ข้อที่	ข้อความ	ความถี่ในการเข้าถึงข้อมูล			
		ทุก ครั้ง (3)	บาง ครั้ง (2)	นาน ๆ ครั้ง (1)	ไม่เคย เลย (0)
5	ท่านเปรียบเทียบข้อมูลเกี่ยวกับวิธีการเก็บขนขยะอย่างปลอดภัยจากหลายแหล่ง ได้แก่ หัวหน้างาน เพื่อนร่วมงาน กลุ่มปฏิบัติงาน หรือสื่ออินเทอร์เน็ตต่าง ๆ เพื่อยืนยันความเข้าใจที่ถูกต้องของตนเอง				
6.				
7.	เมื่อต้องการข้อมูลเกี่ยวกับวิธีการตรวจสภาพความพร้อมใช้ของแว่นตาที่มีกรอบข้าง ดุมมียางหนา ผ้ากันเปื้อน และรองเท้าบูต ท่านสามารถค้นหาได้จากสื่ออินเทอร์เน็ตต่าง ๆ				
8.				
9.				
10.				
11.	ท่านเปรียบเทียบข้อมูลเกี่ยวกับการดูแลตนเองได้จากหลายแหล่ง ได้แก่ หัวหน้างาน เพื่อนร่วมงาน กลุ่มปฏิบัติงาน และสื่ออินเทอร์เน็ตต่าง ๆ เพื่อยืนยันความเข้าใจที่ถูกต้องของตนเอง				
12.				

ด้านที่ 2 การได้รับการฝึกอบรมด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้ต้องการทราบว่า ในรอบ 1 ปีที่ผ่านมา ท่านเคยได้รับคำชี้แจง คำแนะนำ ด้วยวิธีการประชุม อบรม หรือการสัมมนาซึ่งจัดขึ้น โดยหน่วยงานและเจ้าหน้าที่สาธารณสุขที่เกี่ยวข้อง ในเรื่องความปลอดภัยในการทำงานต่อไปนี้หรือไม่ โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับความเป็นจริงของท่านมากที่สุด

ข้อ ที่	เรื่องที่เกี่ยวข้องกับ	การได้รับการอบรม	
		เคยได้รับ (โปรดระบุจำนวน ครั้ง) (1)	ไม่เคยได้รับ (0)
1	วิธีการเก็บขยะตามขั้นตอนความปลอดภัย	จำนวน.....ครั้ง	
2	การแต่งกายที่ถูกต้องในการเก็บขยะ	จำนวน.....ครั้ง	
3	การตรวจสอบสภาพความพร้อมใช้และการ เลือกสวมใส่อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วน บุคคล ได้แก่ ถุงมือ แวนตา รองเท้าบู๊ต และ ผ้ายางกันเปื้อนได้ถูกต้อง เหมาะสมกับความ เสี่ยงในการเก็บขยะ	จำนวน.....ครั้ง	
4	การดูแลตนเองเพื่อป้องกัน ไม่ให้เกิดอุบัติเหตุ ขณะทำงานเก็บขยะ	จำนวน.....ครั้ง	

ด้านที่ 3 ความตระหนักรู้ด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้ต้องการทราบถึงความเห็นด้วยเกี่ยวกับความปลอดภัยในการทำงาน โปรด
ใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความเห็นของท่านและความเป็นจริงของท่านมากที่สุด
โดยมีเกณฑ์เลือกตอบ ดังนี้

เห็นด้วย หมายถึง ท่านเห็นด้วยกับข้อความในประโยคนั้นทั้งหมด

ไม่แน่ใจ หมายถึง ท่านเห็นด้วยกับข้อความในประโยคนั้นบางส่วน

ไม่เห็นด้วย หมายถึง ท่านไม่เห็นด้วยกับข้อความในประโยคนั้นเลย

ข้อ ที่	ข้อความ	ระดับความเห็นด้วย		
		เห็น ด้วย (3)	ไม่ แน่ใจ (2)	ไม่เห็น ด้วย (1)
1	การเกิดอุบัติเหตุของแหลมคมบาด ที่มแทงจากการเก็บขน ขยะ สามารถหลีกเลี่ยงได้			
2			
3			
4			
5	การนั่งกะบะท้ายรถขยะขณะรถวิ่ง สามารถทำได้ ไม่เกิด อันตราย			
6	การสวมใส่ถุงมือยางหนา และรองเท้าบู๊ต ตลอดเวลาขณะ เก็บขนขยะทำให้พนักงานรู้สึกอึดอัด			
7	การใส่แว่นตาที่มีครอบข้างทำให้รู้สึกปลอดภัย			
8			
9			
10			
11	การนอนหลับพักผ่อนอย่างเพียงพอ ช่วยป้องกันการเกิด อุบัติเหตุขณะทำงาน			

ด้านที่ 4 ความรู้ด้านอาชีพอนามัยและความปลอดภัย

คำชี้แจง โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ หรือ X ลงในช่องว่างที่ตรงกับความเป็นจริงของท่านมากที่สุด

โดยมีเกณฑ์เลือกตอบ ดังนี้

✓ หมายถึง ท่านคิดว่าข้อความในประโยคนั้นถูกต้อง

X หมายถึง ท่านคิดว่าข้อความในประโยคนั้นไม่ถูกต้อง

- 1. สาเหตุของการเกิดอุบัติเหตุในการทำงานส่วนใหญ่เกิดจากการไม่ปฏิบัติตามขั้นตอนความปลอดภัยในการทำงาน
- 2.
- 3.
- 4.
- 5. การโยนขยะสามารถทำได้ในพื้นที่แคบ
- 6. การเก็บรวบรวมขยะอันตรายจากชุมชนสามารถนำมารวมกับขยะประเภทอื่นได้
- 7. ถุงมือผ้าเป็นอุปกรณ์ที่ต้องใช้ในการเก็บขนขยะของมีคม
- 8.
- 9.
- 10.
- 11. ถึงแม้ว่าจะมีอาการเมื่อย ก็ยังสามารถทำงานเก็บขนขยะได้
- 12. ความวิตกกังวล และอารมณ์ไม่ดีเป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดอุบัติเหตุขณะเก็บขนขยะได้

ด้านที่ 5 ทักษะการตัดสินใจด้านอาชีพอนามัยและความปลอดภัย

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้ต้องการทราบถึงทักษะการตัดสินใจในการเลือกปฏิบัติงาน หากอยู่ในสถานการณ์ดังกล่าว เพื่อป้องกันการเกิดอุบัติเหตุจากการทำงาน กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ที่ตัวเลือก ก ข ค ง ที่ตรงกับที่ท่านตัดสินใจปฏิบัติหรือคาดว่าจะปฏิบัติมากที่สุดเพียงข้อเดียว

1. หากท่านกำลังเก็บขนขยะอยู่ แล้วเพื่อนหยอกล้อเล่นกับท่าน ท่านจะปฏิบัติตนอย่างไร

ก. ตอบรับคำชวนของเพื่อนทันที เพื่อไม่ให้เสียความเป็นเพื่อนไป

ข.

ค.

ง. นั่งคอยดูแลเพื่อนได้โดยไม่หยอกล้อเล่นตามคำชวน เพื่อคอยช่วยเหลือเพื่อนเมื่อ

จำเป็น

2. หากเพื่อนของท่านกำลังก้มเก็บขยะที่ตกหล่นบนพื้นด้วยมือเปล่า ท่านจะปฏิบัติอย่างไร

ก.

ข.

ค. เดินเข้าไปเก็บขยะให้เพื่อน

ง. ไม่ก้าวก่าย เพราะต่างคนต่างทำหน้าที่

3. โดยปกติท่านสวมรองเท้าบู๊ตเป็นประจำ แต่วันนี้เพื่อนบอกว่าไม่ยอกรวมรองเท้าบู๊ต ท่านจะปฏิบัติเช่นไร

ก. พยายามชักจูงให้เพื่อนสวมรองเท้าบู๊ตด้วยกัน โดยชี้ให้เห็นถึงประโยชน์ที่จะเกิดขึ้น

ข. สวมรองเท้าบู๊ตต่อตามลำพัง หากรู้สึกยุ่งยากในการสวมใส่ค่อยไม่ใส่ตามเพื่อน

ค.

ง.

4. หากท่านกำลังตรวจสอบสภาพของถุงมือยางหนา ก่อนใช้งาน และพบว่ามิถุนมือมีรอยขาดเล็กน้อย ท่านจะปฏิบัติอย่างไร

ก.

ข. ไม่ใส่ถุงมือไปเก็บขนขยะในวันนั้น

ค. แจ้งหัวหน้างานและขอเปลี่ยนถุงมือยางหนาทันที

ง.

5. หากวันรุ่งขึ้น ท่านต้องปฏิบัติงานเก็บขนขยะตั้งแต่เช้า แต่มีเพื่อนชวนดื่มสุราจนดึก ท่านจะปฏิบัติตนอย่างไร

ก.

ข.

ค. ปฏิเสธพร้อมให้เหตุผลถึงความไม่ปลอดภัยต่อตนเองและคนรอบข้าง

ง. นั่งเป็นเพื่อนได้โดยไม่ดื่มสุราตามคำชวน เพื่อคอยช่วยเหลือเพื่อนเมื่อจำเป็น

ตารางที่ 14 จำนวนและร้อยละของพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานในรอบ 1 เดือนที่ผ่านมา
(n = 204)

พฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงาน	ไม่ปฏิบัติ	ปฏิบัติ	ปฏิบัติ	ปฏิบัติ
	เลย	นาน ๆ ครั้ง	บ่อยครั้ง	ทุกครั้ง
	(1)	(2)	(3)	(4)
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)
การปฏิบัติงานตามขั้นตอนความปลอดภัยในการทำงาน				
1. ใช้เข็มหรือหยิบด้วยถุงมืออย่างหนา	12(5.88)	18(8.82)	25(12.25)	149(73.05)
หากมีขยะตกหล่น				
2. จะยกหรือโยนขยะในบริเวณที่พื้นไม่ ลื่น	56(27.45)	64(31.37)	15(7.36)	69(33.82)
3. ไม่ห้อยโหนไปกับรถขยะขณะรถวิ่ง	105(51.47)	38(18.63)	13(6.73)	48(23.53)
4. ไม่หยอกล้อเล่นกันขณะเก็บขนขยะ	126(61.76)	30(14.71)	7(3.43)	41(20.10)
การใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล				
5. ขณะเก็บขนขยะท่านสวมรองเท้าบู๊ต	1(0.49)	6(2.94)	8(3.92)	189(92.65)
6. ท่านสวมถุงมือแบบหนาในการ เก็บขนขยะมีคม	6(2.94)	9(4.41)	10(4.90)	179(87.75)

ตารางที่ 14 (ต่อ)

พฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงาน	ไม่ปฏิบัติ	ปฏิบัติ	ปฏิบัติ	ปฏิบัติ
	เลย	นาน ๆ ครั้ง	บ่อยครั้ง	ทุกครั้ง
	(1)	(2)	(3)	(4)
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)
7. ท่านตรวจสอบสภาพความพร้อมใช้ งานของรองเท้าบู๊ต ถุงมือยาง ผ้ากัน เปื้อน และแว่นตาที่มีครอบด้านข้าง	10(4.90)	12(5.88)	28(13.73)	154(75.49)
8. ท่านสวมใส่ผ้ากันเปื้อนขณะเก็บขน ขยะเปียก	9(4.41)	19(9.31)	28(13.73)	148(72.55)
9. ท่านตรวจสอบสภาพของรองเท้าบู๊ต ถุงมือยาง ผ้ากันเปื้อน และแว่นตาที่มี ครอบด้านข้าง ภายหลังการใช้งาน	11(5.39)	14(6.86)	37(18.14)	142(69.61)
10. ท่านใส่แว่นตาที่มีครอบด้านข้างที่มี ขนาดพอดีกับท่าน การดูแลตนเองเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดอุบัติเหตุ	40(19.61)	39(19.12)	24(11.76)	101(49.51)
11. ท่านพักผ่อนเพียงพอก่อนออกทำงาน เก็บขนขยะ	8(3.92)	14(6.86)	29(14.22)	153(75.00)
12. ท่านจะขอหยุดเก็บขนขยะเมื่อมี อาการไม่สบาย เช่น ปวดหัว ตัวร้อน หรือปวดหลัง	18(8.82)	103(50.49)	22(10.79)	61(29.90)
13. ท่านจัดการความวิตกกังวลก่อนออก เก็บขนขยะ	66(32.35)	39(19.12)	23(11.28)	76(37.25)
14. ท่านไม่ดื่มสุราก่อนเข้างาน ขณะ ทำงานหรือช่วงพัก	106(51.96)	2(0.98)	4(1.96)	92(45.10)

จากตารางที่ 14 เมื่อพิจารณาพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานรายชื่อ พบว่าชื่อ
พฤติกรรมความปลอดภัยที่พนักงานเก็บขนขยะปฏิบัติทุกครั้งมากที่สุดสามอันดับแรกคือ พนักงาน

สวมรองเท้าบู๊ตขณะเก็บขนขยะ ร้อยละ 92.65 พนักงานเก็บขนขยะสวมถุงมือยางแบบหนาในการเก็บขนขยะมีคม ร้อยละ 87.75 และตรวจสอบสภาพความพร้อมใช้งานของรองเท้าบู๊ต ถุงมือยาง ผ้ากันเปื้อน และแว่นตาที่มีครอบด้านข้าง ร้อยละ 75.49 ข้อพฤติกรรมความปลอดภัยที่พนักงานเก็บขนขยะไม่ปฏิบัติเลยมากที่สุดสามอันดับแรกคือ ไม่หยอกล้อเล่นกันขณะเก็บขนขยะ ร้อยละ 61.76 ไม่ดื่มสุราก่อนเข้างาน หรือช่วงพัก ร้อยละ 51.96 และ ไม่ห้อยโหนกับรถขนขยะขณะรูดวัง ร้อยละ 51.47

ตารางที่ 15 จำนวนและร้อยละของการเข้าถึงข้อมูลด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย (n = 204)

การเข้าถึงข้อมูลด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย	ไม่เคยเลย	นาน ๆ ครั้ง	บางครั้ง	ทุกครั้ง
	(0)	(1)	(2)	(3)
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)
1. สามารถตรวจสอบข้อมูลที่ถูกต้องเกี่ยวกับวิธีการเก็บขนขยะอย่างปลอดภัยได้จากหัวหน้างาน เพื่อนร่วมงาน หรือคู่มือปฏิบัติงาน	6(2.94)	15(7.35)	61(29.91)	122(59.80)
2. เมื่อมีข้อมูลการดูแลสุขภาพแบบใหม่ๆ เข้ามา จะตรวจสอบความถูกต้องของแหล่งที่มาของข้อมูลนั้นก่อน	14(6.86)	11(5.39)	50(24.51)	129(63.24)
3. เมื่อต้องการข้อมูลเกี่ยวกับวิธีการตรวจสอบสภาพความพร้อมใช้ของแว่นตาที่มีครอบข้าง ถุงมือยางหนา ผ้ากันเปื้อน รองเท้าบู๊ต สามารถค้นหาได้จากหัวหน้างาน เพื่อนร่วมงาน หรือคู่มือปฏิบัติงาน	9(4.41)	15(7.35)	61(29.91)	119(58.33)
4. เมื่อต้องการข้อมูลเกี่ยวกับวิธีการเก็บขนขยะที่ถูกต้อง สามารถค้นหาได้จากหัวหน้างาน เพื่อนร่วมงาน หรือคู่มือปฏิบัติงาน	15(7.35)	8(3.92)	65(31.87)	116(56.86)

ตารางที่ 15 (ต่อ)

การเข้าถึงข้อมูลด้านอาชีพอนามัยและ ความปลอดภัย	ไม่เคยเลย	นาน ๆ ครั้ง	บางครั้ง	ทุกครั้ง
	(0)	(1)	(2)	(3)
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)
5. ตรวจสอบข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับ วิธีการเลือกสวมชนิดของถุงมือหนา แว่นตาที่มีครอบข้าง ผ่ากันเปื้อน และ รองเท้าน้ำต ให้ตรงกับความเสี่ยงของงาน ได้จากหัวหน้างาน เพื่อนร่วมงาน หรือ คู่มือปฏิบัติงาน	11(5.39)	17(8.33)	67(32.85)	109(53.43)
6. เปรียบเทียบข้อมูลเกี่ยวกับวิธีการเก็บ ขนขยะอย่างปลอดภัยจากหลายแหล่ง ได้แก่ หัวหน้างาน เพื่อนร่วมงาน คู่มือ ปฏิบัติงาน หรือสื่ออินเทอร์เน็ตต่าง ๆ เพื่อยืนยันความเข้าใจที่ถูกต้องของ ตนเอง	28(13.73)	24(11.76)	73(35.78)	79(38.73)
7. เปรียบเทียบข้อมูลเกี่ยวกับการดูแล ตนเองได้จากหลายแหล่ง ได้แก่ หัวหน้า งาน เพื่อนร่วมงาน คู่มือปฏิบัติงาน และ สื่ออินเทอร์เน็ตต่าง ๆ เพื่อยืนยันความ เข้าใจที่ถูกต้องของตนเอง	33(16.18)	28(13.73)	58(28.42)	85(41.67)
8. สามารถตรวจสอบข้อมูลที่ถูกต้อง เกี่ยวกับวิธีการเลือกสวมชนิดของถุงมือ หนา แว่นตาที่มีครอบข้าง ผ่ากันเปื้อน และรองเท้าน้ำต ให้ตรงกับความเสี่ยงของ งานได้จากสื่ออินเทอร์เน็ตต่าง ๆ	68(33.33)	27(13.24)	50(24.51)	59(28.92)

ตารางที่ 15 (ต่อ)

	ไม่เคยเลย	นาน ๆ ครั้ง	บางครั้ง	ทุกครั้ง
การเข้าถึงข้อมูลด้านอาชีพอนามัยและ	(0)	(1)	(2)	(3)
ความปลอดภัย	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน
	(ร้อยละ)	(ร้อยละ)	(ร้อยละ)	(ร้อยละ)
9. สามารถตรวจสอบความถูกต้องของวิธีการเก็บขนขยะอย่างปลอดภัยได้จากสื่ออินเทอร์เน็ตต่าง ๆ	67(32.84)	29(14.22)	61(29.90)	47(23.04)
10. เมื่อต้องการข้อมูลเกี่ยวกับวิธีการตรวจสภาพความพร้อมใช้ของแว่นตาที่มีกรอบข้าง ถุงมือยางหนา ผ้ากันเปื้อน และรองเท้าบูตสามารถค้นหาได้จากสื่ออินเทอร์เน็ตต่าง ๆ	76(37.25)	30(14.71)	42(20.59)	56(27.45)
11. สามารถสืบค้นข้อมูลทางสื่ออินเทอร์เน็ตต่าง ๆ เมื่อมีปัญหาเกี่ยวกับการเก็บขนขยะ	89(43.63)	37(18.13)	41(20.10)	37(18.14)
12. ค้นหาวิธีการคลายวิตกกังวลได้จากสื่ออินเทอร์เน็ตต่าง ๆ	98(48.04)	24(11.76)	47(23.04)	35(17.16)

จากตารางที่ 15 เมื่อพิจารณาการเข้าถึงข้อมูลด้านอาชีพอนามัยและความปลอดภัยรายชื่อพบว่าสื่อที่พนักงานเก็บขนขยะมีการเข้าถึงข้อมูลในทุครั้งมากที่สุดสามอันดับแรกคือ เมื่อมีข้อมูลการดูแลสุขภาพแบบใหม่ๆเข้ามา จะตรวจสอบความถูกต้องของแหล่งที่มาของข้อมูลนั้นก่อน พนักงานเก็บขนขยะสามารถตรวจสอบข้อมูลที่ถูกต้องเกี่ยวกับวิธีการเก็บขนขยะอย่างปลอดภัยได้จากหัวหน้างาน เพื่อนร่วมงาน หรือคู่มือปฏิบัติงาน และเมื่อต้องการข้อมูลเกี่ยวกับวิธีการตรวจสภาพความพร้อมใช้ของแว่นตาที่มีกรอบข้าง ถุงมือยางหนา ผ้ากันเปื้อน รองเท้าบูต สามารถค้นหาได้จากหัวหน้างาน เพื่อนร่วมงาน หรือคู่มือปฏิบัติงาน ร้อยละ 63.24, 59.80 และ 58.33 ตามลำดับ สื่อที่พนักงานเก็บขนขยะไม่เคยมีการเข้าถึงข้อมูลเลยมากที่สุดสามอันดับแรกคือ การค้นหาวิธีการคลายวิตกกังวลได้จากสื่ออินเทอร์เน็ตต่าง ๆ สามารถสืบค้นข้อมูลทางสื่ออินเทอร์เน็ตต่าง ๆ เมื่อมี

ปัญหาเกี่ยวกับการเก็บขนขยะ และเมื่อต้องการข้อมูลเกี่ยวกับวิธีการตรวจสอบสภาพความพร้อมใช้ของ
แวนตาที่มีกรอบข้าง ถูมมือยางหนา ผ้ากันเปื้อน และรองเท้าบู๊ตสามารถค้นหาได้จากสื่อ
อินเทอร์เน็ตต่าง ๆ ร้อยละ 48.04, 43.63 และ 37.25 ตามลำดับ

ตารางที่ 16 จำนวนและร้อยละของความตระหนักด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย (n = 204)

ความตระหนักด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย	ไม่เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	เห็นด้วย
	(1)	(2)	(3)
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)
1. การนอนหลับพักผ่อนอย่างเพียงพอ ช่วยป้องกัน การเกิดอุบัติเหตุขณะทำงาน	2(0.98)	4(1.96)	198(97.06)
2. การตรวจสอบสภาพความพร้อมใช้ของอุปกรณ์ ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล ได้แก่ ถูมมือ รองเท้าบู๊ต แวนตาที่มีกรอบด้านข้าง และผ้ากันเปื้อน ก่อนการ เก็บขนขยะมีความจำเป็น	4(1.96)	15(7.35)	185(90.69)
3. การใส่แวนตาที่มีกรอบข้างทำให้รู้สึกปลอดภัย	7(3.43)	28(13.73)	169(82.84)
4. การเกิดอุบัติเหตุของแหลมคมบาด ทิ่มแทงจาก การเก็บขนขยะ สามารถหลีกเลี่ยงได้	10(4.90)	40(19.61)	154(75.49)
5. การหยอกล้อเล่นกันขณะเก็บขนขยะจะทำให้เกิด อุบัติเหตุที่รุนแรงได้	30(14.71)	14(6.86)	160(78.43)
6. การสวมใส่ถูมมือยางหนา และรองเท้าบู๊ต ตลอดเวลาขณะเก็บขนขยะทำให้พนักงานรู้สึกอึดอัด	30(14.71)	25(12.25)	149(73.04)
7. การดื่มสุราคืนก่อนมาทำงานเก็บขนขยะเช้า วันรุ่งขึ้น สามารถทำได้	32(15.69)	24(11.76)	148(72.55)
8. การใส่ผ้ากันเปื้อนขณะทำงานเป็นการเพิ่มขึ้นตอน การทำงานให้ยุ่งยาก	41(20.10)	22(10.78)	141(69.12)
9. การนั่งกะบะท้ายรถขยะขณะรถวิ่ง สามารถทำได้ ไม่เกิดอันตราย	49(24.02)	31(15.20)	124(60.78)

ตารางที่ 16 (ต่อ)

ความตระหนักรู้ด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย	ไม่เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	เห็นด้วย
	(1)	(2)	(3)
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)
10. การเก็บขนขยะตามขั้นตอนความปลอดภัยเป็นเรื่องที่ยุ่งยาก	52(25.49)	40(19.61)	112(54.90)
11. การใช้เครื่องมือขยะที่ตกอยู่บนพื้นทำให้ไม่สะดวกในการทำงาน	97(47.55)	30(14.70)	77(37.75)

จากตารางที่ 16 เมื่อพิจารณาความตระหนักรู้ด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัยรายชื่อพบว่าข้อที่พนักงานเก็บขนขยะมีความตระหนักและตอบเห็นด้วยมากที่สุดสามอันดับแรกคือ การนอนหลับพักผ่อนอย่างเพียงพอ ช่วยป้องกันการเกิดอุบัติเหตุขณะทำงาน การตรวจสอบสภาพความพร้อมใช้ของอุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล ได้แก่ ถุงมือ รองเท้าบูต แวนตาที่มีครอบด้านข้าง และผ้ากันเปื้อน ก่อนการเก็บขนขยะมีความจำเป็น และการใส่แวนตาที่มีครอบข้างทำให้รู้สึกปลอดภัยร้อยละ 97.06, 90.69 และ 82.84 ตามลำดับ ข้อที่พนักงานเก็บขนขยะมีความตระหนักในระดับไม่ดีและไม่ตอบเห็นด้วยมากที่สุดสามอันดับแรกคือ การใช้เครื่องมือขยะที่ตกอยู่บนพื้นทำให้ไม่สะดวกในการทำงาน การเก็บขนขยะตามขั้นตอนความปลอดภัยเป็นเรื่องที่ยุ่งยาก และการนั่งกะบะทำรถขยะขณะรถวิ่ง สามารถทำได้ ไม่เกิดอันตราย ร้อยละ 47.55, 25.49 และ 24.02 ตามลำดับ

ตารางที่ 17 จำนวนและร้อยละของพนักงานเก็บขนขยะที่ตอบถูกและตอบผิดเกี่ยวกับความรู้
ด้านชีวอนามัยและความปลอดภัย ($n = 204$)

ข้อความ	ตอบถูก		ตอบผิด	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. สาเหตุของการเกิดอุบัติเหตุในการทำงานส่วนใหญ่เกิดจากการไม่ปฏิบัติตามขั้นตอนความปลอดภัยในการทำงาน	187	91.67	17	8.33
2. วิธีการโยนถุงขยะขึ้นรถที่ถูกต้อง คือการโยนแบบประชิดตัว	119	58.33	85	41.67
3. ขยะที่ไม่ได้ถูกคัดแยกมาก่อนซึ่งเป็นสาเหตุของกรบาดเจ็บจากของมีคมที่มแทง	189	92.65	15	7.35
4. บริเวณที่ยกขยะต้องมีระดับพื้นที่เรียบเสมอกัน	131	64.22	73	35.78
5. การโยนขยะสามารถทำได้ในพื้นที่แคบ				
6. การเก็บรวบรวมขยะอันตรายจากชุมชนสามารถนำมาพร้อมกับขยะประเภทอื่นได้	138	67.65	66	32.35
7. ถุงมือผ้าเป็นอุปกรณ์ที่ต้องใช้ในการเก็บขนขยะของมีคม	108	52.94	96	47.06
8. แวนตาที่มีครอบด้านข้างเป็นอุปกรณ์ที่ต้องใช้ในการเก็บขนขยะสารเคมี	185	90.69	19	9.31
9. ชุดที่เหมาะสมสำหรับใส่ทำงานเก็บขนขยะ คือ กางเกงขาสั้นและเสื้อแขนสั้น	144	70.59	60	29.41
10. การสวมรองเท้าบูตเพื่อป้องกันขยะที่มีคมบาดที่มแทงเท้า	198	97.06	6	2.94
11. ถึงแม้ว่าจะมีอาการเมื่อย ก็สามารถทำงานเก็บขนขยะได้	160	78.43	44	21.57
12. ความวิตกกังวล และอารมณ์ไม่ดีเป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดอุบัติเหตุขณะเก็บขนขยะได้	162	79.41	42	20.59

จากตารางที่ 17 เมื่อพิจารณาความรู้ด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัยรายข้อ พบว่า ข้อความที่พนักงานเก็บขยะตอบถูกมากที่สุดสามอันดับแรกคือ การสวมรองเท้าบูตเพื่อป้องกันขยะที่มีคมบาด ทิ่มแทงเท้า ขยะที่ไม่ได้ถูกคัดแยกมาก่อนซึ่งเป็นสาเหตุของการบาดเจ็บจากของมีคมทิ่มแทง และสาเหตุของการเกิดอุบัติเหตุในการทำงานส่วนใหญ่เกิดจากการไม่ปฏิบัติตามขั้นตอนความปลอดภัยในการทำงาน ร้อยละ 97.06, 92.65 และ 91.67 ตามลำดับ ข้อความที่พนักงานเก็บขยะตอบผิดมากที่สุดสามอันดับแรกคือ ถุงมือผ้าเป็นอุปกรณ์ที่ต้องใช้ในการเก็บขยะของมีคม วิธีการโยนถุงขยะขึ้นรถที่ถูกต้อง คือการโยนแบบประชิดตัว และบริเวณที่ขยะต้องมีระดับพื้นที่เรียบเสมอกันร้อยละ 47.06, 41.67 และ 35.78 ตามลำดับ

ตารางที่ 18 จำนวนและร้อยละของพนักงานเก็บขยะ จำแนกตามทักษะการตัดสินใจ ด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย ($n = 204$)

ทักษะการตัดสินใจด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย	จำนวน	ร้อยละ
1. ทักษะการตัดสินใจเมื่อเพื่อนหยอกล้อเล่นด้วยขณะกำลังเก็บขยะ		
- ปฏิเสธพร้อมให้เหตุผลถึงความไม่ปลอดภัยต่อตนเองและเพื่อน (3)	128	62.75
- นั่งคอยดูแลเพื่อนได้โดยไม่หยอกล้อเล่นตามคำชวน (2)	22	10.78
- หยอกล้อเล่นด้วยบ้างแต่พอเล็กน้อยเพื่อไม่ให้เสียมารยาท (1)	50	24.51
- ตอบรับคำชวนของเพื่อนทันที เพื่อไม่ให้เสียความเป็นเพื่อนไป (0)	4	1.96
2. ทักษะการตัดสินใจหากเห็นเพื่อนกำลังก้มเก็บขยะที่ตกหล่นบนพื้นด้วยมือเปล่า		
- บอกเพื่อนให้ใช้สิมหรือหยิบด้วยถุงมือยางหนา (3)	159	77.94
- เดินเข้าไปเก็บขยะให้เพื่อน (2)	35	17.16
- ยืนดูเพื่อนอยู่ห่างๆ (1)	4	1.96
- ไม่ก้าวก่าย เพราะต่างคนต่างทำหน้าที่ (0)	6	2.94
3. ทักษะการตัดสินใจเมื่อเพื่อนบอกว่าไม่ยอมสวมรองเท้าบูต แต่ท่านทำเป็นประจำ		
- พยายามชักจูงให้เพื่อนสวมรองเท้าบูตด้วยกัน โดยใช้ให้เห็นถึงประโยชน์ที่จะเกิดขึ้น (3)	174	85.29
- สวมรองเท้าบูตตามลำพังไม่ว่าเพื่อนจะไม่ได้ด้วยก็ตาม (2)	28	13.73
- สวมรองเท้าบูตต่อตามลำพัง หากรู้สึกยุ่งยากในการสวมใส่ค่อยไม่ใส่ตามเพื่อน (1)	1	0.49

ตารางที่ 18 (ต่อ)

ทักษะการตัดสินใจด้านอาชีพอนามัยและความปลอดภัย	จำนวน	ร้อยละ
- ไม่สวมรองเท้าบู๊ตเช่นเดียวกับเพื่อน (0)	1	0.49
4. หากท่านกำลังตรวจสภาพของถุงมืออย่างหนา ก่อนใช้งาน และพบว่า มีถุงมือมีรอยขาดเล็กน้อย ท่านจะปฏิบัติอย่างไร		
- แจ้งหัวหน้างานและขอเปลี่ยนถุงมืออย่างหนาทันที (3)	139	68.14
- สวมใส่ถุงมืออย่างหนานั้นออกไปเก็บขนขยะ เลิกงานแล้วค่อยนำมาเปลี่ยน (2)	56	27.45
- สวมใส่ถุงมือผ้าไปเก็บขนขยะแทน (1)	9	4.41
- ไม่ใส่ถุงมือไปเก็บขนขยะในวันนั้น (0)	0	00.00
5. ทักษะการตัดสินใจเมื่อเพื่อนชวนดื่มสุราจนดึก แต่ต้องปฏิบัติงานตั้งแต่เช้า		
- ปฏิเสธพร้อมให้เหตุผลถึงความไม่ปลอดภัยต่อตนเองและคนรอบข้าง (3)	135	66.18
- นั่งเป็นเพื่อนได้โดยไม่ดื่มสุราตามคำชวน (2)	14	6.86
- ดื่มสุราด้วยบ้างแต่พอเล็กน้อย เพื่อไม่ให้เสียมารยาท (1)	55	26.96
- ตอบรับคำชวนของเพื่อนทันที เพื่อไม่ให้เสียความเป็นเพื่อนไป (0)	0	00.00

จากตารางที่ 18 พบว่าพนักงานเก็บขนขยะมีทักษะการตัดสินใจด้านอาชีพอนามัยในเรื่องการตัดสินใจเมื่อเพื่อนหยอกล้อเล่นด้วยขณะกำลังเก็บขนขยะ โดยการตอบปฏิเสธพร้อมให้เหตุผลถึงความไม่ปลอดภัยต่อตนเองและเพื่อน (ร้อยละ 62.75) ทักษะการตัดสินใจหากเห็นเพื่อนกำลังก้มเก็บขยะที่ตกหล่นบนพื้นด้วยมือเปล่า โดยการพยายามชักจูงให้เพื่อนสวมรองเท้าบู๊ตด้วยกัน โดยชี้ให้เห็นถึงประโยชน์ที่จะเกิดขึ้น (ร้อยละ 77.94) ทักษะการตัดสินใจเมื่อเพื่อนบอกว่าไม่ยอมสวมรองเท้าบู๊ต แต่ท่านทำเป็นประจำ โดยการพยายามชักจูงให้เพื่อนสวมรองเท้าบู๊ตด้วยกัน โดยชี้ให้เห็นถึงประโยชน์ที่จะเกิดขึ้น (ร้อยละ 85.29) ทักษะการตัดสินใจการตรวจสภาพของถุงมืออย่างหนา ก่อนใช้งาน และพบว่า มีถุงมือมีรอยขาดเล็กน้อย โดยการแจ้งหัวหน้างานและขอเปลี่ยนถุงมืออย่างหนาทันที (ร้อยละ 68.14) ทักษะการตัดสินใจเมื่อเพื่อนชวนดื่มสุราจนดึก แต่ต้องปฏิบัติงานตั้งแต่เช้า โดยการตอบปฏิเสธพร้อมให้เหตุผลถึงความไม่ปลอดภัยต่อตนเองและคนรอบข้าง (ร้อยละ 66.18)

ตารางที่ 19 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ตัวแปรต้นกับพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานของพนักงานเก็บขยะ ($n = 204$)

ตัวแปร	Y	X ₁	X ₂	X ₃	X ₄	X ₅
พฤติกรรมความปลอดภัย (Y)	1.00					
การเข้าถึงข้อมูลฯ (X ₁)	.324***	1.00				
การได้รับการอบรมฯ (X ₂)	.246***	.125	1.00			
ความตระหนักฯ (X ₃)	.235**	.280***	-.012	1.00		
ความรู้ฯ (X ₄)	.236**	.348***	.159*	.338***	1.00	
ทักษะการตัดสินใจ (X ₅)	.508***	.340***	.228**	.190**	.205**	1.00

* $p < .05$, ** $p < .01$, *** $p < .001$